Nr. XIII
2020

CUVINTE CĂTRE TINERI

Publicaţie editată de Mănăstirea Putna

www.putna.ro

Cuprins

Nu-i greu să trăiești, ci e greu să cumpănești!

Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop Pimen (25 august 1929 – 20 mai 2020)

Cea mai de seamă virtute este dreapta socotință sau măsura, cum spunea înțelepciunea antichității grecești, cumpănirea lucrurilor… Nu-i greu să trăiești, ci e greu să cumpănești. Această măsură ne-o dă credința, legătura cu Dumnezeu, curăția sufletului.

Învățăm religie, dar, dacă nu o însoțim și cu istoria… Vitejia, virtutea înaintașilor noștri! Frumoasă este istoria poporului nostru, frumos se trăiește credința noastră strămoșească, credința noastră ortodoxă.

Frumosul se exprimă în multe feluri, mai greu în cuvânt. Se exprimă în cântec, în joc, în imagine, în portul și în cântecul popular. Ortodoxia promovează această varietate a frumuseții, pentru că toate sunt darurile lui Dumnezeu, crescute și duse la desăvârșire cu osteneala fiecăruia dintre noi.

La Putna trebuie să simțim mai mult decât putem vorbi. Când eram ghid aici, dacă era timp la dispoziție, o explicație dura și două ore. Și plecau oamenii de aici înțelegând – mai ales cei mai mari, de liceu, studenții – că religia nu este opiu pentru sufletul omului. Este cultură, civilizație, artă, credință, este înălțare sufletească. Când pășim pe poarta mănăstirii suntem alții, așa cum trebuie să fim.

Când venim la Mănăstirea Putna ne este de ajuns că am venit și ne-am închinat la mormântul Sfântului Voievod Ștefan cel Mare, mormânt pe care Mihai Eminescu l-a numit „Altarul conștiinței noastre naționale”. Un mormânt sfânt, un loc sfânt cu adevărat, pentru toată lumea, chiar și pentru străini. Când venea câte un grup de străini și stăteau în fața mormântului, citeam pe fețele lor o transfigurare, un fior. Simțeau că se află în fața unui loc sfânt, fără să le spun un cuvânt. Puțin cunoșteau ei despre Ștefan cel Mare, însă simțeau că în acel mormânt este înmormântat un om deosebit.

Viața lui de sfințenie, a omului cu păcate mărturisite și iertate de Dumnezeu, a omului apărător al întregii creștinătăți, atletul lui Hristos, ctitor de biserici, milostiv, drept, judecător cu dreptate, iertător din toată inima al ucigașului tatălui său. Acesta e Ștefan cel Mare! ■

Urmând învățăturii Sfintelor Scripturi și ale Sfinților Părinți ai Bisericii, Înaltpreasfințitul Părinte Pimen s-a străduit ca în Arhiepiscopia Sucevei și Rădăuților să fie înmulțite faptele iubirii milostive, prin înființarea mai multor instituții și așezăminte social-filantropice în vederea ajutorării orfanilor și copiilor din familii cu posibilități financiare limitate (3 așezăminte pentru copii), precum și pentru ajutorarea persoanelor în vârstă sau defavorizate, ocrotite în 9 cămine de bătrâni. (…)

Conștiința pastorală și misionară a Înaltpreasfințitului Părinte Pimen a îmbinat evlavia personală a ierarhului harnic și milostiv, cu lucrarea dinamică pentru binele comun; prețuirea față de lucrarea înaintașilor săi, cu sentimentul datoriei morale de a continua lucrarea lor în prezent.

† Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române

Născut în perioada interbelică, trăind din plin timpul războiului, martor al întregii perioade comuniste și participant la durerile fără de sfârșit ale mult așteptatei renașteri a României post-decembriste, Înaltpreasfințitul Pimen domină acest răstimp în chip smerit și majestuos deopotrivă. (…)

Cuvântul direct, scurt, fără menajamente căldicele, crea sentimentul unui om care nu are timp de pierdut în explicații și justificări inutile. Înfățișarea sa exterioară – prelungire a celei lăuntrice – se apropia de icoanele de la Voroneț. Era, de fapt, o extensiune a acestora. Le-a iubit nespus, a luptat pentru restaurarea lor, s-a întristat nespus în fața indiferenței multora față de acest tezaur identitar al românilor.

† Teofan, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

Glasul său s-a întrecut cu cel al clopotului Buga atunci când vorbea despre iubirea de țară, despre familie și despre valorile neamului, și tot puternic a rămas atunci când tăia ca fulgerul împotriva nedreptăților pe care unii și alții le-au făcut Bisericii și oamenilor. Mâinile lui nu doar au binecuvântat pe credincioșii din Bucovina, ci s-au împreunat cu ale meșterilor atunci când a ridicat case pentru cei săraci. Nu doar rasă smerită și odăjdii sfinte a purtat Părintele nostru Pimen, ci și halat de salahor sau, nu de puține ori, frumos pieptar înflorit bucovinean.

† Damaschin Dorneanul,
Episcop-vicar al Arhiepiscopiei Sucevei și Rădăuților

Fragmente din cuvântările de la înmormântarea Înaltpreasfințitului Părinte Arhiepiscop Pimen

Înaltpreasfințitul Părinte Arhiepiscop Pimen la Mănăstirea Putna

63 de ani de întâlniri cu părinții Putnei

Arhimandrit Melchisedec Velnic,
Stareţul Mănăstirii Putna

Înaltpreasfinţitul Părinte Arhiepiscop Pimen s-a născut la data de 25 august 1929, în satul Herăşti, comuna Grebănu, judeţul Buzău, primind la botez numele de Vasile Zainea.

A urmat seminarul monahal din Mănăstirea Neamţ (1948–1951) şi studiile superioare la Institutul Teologic Universitar din Bucureşti (1953–1957). A fost tuns în monahism la Mănăstirea Neamţ la 10 martie 1951 sub numele Pimen, fiind hirotonit ierodiacon în acelaşi an.

A venit la Mănăstirea Putna în 1 august 1957. În 6 octombrie 1957 a fost hirotonit întru ieromonah. A fost stareţ al mănăstirii în perioada 17 septembrie 1958 – 1 iunie 1961, după care a fost mutat ca duhovnic la Mănăstirea Văratic.

În 1964, a fost adus din nou de către Preasfinţitul Gherasim la Putna, pentru a fi ghid aici. A împlinit această ascultare până în 1974, când a fost mutat ca stareţ la Mănăstirea Sfântul Ioan cel Nou – Suceava.

De acum paşii îl vor purta din nou spre Putna, începând cu 1982, când a fost ales Episcop-vicar al Episcopiei Iaşilor, la recomandarea Părintelui Patriarh Teoctist, atunci Mitropolit al Moldovei.

În 1991, la recomandarea Părintelui Patriarh Daniel, pe atunci Mitropolit al Moldovei şi Bucovinei, Înaltpreasfinţitul Părinte Pimen a fost ales şi înscăunat Arhiepiscop al Sucevei şi Rădăuţilor.

În 20 mai 2020, Înaltpreasfinţitul Părinte Arhiepiscop Pimen a trecut la cele veşnice, la vârsta de 90 de ani, după o păstorire de 29 de ani a Arhiepiscopiei Sucevei şi Rădăuţilor.

A cuprinde într-un articol de revistă legătura Înaltpreasfințitului Părinte Pimen cu obștea Mănăstirii Putna e greu. Este o legătură adâncă, profundă; e o viață de om. Poți să scrii o carte. A fost viețuitor, ghid, stareț al mănăstirii. S-a format împreună cu părinții de aici. A fost alături de Părintele Dosoftei Morariu, de Părintele Calinic Lupu, de Preasfințitul Gherasim Putneanul, de Părintele Stareț Iachint Unciuleac.

În cei 29 de ani în care a fost Păstor al Arhiepiscopiei noastre, Putna și-a urmat an de an drumul său, în strânsă legătură cu Înaltpreasfinția Sa. A vegheat asupra vieții mănăstirii, în toate aspectele ei: obștea și gospodărirea, cât și slujirea pe care mănăstirea o aduce credincioșilor, prin primirea pelerinilor și activități religioase și cultural-patriotice.

Cu binecuvântarea Înaltpreasfinției Sale au fost săvârșite tunderile în viața monahală pentru părinții mănăstirii și hirotoniile clericilor mănăstirii, foarte multe chiar de Înaltpreasfinția Sa.

În acești ani a slujit mereu la Putna de hramul mănăstirii, sărbătoarea Adormirii Maicii Domnului, de sărbătoarea Sfântului Ștefan cel Mare, 2 iulie, a treia zi de Crăciun, asistând la concertul de colinde din incinta mănăstirii, și cu alte prilejuri. Ultima dată când a slujit la Putna a fost în 15 august 2019, când a săvârșit ultima hirotonie întru ieromonah pentru un viețuitor al mănăstirii.

În anul 2004, când s-au împlinit 500 de ani de la trecerea la cele veșnice a Sfântului Voievod Ștefan cel Mare, a fost prezent mult la Putna. A avut un cuvânt important de spus în marile dificultăți pe care le-am întâmpinat când a fost realizată pictarea din nou a bisericii.

Adesea, pașii l-au purtat la mănăstire cu oaspeți, clerici și mireni, ortodocși și de alte credințe, români și străini, uneori făcând el însuși ghidajele. Cunoștea foarte bine muzeul și mănăstirea, de pe vremea când a viețuit aici, când a avut și ascultarea de ghid.

La mormântul Sfântului Ștefan cel Mare

A participat la desfacerea mormintelor voievodale din Mănăstirea Putna. A fost unul din cei trei părinți care, pe timpul nopții, s-au strecurat în biserică și s-au uitat prin colțul rupt al lespezii care acoperea cripta cu rămășițele pământești ale Sfântului Voievod Ștefan cel Mare și le-au văzut. El, cu Preasfințitul Gherasim și cu Părintele Stareț Iachint. Și povestea: „Sfântul Ștefan avea capul plecat spre stânga, osemintele erau pe 13 bare de fier și era acoperit cu mantia domnească. Unii,

văzând mantia, au crezut că este mantie călugărească. Dar nu – era mantie domnească.”

Doina lui Eminescu

În perioada în care a fost ghid la Putna, se știa că, împreună cu părintele stareț Iachint Unciuleac, vorbește cu multă dragoste și râvnă despre granițele adevărate ale românilor, despre frații noștri din Basarabia și cei din nordul Bucovinei, care au rămas în afara României după pactul Ribbentrop-Molotov și al Doilea Război Mondial.

Rostea poezia *Doina* cu mult curaj. Și călugării de la Putna au fost pârâți că rostesc această poezie, care era interzisă, pentru că vorbea de Basarabia și de celelalte ținuturi românești înstrăinate. Mitropolitul Iustin al Moldovei a fost nevoit să vină la Putna cu Emil Bobu, președinte al Sfatului Popular Regional Suceava, ca să îi ancheteze pe călugări.

Au fost întâmpinați de Părintele Gherasim, viitorul episcop, și de Părintele Pimen, ghid al mănăstirii. La întrebarea arhiereului: „Ei, ce mai este pe

aici?", părinții au înțeles că au fost pârâți că au spus poezia *Doina*. Părintele Pimen a spus: „Înaltpreasfinția Voastră, suntem solicitați să mai spunem poezia *Doina*." Atunci, Mitropolitul Iustin, după cum povestea Înaltpreasfințitul Pimen, se îndreaptă către Emil Bobu și îi spune: „Voi de ce nu publicați poezia aceasta, *Doina* lui Mihai Eminescu, și ne puneți pe noi în situații neplăcute? Ia publicați-o, ca să nu mai fie probleme!" Astfel, Mitropolitul Iustin a știut să ia apărarea călugărilor putneni.

Regele Mihai de Paști, 1992

În 1992, de Paști, a fost un moment important și pentru Putna, dar și pentru neamul românesc. Regele Mihai a venit la Mănăstirea Putna pentru a participa la sărbătoarea Învierii Domnului. Această vizită a fost făcută la invitația Înaltpreasfințitului Pimen, care a spus atunci:

„Orice fiu al pământului nostru strămoșesc dorește ca măcar o dată în viață să vină la Putna să se închine la mormântul lui Ștefan cel Mare. Această dorință sfântă, care stăpânește și inimile Majestăților Voastre, s-a împlinit astăzi. Ungerea de Rege, pe care ați primit-o după datina românească temeluită pe cuvântul Sfintei Scripturi, rămâne, potrivit învățăturii Bisericii, ca o pecete care nu se poate șterge niciodată, asemenea peceții pe care o primim în Sfânta Taină a Botezului. Darurile și chemarea lui Dumnezeu nu se pot lua înapoi, scrie Sfântul Apostol Pavel în Epistola către Romani."

Serbări patriotice și oaspeți de cinste

A participat, de asemenea, la Putna, la mai multe serbări în cinstea Sfântului Ștefan, serbări studențești, serbări cu caracter patriotic și la vizite ale românilor din Basarabia și nordul Bucovinei, pe care ne îndemna mereu să-i sprijinim, uneori tipărind și mici broșuri cuprinzând cuvinte ale lui Mihai Eminescu sau ale altor autori, cuvinte patriotice, pentru a-i întări pe românii din țară și din afară în identitatea lor.

A participat și la tabere pentru copii și elevi, bucurându-se să îi vadă la mănăstire și spunându-le cum, cu câteva decenii în urmă, părinții sau bunicii lor au fost și ei în aceste locuri sfinte.

Cu multă dragoste a binecuvântat legătura mănăstirii cu clerici și cu mănăstiri ortodoxe din străinătate. L-a cinstit în chip deosebit pe părintele Policarp Matzaroglu, de la Mănăstirea Macri din Grecia, o mănăstire cu care avem o legătură frumoasă. La fel, a sprijinit legătura cu Patriarhul Ioan al X-lea al Antiohiei: trei ucenici ai Patriarhului Ioan au viețuit la noi la mănăstire în perioada

efectuării studiilor în România, iar Patriarhul Ioan a participat la serbarea a 550 de ani de la punerea pietrei de temelie a Putnei, în 2016.

Zidiri în piatră și zidiri culturale

Cu bucurie a binecuvântat și a venit la fața locului la toate locașurile sfinte care s-au înălțat în acești ani: mai întâi refacerea Sihăstriei Putnei, în 1990–1996, apoi Paraclisul Sfântul Voievod Ștefan pe dealul Sion, Schitul Salaș, începerea Schitului din Poiana Jiji și altele.

În 1996, a avut inițiativa înființării unui arhondaric pentru a veni în întâmpinarea pelerinilor și, mai ales, a elevilor, a studenților și a persoanelor cu posibilități materiale reduse, Arhondaricul „Sfântul Nicolae" care la început a fost făcut din lemn și care apoi s-a refăcut din zid și căruia i s-a adăugat și biserica Sfântul Nicolae.

Un alt eveniment frumos pe care l-a binecuvântat din toată inima și la care a participat a fost Simpozionul „Ștefan cel Mare și Sfânt. Atlet al credinței creștine", din anul ștefanian 2004, care a fost urmat de înființarea la mănăstire a Centrului de Cercetare și Documentare „Ștefan cel Mare". La colocviile științifice organizate în cadrul acestor centre, participa atât la Te Deum-ul de început, cât și la unele ședințe, atât cât timpul îi permitea, ascultând, dintr-un colț al mesei, cu atenție comunicările și îndemnându-i pe participanți să-și folosească talantul pe care l-au primit și să slujească prin știința lor pe Dumnezeu și neamul nostru românesc.

Cu binecuvântarea sa, acad. Zoe Dumitrescu-Bușulenga – Maica Benedicta a lăsat în testament să fie înmormântată la Mănăstirea Putna și s-a săvârșit aici înmormântarea ei. Apoi, împreună cu regretatul Dan Hăulică, s-au pus bazele Fundației „Credință și Creație" la mănăstire.

În general, la orice manifestare culturală, spirituală și, în mod deosebit, patriotică, era prezent cu o bucurie de nedescris. Îmbrățișa și aprecia în mod deosebit pe toți cei care organizau astfel de manifestări.

Canonizarea Sfinților Putneni

O încununare a acestei legături cu Putna o vedem în canonizarea Sfinților Putneni. El a fost legat de Sfinții Putneni, având mare evlavie la ei. Milostenia, pe care și el o făcea și spre care îndemna, l-a legat foarte mult de Sfântul Iacob Putneanul, care a fost un ierarh milostiv și apărător al familiei și al poporului. O asprime a vieții monahale, pe care mereu a cultivat-o în faptă și cuvânt, l-a legat de Cuvioșii Sila, Paisie și Natan, de Sihăstria Putnei, schitul mănăstirii din veacul al XVIII-lea unde viețuiau monahii care doreau viață mai înaltă, mai retrasă, cu mai multă rugăciune și mai puțină împrăștiere în lucruri lumești. Acolo și-a ales locul pentru mormânt.

Pe 15 iunie 2016, așezat pe un scăunel, uimit, a asistat de la început și până la sfârșit la desfacerea mormântului Sfântului Iacob Putneanul și la scoaterea sfintelor moaște.

Cu mulțumire pentru tot ceea ce a făcut pentru Mănăstirea Putna, ne rugăm ca Bunul Dumnezeu să îl odihnească în Împărăția Sa, împreună cu sfinții strămoși viețuitori și ctitori ai mănăstirii, cu eroii și sfinții acestui neam. ■

Dorul lui Dumnezeu

Arhimandrit Melchisedec Velnic,
Starețul Mănăstirii Putna

„Cu dor am dorit să mănânc cu voi acest Paști, mai înainte de patima Mea" (*Luca* 22, 15), ne spune Domnul. Și parcă Îl vedem în noaptea aceasta mântuitoare pe Domnul mergând, precum a mers spre Emaus, cum a mers să Se arate Apostolilor, cum a mers spre femeile mironosițe. Îl vedem pe Domnul că aleargă din casă în casă și vine ca să întâmpine pe fiecare dintre dumneavoastră. Vine să vă mângâie, pentru că Îi este dor, Îi este dor de dumneavoastră, cum dor ne este și nouă. Și dorul nu se stinge decât prin sfânta și curata îmbrățișare, adică prin întâlnire. Atunci se stinge dorul. Și Domnul nostru ne-a dorit și dorește să fim cu El.

De unde și de când este acest dor al Fiului lui Dumnezeu? Încă din zorii făgăduinței. Vă îndemn să vă duceți cu mintea la strămoși, la căderea lui Adam. Găsim în *Facerea* 3, 15 cuvintele Domnului: „dușmănie voi pune între tine și femeie, între sămânța ta și sămânța ei. Aceasta îți va zdrobi capul, iar tu îi vei înțepa călcâiul". În acest cuvânt este făgăduința că va veni El, Stăpânul. Și Fiul lui Dumnezeu cel dorit a venit. A venit la împlinirea vremii, în zorii mântuirii. O fecioară smerită din Nazaret a fost chemată să-I fie maică și s-a săvârșit dumnezeiasca taină, dumnezeiasca întrupare.

Hristos Domnul pe toate le-a făcut pentru noi și pentru a noastră mântuire. Și iată-L acum, în această noapte mântuitoare pe El, pe Domnul, Care a călătorit pe pământ și Care ne-a lăsat urmele Lui și mormântul Lui, căutându-ne pe fiecare dintre noi.

Ce este Învierea Lui? Chezășia învierii noastre. Dacă El n-a înviat, spune Apostolul Pavel, zadarnică este credința noastră, zadarnică și propovăduirea noastră (cf. *1 Corinteni* 15, 14). Dar El a înviat și credința noastră nu este zadarnică și nici propovăduirea noastră nu se face în deșert.

Creația era ajunsă la eșecul ei, la eșecul morții. Dar, prin Învierea lui Hristos, creația este înnoită și ziua aceasta este pentru noi toți zi de bucurie. Femeile mironosițe au alergat dis-de-dimineață la mormânt, au găsit piatra răsturnată. Era mare piatra, nu puteau niște femei să o răstoarne. Trupul Domnului nu mai era. Maria Magdalena a rămas în grădină, tristă că nu L-a găsit pe Domnul, înspăimântată, totodată, cu mirul lângă ea ca să ungă trupul Domnului. În acel moment se apropie Iisus de ea. Și ea, când Îl vede, Îi spune: „Învățătorule”. Hristos o cheamă pe nume și îi spune: „Nu te atinge de mine!” Și primește, apoi, Maria poruncă: „Mergi la frații Mei și le spune: Mă sui la Tatăl Meu și Tatăl vostru și la Dumnezeul Meu și Dumnezeul vostru” (*Ioan* 20, 17). Ea este cea dintâi care a fost trimisă la propovăduire. Este cea dintâi care a aflat taina vieții veșnice.

Dorul lui Hristos este să ne tragă pe toți la El. S-a smerit pe Sine ca să ne ridice la înălțimea Lui. A luat chip de rob, ca pe robul păcatului să-l ridice la slava Sa și ca să ne facem așa cum ne vrea El. Și L-am auzit spunând: „Dumnezei sunteți și toți fii ai Celui Preaînalt” (*Psalmi* 81, 6). El primește în Sine ale noastre, ca să ne dea în schimb cele ale Lui. El a primit în Sine tot ceea ce a fost omenesc. Amintiți-vă și de oțet, amintiți-vă și de suliță, amintiți-vă și de cununa de spini; pe toate le-a primit ca să ne dea în schimb cele ale Lui, ca să ne facă pe noi frați ai Săi. Acesta e dorul pe care-l are Hristos.

Și voi aduce înaintea dumneavoastră întâlnirea dintre Hristos și Luca și Cleopa pe drumul Emausului. Au mers pe cale, au ajuns la casa lor, s-au așezat la masă și acolo El a frânt pâinea. Când a frânt pâinea, atunci ei L-au cunoscut. De ce? Pentru că au recunoscut același semn. Cu câteva zile mai devreme, Iisus, la Cină, după ce a spălat picioarele ucenicilor, a luat pâinea și a frânt-o; a luat paharul, l-a binecuvântat și l-a dat ucenicilor. În acel moment, celor doi li s-au deschis ochii. Ce au făcut cei doi apostoli? Spune Evanghelia: „în ceasul acela sculându-se, s-au întors la Ierusalim” (*Luca* 24, 33). Ce înseamnă aceasta? Inima lor s-a transformat, le ardea. Era dorul după Cel pe care-L pierduseră. Dorul se aprinsese iarăși înăuntrul lor și, de aceea, au plecat din Emaus imediat spre Ierusalim.

Să ne îndreptăm spre inima noastră și să cercetăm ce avem acolo. Să scoatem răutatea, să scoatem egoismul! Să știm un lucru: Hristos nu are zăbrele, Hristos nu are lacăte la uși, Hristos nu are obloane la ferești, Hristos intră și vine la noi! Duceți-vă cu mintea la cei care au fost în temnițele comuniste, cât de greu le-a fost! Dar Hristos a fost cu ei.

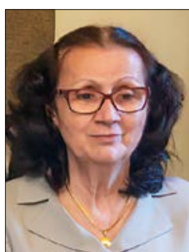
Sunt convins că și în această noapte sfântă, mântuitoare, Hristos a poposit în casa dumneavoastră, v-a binecuvântat masa, v-a binecuvântat inima și mintea dumneavoastră când ați rostit: Hristos a înviat! Și v-au răspuns cei din casă sau vecinii: Adevărat a înviat! Sau când ați cântat cu noi, sau când veți mai cânta în aceste zile.

Să nu descurajăm! El ne sloboade și El ne ridică. El este Cel care le poate face pe toate noi înlăuntrul nostru. Lui I se cuvine slava și stăpânirea în veci. Amin! Hristos a înviat! ■

Din cuvântul rostit în noaptea de Înviere a anului 2020

Scrisoare din viața aceasta

Doamnă Profesor și Maică Benedicta,

Teodora Stanciu, președintele Fundației „Credință și Creație. Acad. Zoe Dumitrescu-Bușulenga – Maica Benedicta" și realizator al emisiunii „Revista culturală", Radio Trinitas

Ionuț Jder, mezinul comisului Manole, i se adresa fratelui mai mare, călugărit, „Bădiță Nicoară și Părinte Nicodim". Gingășia, căldura fraternă, familială pentru „bădița" se îngemănau cu respectul și ascultarea iubitoare pentru părintele monah.

Nu e o similitudine cu adresarea mea, desigur. Asocierile vin în minte odată cu diferența specifică. Dar mărturisesc, păstrând toate proporțiile în raport cu uriașul Sadoveanu, că mi-aș dori măcar o mică scânteie care să aprindă prin lăuntru cuvintele trimise dumneavoastră. Iar dacă în „Patria de Sus" a Tatălui ceresc sunteți chemată Maica Benedicta, atunci m-ar ajuta, în adresare, și bunul ostaș din poemul lui Coșbuc: „Măicuță dragă, cartea mea / Găsească-mi-te-n pace!". Cuvinte simple, duioase, din izvorul inimii lui!

Oricum v-aș spune – Doamnă Academician, Doamnă Profesor, Maică Benedicta, Măicuță dragă –, știu că veți îngădui neputința mea de a înveşti „scrisoarea" cu însemnele de minte și simțire dorite de mine și cuvenite dumneavoastră. Și mai știu că oricum vegheați de acolo, de Sus, asupra noastră, a tuturor celor care v-am cunoscut, prețuit și iubit. Și, poate, mai mult vă rugați lui Dumnezeu pentru noi, acum, când purtați cununa celor o sută de ani. Sau, în viața veșnică, timpul nu se măsoară și anii nu se numără convențional ca în lumea noastră pasageră? Totuși, vă rog, Doamnă Profesor Zoe Dumitrescu-Bușulenga, să ne însoțiți în aducerea-aminte a unor ani – ai mei și ai congenerilor mei – ce poartă pecetea marii lecții pe care ne-ați transmis-o: a iubirii de bine, frumos și adevăr, în orizontul deschis al umanismului european, a iubirii de neamul acesta, cu credința lui, cu istoria lui, cu limba lui, cu marile spirite creatoare, comparabile, indubitabil, cu cele europene sau universale.

Suntem în amfiteatrul „Odobescu" al „Facultății de Filologie" (cum se numea, prin anii '70 ai veacului XX, „Facultatea de Litere" din București). Literatură universală, cu Doamna Zoe (așa vă spuneam). Oficiați, de la catedră, cu strălucită erudiție. Eram toți numai ochi și urechi: Antichitatea, cu cosmogoniile toate (Asiro-Caldeea, Egiptul, India, cu „Imnul creațiunii" din „Rig-Veda"), și, deodată, „Geneza", „Psalmii", „Cartea lui Iov", „Cântarea cântărilor" din „Vechiul Testament", dar și din „Noul Testament", „Evangheliile" (în mod deosebit „Evanghelia după Ioan").

„Biblia"? În plin regim comunist ateu? Incredibil, dar adevărat! Dumneavoastră avansați, mai întâi, câteva concepte, dar, apoi, explicându-le, ne ridicați din lumea văzută, imanentă, către cea nevăzută, transcendentă. Ne vorbeați despre modele umane din „Cartea Cărților" (dreptul și profetul), dar, deasupra tuturora, așezați modelul suprem divino-uman: Iisus Hristos Mântuitorul.

A trebuit să dați seamă politrucilor de atunci pentru cutezanța de a preda studenților „Biblia". Ați învins, demonstrându-le, cu argumente peremptorii, covârșitoarea importanță a acestui capitol în formarea tinerilor viitori umaniști. Au urmat, la cursul de literatură universală, epopeile indice și cele grecești, filosofia greacă, literatura latină, literatura Evului Mediu, Renașterea ș.a.m.d. Legați epoci, genuri, opere cu o magistrală

putere a asocierilor, venită din acumulări, meditații, reflecții, ordonare a minții inteligente, toate aflate sub semnul unei rare vocații de pedagog. Aveați stil, expresie elevată, lexic bogat și nuanțat, voce gravă, dar cu admirabile inflexiuni pentru accentuări de sensuri adânci sau idei de reținut.

Vă revăd, la catedră, din primele bănci ale amfiteatrului „Odobescu", unde mă așezam, alături de colegii mei: Dan C. Mihăilescu, Tania Radu, Marian Popescu, Lili Drăgușin, Mihai Coman și alții. Vorbeați liber. Ridicați puțin capul, priveați o clipă în depărtare, poate, cu ochii minții, chiar în timpurile și locurile evocate, apoi strângeați, într-o singură frază, o imagine inubliabilă: „India e ca un imens fluviu leneș care curge pe șes". Atmosfera unei epoci, portretul unui spirit creator, dimensiunile unui geniu poetic se așezau în mintea noastră grație harului cu care ni le conturați. Era, în acest har, o noblețe caldă a dăruirii, a bucuriei cărturarului care erați de a ne transmite cele mai importante nuclee ale gândirii și creației umaniste universale. Temperatura rostirii proba nu doar pasiunea dumneavoastră pentru frumos, bine și adevăr, ci, mai ales, fervoarea pentru formarea sufletelor noastre. Pentru că ea, această intensitate a transmiterii, reverbera cu adevărat în ființa noastră. Astfel, ne ridicați la înălțimile amețitoare ale cerurilor dantești, până la Stelele Fixe și Empireu, recompunând acel „iter mentis ad Deum" (drumul minții către Dumnezeu), până la imnul de slavă adus Lui: „Iubirea care mișcă soarele și alte stele".

Dar cele mai frumoase și modelatoare întâlniri cu dumneavoastră au fost cele de la cursul special „Eminescu". Prin strădania dumneavoastră susținută, se crease, în anii aceia, Catedra Eminescu la „Filologia" bucureșteană. Era o izbândă nevisată. Ca asistent, l-ați adus în facultate pe Ioan Alexandru, Ionică, la care țineați imens. Se alcătuise un fel de confrerie studențească în jurul cursurilor și seminariilor despre geniala operă eminesciană. Veneau în amfiteatre sau în sălile în care se țineau cursurile și studenți de la alte facultăți.

Doamnă Profesor și Maică Benedicta,

Vă mărturisesc, fără rest, faptul că, în lipsa dumneavoastră, aș fi absolvit facultatea fără să înțeleg identificarea totală a celui născut la Ipotești cu istoria neamului său, resacralizându-i spațiul, limba, ființa. Dumneavoastră ne-ați învățat cum să citim textele eminesciene. Izvorau cuvintele din vocea dumneavoastră în „bulgări de lumină". Devoțiunea pentru Eminescu era absolută. Ne citeați versurile și apoi elanul interpretativ vi se modula după ideea, sensul ori simbolistica lor. Poemele eminesciene ni se revelau în inima lor de frământări și interogații mistuitoare, în straturile lor de adâncime.

Dar cursurile „Eminescu" se desfășurau sub formă dialogală. Iarăși marea dumneavoastră vocație de magister se manifesta inepuizabil. Citeam și noi strofele sau versurile propuse spre comentariu și enunțam, după puteri, câte o idee. Ne ascultați și ne lăsați impresia că am descoperit ceva colosal de important. Mutați, astfel, centrul de greutate al interpretării în mintea și sufletul nostru. În fapt, preluați mica noastră contribuție, amplificând-o, îmbogățind-o, deschizând-o spre vastul dumneavoastră orizont de cunoaștere, transformând totul într-o veritabilă hermeneutică a respectivelor versuri. Ne așezați sus în gândire, ca să înțelegem tensiunile spiritului și ființei poetului din marile lui creații ori ca să observăm și mijloacele poetice simple (nu simpliste) folosite de Eminescu în poeme-bijuterii, precum „Lacul", de pildă: „Și eu merg de-a lung de maluri". Cu o locuțiune specific românească, „de-a lung de", se creează sugestia unui lac imens. În realitate, „lacul codrilor albastru" este mic. Înfloream la minte ca nuferii lui Eminescu, datorită dialogului cu dumneavoastră, aplecați toți, Profesor și studenți, pe mirificele versuri eminesciene.

Apoi, după ani și ani, am înțeles că marea cultură și credința ortodoxă trăiau osmotic în ființa dumneavoastră.

Și acum, Maică Benedicta, Măicuță dragă, vă odihniți cu trupul în pământul sfânt al Mănăstirii Putna, unde „se întâlnesc deopotrivă istoria, dragostea de neam și țară, credința și cultura". Mormântul

dumneavoastră este pe aceeași linie cu cel al Părintelui Stareț Iachint Unciuleac, cu Turnul Tezaurului, cu mormântul Sfântului Ștefan cel Mare și cu statuia lui Mihai Eminescu. Iar obștea de la Putna, păstorită de Părintele Arhimandrit Melchisedec, este atașată trup și suflet memoriei dumneavoastră. Părinți monahi vă citesc și vă editează cu știință și dragoste cărțile, înțeleg sensul vieții și operei dumneavoastră, firea vizionară și fac să rodească strămutarea dumneavoastră la Putna. Aici s-a creat, din inițiativa ilustrului dumneavoastră discipol Dan Hăulică și a obștii monahale putnene, Fundația „Credință și Creație" care vă poartă numele și care organizează, în fiecare an, de ziua dumneavoastră de naștere, 20 august, colocvii de înaltă ținută, cu temele dumneavoastră dragi, de cultură și spiritualitate.

***

E pace în jurul mormântului dumneavoastră. Crengile brazilor se apleacă ușor, în semn de recunoaștere.

Doamnă Profesor și Maică Benedicta,

Mă aplec și eu, odată cu ele, în semn de recunoștință și mulțumire pentru tot ce mi-ați dăruit.

prof. Teodora Stanciu

Cuvântul Maicii Benedicta

Puterea de a ierta

N-am dat replică niciodată, nici atunci, nici acum. I-am iertat pe toți, și atunci, și acum, pentru că vreau să sting urile, resentimentele și tot ce înveninează relațiile umane, încălcând porunca iubirii aproapelui. Și mai cu seamă fiindcă nu putem opri extensia răului decât opunându-i binele. Creștinește e „să binecuvântezi pe cel ce te blestemă".

Rugăciunea

Esențial în viață nu este plăcerea trupului, esențialul este plăcerea spiritului, pe care o obții prin rugăciune, iar rugăciunea trebuie să fie permanentă. Pentru tineri, măcar dimineața și seara. Copii! Măcar o cruce de dimineață și o cruce seara… Pe stradă când mergem să spunem: „Doamne, Iisuse Hristoase, Fiule al lui Dumnezeu, miluiește-mă!" Sau: „Maica Domnului, fii cu mine, Măicuța Domnului, ajută-mă, Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, miluiește-mă!" Spuneți din când în când aceste lucruri și treptat au să ajungă să se unească cu toate. În ele vă veți găsi ușurința, consolarea, vă veți găsi cumva și împlinirea… După ce te rogi, ai o senzație de ușurare extraordinară. A fost un timp când eu mă rugam pe stradă și știți cum? La modul foarte subiectiv. Ani de zile, când mă duceam la facultate pe jos, de acasă de la mine, de pe Griviței, până pe Edgar Quinet, spuneam în gând: „Dă, Doamne, un gând de dragoste și de pace pentru toți oamenii lumii!" Și spuneam asta încontinuu. Ei bine, nu știți cât bine mi-a făcut, și lăuntric, dar și pentru semenii mei, fiindcă rugându-te lui Dumnezeu, capeți conștiința alterității. Există și celălalt!

Credințe, mărturisiri, învățăminte,
Editura Nicodim Caligraful, 2013

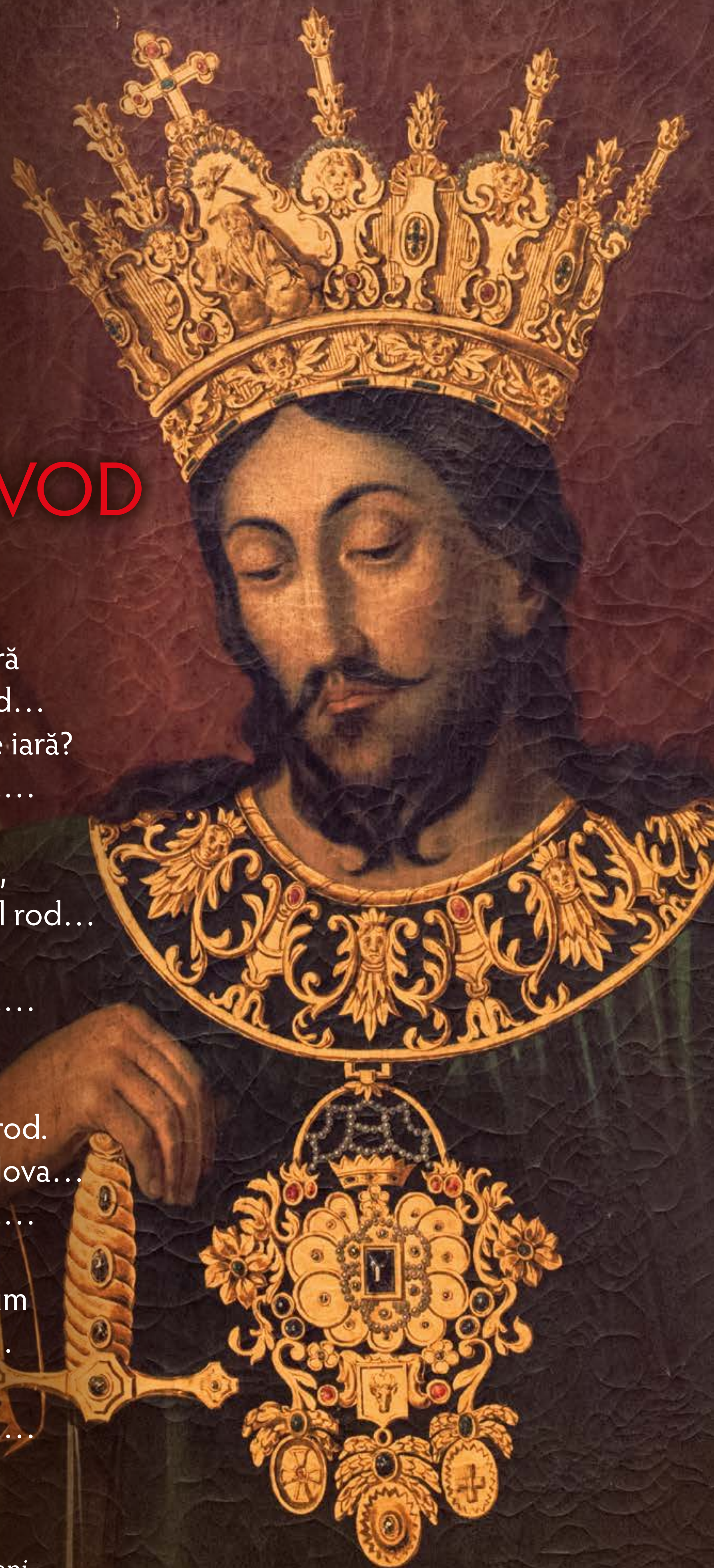
Aproapele nostru

Am intrat în libertate, am scăpat de totalitarisme și acum vorba franțuzului: „Vive la joie" – acum e de noi! Dăm drumul tuturor plăcerilor, tuturor pornirilor noastre de toate ordinele, mai cu seamă cele inferioare. Societatea de consum a reinstituit cultul vițelului de aur – vă amintiți, în deșert, când Moise conducea poporul evreu. Ei, la un moment dat, s-au simțit eliberați de jugul credinței lui Moise și au ridicat din nou vițelul de aur căruia i se închinau. Ei bine, consumismul a adus această stare de spirit, nu numai de materie. Materia a pus mâna pe spirit. Omul exterior întunecă omul lăuntric, îl acoperă și-l asfixiază, și unde este aproapele nostru?

Să nu pierdem Verticala,
Editura Nicodim Caligraful, 2017

Dimitrie Iov

LA PUTNA PLÂNGE ŞTEFAN VOIEVOD

Sunt numai lacrimi şi dureri în ţară
Şi-i zarea tulbure, parcă-i de glod…
Ce geamăt dinspre munţi s-aude iară?
La Putna plânge Ştefan Voievod!…

Pământul pentru care-a sângerat,
Ca pe-un măr bun duşmanii azi îl rod…
S-aude zvon de glas îndurerat…
La Putna plânge Ştefan Voievod!…

Dieci bătrâni însângerează slova
Scriind prăpăd ca-n vremea lui Irod.
S-aude-un vaier colindând Moldova…
La Putna plânge Ştefan Voievod!…

Răsună scrâşnet de mustrare-acum
Din sufletul acestui sfânt norod…
Tăceţi, s-asculte fiecare cum
La Putna plânge Ştefan Voievod!…

17 august 1940, Buşteni

Cuvintele unor mari educatori despre educație: Sfinții Trei Ierarhi

Sfinţii Trei Ierarhi: Vasile cel Mare, Grigorie de Dumnezeu Cuvântătorul şi Ioan Gură de Aur, sunt printre cei mai mari educatori ai lumii. Cuvintele lor despre formare sunt parcă luate din cartea în care Dumnezeu, Creatorul omului, a scris cum ne-a creat şi cum putem să ne împlinim rostul. Ele izvorăsc din experienţa formării lor în copilărie, adolescenţă şi tinereţe, din experienţa lucrului cu sufletele altora, din experienţa vieţii lor în Hristos. Pentru cine vrea să se formeze şi să formeze, ele sunt de neocolit, sunt viaţă şi putere. Căutaţi-le şi urmaţi-le!

Tatăl şi mama sădesc virtuţile

Sfântul Vasile cel Mare spune că mama este chemată de Dumnezeu să crească copiii cu dogmele evlaviei mai mult decât cu lapte, iar tatăl trebuie să se îngrijească de copii ca să fie cuminți și cuviincioși.

Credința primită în copilărie l-a însoțit toată viața: „Am păstrat în mine aceeași învățătură pe care am primit-o de la răposata mea mamă și de la bunica mea, Macrina. Această credință n-am modificat-o nici mai târziu, când m-am mai maturizat, ci doar am adâncit-o, dar tot pe linia pe care mi-au transmis-o părinții încă de la început."

În copilărie, sufletul este ca ceara

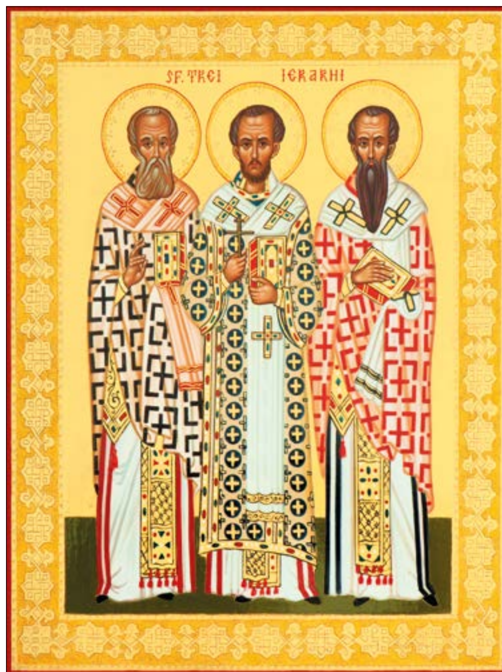
Sfântul Grigorie arată că este mai ușor să fie scris adevărul în sufletul copilului când este mic, ca într-o ceară în care nu s-a imprimat încă nimic, decât să încercăm să întipărim adevărul după ce s-a scris deja ceva rău. Fiindcă mai târziu caligraful

are două munci de făcut: mai întâi să șteargă slovele de dinainte, iar apoi să le scrie pe cele adevărate și care se cuvine să rămână pentru totdeauna.

Sfântul Ioan Gură de Aur: trei patimi de căpetenie distrug omul și lumea – iubirea de bani, iubirea de slavă deșartă și desfrânarea

Decăderea morală și tulburările sociale se datorează, spune Sfântul Ioan Gură de Aur, educației greșite a copiilor și anume faptului că nu au fost cultivate duhovnicește sufletele lor: „De aici vine dărâmarea întregii lumi, de la faptul că nu ne îngrijim de copiii noștri: de averile lor ne îngrijim, dar sufletul lor îl trecem cu vederea."

Dacă li se dă copiilor pildă „pe cei străluciți și renumiți pe pământ", fără să li se dea învățătură despre viața duhovnicească, în sufletele copiilor se cuibăresc două patimi: iubirea bogăției și iubirea slavei lumești.

Despre a treia patimă de căpetenie Sfântul Ioan șovăie să vorbească, pentru a nu o crește prin vorbirea despre ea. Dar depășește șovăiala și rușinea și vorbește despre patima desfrânării – care, spune el, atunci ajunsese atât de mare încât erau la modă și nu stârneau împotriviri nici măcar legăturile trupești dintre persoanele de același gen – și mustră pe cei care îngăduie și promovează această patimă în societate.

Nu ceea ce spun părinții, ci ceea ce fac părinții vor face copiii

Sfântul Ioan Gură de Aur a insistat mult pe faptul că la vârsta copilăriei și a tinereții se imită ceea ce este în jur.

Primul mediu al formării este familia. Sfântul Vasile cel Mare îi învață pe părinți că nu ceea ce spun, ci ceea ce fac ei vor face copiii. De asemenea, dacă părinții nu fac ceea ce spun, ei nu vor avea autoritate: „cel care învață, dar nu păzește cele ce spune nu poate să aibă vreo influență sau vreo autoritate."

Alte medii care au influență mai târziu sunt profesorii și prietenii, dar părinții pot determina alegerea unora potriviți și depărtarea de unii nepotriviți.

Unde e de folos să fie petrecut timpul liber

Sfântul Ioan Gură de Aur arată părinților ce le pot oferi copiilor ca să evite petrecerea timpului liber în medii nefolositoare: „Dacă vrei să afli odihnă pentru sufletul tău, mergi prin păduri, pe lângă râuri și lacuri, prin grădini, ascultă păsările care ciripesc, mergi la biserici, unde afli sănătate pentru suflet și trup, și nu vei regreta plăcerile iraționale".

Educația este arta artelor și știința științelor, iar scopul ei este unirea cu Dumnezeu

Sfântul Grigorie Teologul arată că nu numai educația creștină este foarte nobilă, dar și cea lumească, dar care nu se opune celei creștine.

Despre importanța educației pentru toți oamenii, el spune clar: „Cred că toți cei raționali mărturisesc că educația e primul dintre bunurile noastre."

Iar despre greutatea realizării ei, cuvintele sale sunt întru totul adevărate: „Arta artelor și știința științelor pare să fie faptul educației omului, care e ființa vie cea inteligibilă, dar și cea mai instabilă".

Educația este atât de importantă și atât de greu de înfăptuit pentru că scopul ei, locul unde trebuie ca ea să îl ducă pe om, este cel mai înalt. Scopul este viața în Hristos, pentru ca omul să intre în bucuria veșnică a Împărăției cerurilor. Pentru aceasta, omul trebuie să dobândească din această viață asemănarea cu Hristos, Omul desăvârșit. Sfântul Vasile cel Mare spune despre creștin că trebuie să fie ca Hristos pentru a fi creștin: „Cine nu gândește și nu lucrează ca Domnul nu este al Lui." De aceea, pentru Sfântul Vasile cel Mare viața și educația au unul și același scop: dobândirea binelui celui mai înalt, adică comuniunea omului cu Dumnezeu.

Astfel, Sfinții Trei Ierarhi ne învață că educația copiilor, a adolescenților și a tinerilor se face treptat, din dragoste pentru sufletele lor și cu discernământ, cu efort și având ca model pe Omul desăvârșit – Domnul și Dumnezeul și Mântuitorul nostru Iisus Hristos. ■

Cuvintele sfinţilor

Sfinţenia nu încetează să se manifeste în lume, indiferent de vremuri, pentru că ea este lucrarea lui Dumnezeu, revărsarea în lume a harului Său necreat. Sfinţenia este un alt nume al lui Dumnezeu, asemenea iubirii. În anul 2019 au fost recunoscuţi între sfinţi mai mulţi nevoitori în cele dumnezeieşti, ale căror cuvinte ne aprind şi nouă râvna spre Împărăţia cerurilor.

Sfântul Efrem Katunakiotul

27 februarie

Ascultarea face minuni: ascultarea vă aduce toate harismele. Prin ascultare Hristos dă rugăciunea. Nu ne mântuie rugăciunea, ci ascultarea de duhovnic ne mântuie. Prin duhovnic vorbește Hristos. Se poate oare să cadă cineva câtă vreme se aseamănă în ascultare cu Hristos? Chiar dacă porunca duhovnicului e rătăcită, Dumnezeu, pentru ascultare, o va întoarce în folos sufletesc. Pe duhovnicul tău, așadar, să-l vezi ca pe Hristos. Să nu-l întristezi. L-ai întristat pe duhovnic, L-ai întristat pe Dumnezeu.

Diavolul știe ce e duhovnicul, ce înseamnă duhovnicul, ce înseamnă ascultarea de duhovnic! Ascultarea aduce iluminare, lacrimi și rugăciune. Dacă n-ai ascultare, chiar dacă le ai pe acestea, le vei pierde. Cât de mult îl cinstești și îl iubești pe duhovnic, atât de mult primești. Harul ascultării îl înconjoară pe ascultător ca o flacără și de aceea nu-l poate prinde diavolul. Dacă lipsește această flacără, diavolul ne va devora. M-am încredințat din experiență că ascultarea este mai mare decât rugăciunea.

Sfântul Daniil Katunakiotul

7 septembrie

Suspiciunea în timp de pace provoacă tulburare și neînțelegere. Suspiciunea nu cunoaște niciodată adevărul, chiar dacă ochii văd adevărul și împrejurările arată blândețe și dragoste. Suspiciunea deformează totul și face pe iubitorul ei să creadă mai degrabă o minciună decât adevărul a ceea ce vede. Suspiciunea este un fotograf fals și grotesc, care atunci când fotografiază deformează imaginea chipului din fața lui.

Când dorim ceva și nu reușim să obținem, nu trebuie să luptăm împotriva situației, ci să spunem: „Binecuvântat fie numele Domnului”, atât în izbândă, cât și în eșec.

Sfântul Iosif Isihastul

16 august

Nimic mai mult nu-ți cere Hristos pentru ca să-ți dea darurile Sale cele sfinte, decât să recunoști că tot ceea ce este bun este al Lui. Și să compătimești pe cel care nu are. Să nu-l judeci pentru faptul că nu are: că este păcătos, viclean, guraliv, hoț, desfrânat, pervers sau mincinos. Dacă dobândești această cunoștință n-ai să mai judeci niciodată pe nimeni, chiar dacă ai să-l vezi că păcătuiește de moarte, deoarece ai să spui imediat: „Hristoase, nu are harul Tău, de aceea păcătuiește. Dacă pleci și de la mine și eu voi săvârși fapte și mai rele. Dacă nu cad, nu cad pentru că mă ții Tu. Atâta vede fratele, atâta face. Este orb. Cum vrei să vadă fără ochi? Este sărac. Cum să-i ceri să fie bogat? Dă-i Tu bogăție ca să aibă, dă-i ochi ca să vadă". Dacă vei căuta dreptate pentru orice lucru cu care te-ar nedreptăți semenul tău sau te-ar necinsti, te-ar înjura, te-ar lovi, te-ar alunga sau chiar viața ta ar urmări să-ți ia, tot tu ești nedrept dacă îl vei considera vinovat și-l vei acuza cu patimă. Deoarece ceri de la acesta ceea ce nu i-a dat Dumnezeu. Dacă vei înțelege bine tot ceea ce ți-am spus eu, toți ceilalți îți vor fi nerăspunzători pentru orice greșeală, în timp ce tu vei fi pentru toate răspunzător.

Sfântul Sofronie Saharov

11 iulie

Dumnezeu adesea nu răspunde rugăciunilor noastre. Tace. Tăcerea lui multora le este dovadă că „Dumnezeu nu există", că „a murit". Dar dacă noi am gândi în ce stare Îl punem pe Dumnezeu cu patimile noastre, am vedea că nu are altă cale decât a tăcea. Noi așteptăm ca El să fie de partea noastră în nedreptățile noastre. El nu ne învinuiește fățiș, ne lasă să urmăm căilor noastre rele și să secerăm roadele propriilor noastre greșeli. Însă dacă ne întoarcem către El cu pocăință, degrab răspunde, mai iute decât ne-am aștepta.

A te ruga, adesea înseamnă a-I grăi lui Dumnezeu despre starea noastră dezastruoasă: neputință, mâhnire, îndoială, frică, tristețe, deznădejde – într-un cuvânt: despre tot ceea ce ține de condițiile existenței noastre. Să ne exprimăm fără a căuta expresii elegante sau chiar fără o succesiune logică.

Sfântul Ieronim Simonopetritul

9 mai

O fiică duhovnicească de-a Starețului a aflat imediat după căsătorie că soțul ei este mason. A mers îndată la Stareț ca să-l înștiințeze. Acesta a convins-o să-l aducă la metoc cu prima ocazie. Într-o zi, când cei doi au venit, Starețul i-a primit cu multă dragoste și bucurie. I-a îmbrățișat pe amândoi și, luându-i de mână, a spus soțului:

– Din această clipă sunteți și dumneavoastră fiul meu duhovnicesc și voi da răspuns lui Dumnezeu pentru dumneavoastră.

Apoi i-a spus că are binecuvântare să se împărtășească. Acela însă s-a împotrivit spunând că nu poate posti. Dar Starețul i-a spus:

– Astăzi veți mânca și carne, mâine pește, poimâine untdelemn, iar în ziua următoare vă veți împărtăși.

Când cei doi au hotărât să plece în America, soțul a mers la Stareț și cu lacrimi în ochi și-a luat rămas bun de la el. A vrut să-i sărute chiar și picioarele, căci cu dragostea pe care i-o arătase aflase calea mântuirii. ■

Veacul părintelui Justin Pârvu

Adrian Alui Gheorghe

Adrian Alui Gheorghe, scriitor

Născut cu o sută de ani în urmă, în comuna Poiana Teiului din județul Neamț, părintele Justin Pârvu a fost deopotrivă om al Bisericii, om al istoriei, om între oameni.

A intrat în mănăstire, ca frate, în anul 1936; din anul 1939 urmează cursurile Seminarului Teologic de la Cernica; în perioada 1942–1944 merge, ca preot misionar, pe frontul de Est, pînă la Odesa; în 1948 este arestat și condamnat la 12 ani de închisoare din motive politice, cea mai mare parte a detenției fiind la Aiud; în anul 1960 primește o nouă condamnare, de 4 ani, pentru că nu s-a lepădat de credință; după 1964 este, pe rînd, muncitor forestier, preot-monah la mănăstirile Secu și Bistrița din Neamț, iar din 1991 a întemeiat mănăstirea de la Petru Vodă, lîngă care, după anul 2000, ridică o casă de educație pentru copii și un azil pentru bătrîni. În anul 2013, la 16 iunie, părintele Justin Pârvu pleacă la Domnul.

Despre epoca sa, una care s-a afirmat mai mult prin prigoana comunistă împotriva credinței și a intelectualității, prin secularizarea moralei creștine și a bunei tradiții românești, părintele Justin spune concesiv: „Închisorile noastre din perioada comunistă au produs atîția sfinți și martiri care lucrează cu duhul lor, cu rugăciunea lor, cu exemplul lor la temelia României eterne. Asta n-au înțeles comuniștii, că sufletul pe cruce cîștigă adevărata libertate, că toate metodele lor de tortură, toate metodele de reeducare psihică au făcut mai mulți sfinți decît robi, au sfințit pămîntul țării cu sînge de mucenici.” În altă parte, vorbind despre ideologiile care au împărțit omenirea

și au produs atîta dramă, părintele Justin Pârvu spune: „Orice ideologie, de dreapta sau de stînga, e bună pînă apare prima picătură de sînge. După aceea, orice ideologie este blamabilă."

L-am întrebat pe părintele Justin, în dialogurile noastre de noapte, dacă omul poate fi judecat prin lume și dacă lumea poate fi judecată prin fiecare om în parte.

Mi-a răspuns părintele: „În cădere, omul îi poate trage și pe alții din preajmă, dacă nu sînt atenți, dacă nu sînt prudenți, dacă nu bagă de seamă rapid răul și consecințele lui. Fiecare om răspunde de aproapele său, toți ne facem vinovați cînd cineva din preajmă cade fără ca noi să epuizăm toate căile de a-l salva. De căderea celui din preajmă ne facem vinovați și noi, fără discuție. Lipsa de iubire e ca lipsa de sprijin. Nu-l iubești pe Dumnezeu, dacă nu-l iubești pe aproapele tău. De răul din lume sîntem vinovați fiecare, dacă tratăm cu indiferență ce i se întîmplă vecinului, fratelui, prietenului, soțului, părintelui, atunci nu mai putem pretinde ca nouă să ne întindă mîna cineva, degeaba așteptăm ajutorul lui Dumnezeu."

Am multe amintiri cu părintele Justin, dar una țin să o spun cu prioritate. E o amintire care relevă natura și duhul părintelui.

După o toamnă ploioasă, cu inundații și alunecări de teren, ne regăsim, cu cinci zile înainte de sfințirea mănăstirii de la Petru Vodă, seara tîrziu, cu părintele Justin Pârvu, într-o chilie. Mai erau cîteva persoane, toți fiind preocupați de reușita sfințirii care trebuia să se producă la Sfinții Arhangheli Mihail și Gavril, pe 8 noiembrie, anul 2005, cînd e și hramul bisericii de altfel. Frigul și ploaia deasă de afară ne apăsau insinuîndu-se în toată discuția, toate scenariile noastre și toată „regia" desfășurării evenimentului fiind modificate de condițiile climaterice prezente. Părintele Justin ne oprește însă:

– Măi, lăsați discuțiile astea despre vreme…! O să fie soare și toată lumea o să stea în curtea mănăstirii…! Așa că trebuie să judecăm toate lucrurile plecînd de la această situație. Nici n-are cum să fie altfel…!

Într-adevăr, de pe 7 noiembrie, după-amiaza, nourii s-au risipit ca împinși cu palma de pe cerul lor, iar în ziua de 8 noiembrie, cînd sînt sărbătoriți Sfinții Arhangheli Mihail și Gavriil, soarele preluase, parcă, frîiele întregii manifestări. Cei peste șapte mii de oameni veniți, mare parte pe jos, la sfințire, au făcut o baie de lumină și de căldură în curtea mănăstirii.

Într-adevăr, „cum putea să fie altfel"?

Și nu era vorba de vreo viziune, ci era vorba de optimism. De optimism și răbdare. Acestea au fost, de altfel, coordonatele pe care „s-a mișcat" părintele Justin Pârvu în toată viața sa!

Omul care speră, care crede că va fi bine, indiferent de conjuncturi, devine de neînfrînt. Omul care știe cît valorează cu adevărat pe pămînt este dușmanul de temut al oricărei tiranii. Omul care se stăpînește pe sine, stăpînește lumea.

„O să fie soare…! Nici n-are cum să fie altfel…!", a zis părintele Justin, într-o noapte neguroasă de toamnă. Și a fost, într-adevăr, ca la un semn, soare! Nu vremea a ascultat de părintele Justin, nu ochiul inimii sau al minții a văzut vremea peste cîteva zile, ci credința că „n-are cum să fie altfel" a învins orice intemperie. Gîndind așa, pozitiv, poți vedea la capătul gîndului minunea lui Dumnezeu care te întărește în credință, care te luminează cu nădejdea.

Și cred, de altfel, că toată viața părintelui Justin Pârvu o putem aduna sub cîteva cuvinte sentențioase, care, deși simple, descifrate și cîntărite, pot da măsura oricărui destin de excepție:

Cîtă luciditate, atîta sfințenie;
Cîtă sfințenie, atîta putere;
Cîtă putere, atîta credință;
Cîtă credință, atîta omenie. ■

Ascultarea – curăție a minții și Urcuș spre Înviere

Omul este ființa cea mai importantă pentru Dumnezeu, căci El a hotărât în Sfatul cel mai înainte de veci să-l facă pe om dumnezeu după har, părtaș iubirii care era între El și Fiul Său. Astfel, omul poartă chipul Fiului lui Dumnezeu, însă acest chip nu este desăvârșit, ci omul trebuie să-l actualizeze prin lupta sa de a câștiga deplina asemănare cu Hristos. Din punct de vedere duhovnicesc, acest efort poartă numele de „curățire a minții" sau de câștigare a „curăției minții în Hristos", fiind însăși inima, conținutul acestui drum care poartă numele de „Urcuș spre Înviere".

Ieșind din ascultare, Urcușul spre Înviere i-a devenit omului cu neputință, motiv pentru care Însuși Fiul lui Dumnezeu S-a aplecat către om spre a-l ridica la dreapta Tatălui. Iar calea ne-a arătat-o Fiul prin exemplul Său, căci „S-a smerit pe Sine, ascultător făcându-Se până la moarte, și încă moarte pe cruce" (*Filipeni* 2, 8). Astfel, nu trebuie să înțelegem ascultarea ca pe o simplă virtute sau ca pe un „act reparator", ci trebuie să vedem în ea însăși taina unirii omului cu Dumnezeu.

Mai mult, ascultarea devine garanția și semnul că omul începe să vorbească *limba lui Dumnezeu*, conform cuvântului Mântuitorului Hristos: „De ce nu înțelegeți vorbirea Mea? Fiindcă nu puteți să dați ascultare cuvântului Meu" (*Ioan* 8, 43). Aici se vede că simpla dorință de a „înțelege" limba lui Dumnezeu nu este suficientă; este nevoie de ajutor, cum vedem în cazul famenului etiopian, care i-a cerut Apostolului Filip să-l povățuiască, zicând: „Cum aș putea să înțeleg, dacă nu mă va călăuzi cineva?" (*Faptele Apostolilor* 8, 31).

Ascultătorul este menit să crească și să rămână în intimitatea lui Hristos, de aceea chemarea lui este să vadă lucrurile așa cum le vede Dumnezeu. Mai întâi vede lucrurile „prin ochii Părintelui", lăsând mintea Părintelui duhovnicesc să i-o „înlocuiască" pe a sa. Apoi mintea Părintelui este „înlocuită" de *gândul lui Hristos* (cf. *1 Corinteni* 2, 16), iar aceasta nu poate fi lucrare omenească!

Chipul lui Dumnezeu se pictează în noi prin virtuți, acestea fiind întruparea voii lui Dumnezeu în lume. Ascultarea este însă *pensula* cu care Hristos – folosind mâna Părintelui duhovnicesc – Își pictează propriul Său chip, iar ucenicul, lăsându-se în această mână, își vede Părintele (cel puțin la început) ca pe Hristos. Cu timpul, exersându-se în ascultare, ucenicul începe să-și „picteze" propriul său răspuns, începând chiar să simtă cum se conturează chipul lui Hristos în sine. Ucenicul începe atunci să se desprindă de Părintele său, adică imaginea Părintelui începe să se diminueze treptat, pe măsură ce chipul lui Hristos capătă contur (cf. *Ioan* 3, 30: „Acela trebuie să crească, iar eu să mă micșorez"). Cu toate acestea ucenicul, deși simte că ascultarea are o putere proprie, Îl vede pe Hristos *tot prin Părintele său* și nu independent de acesta! El nu simte încă lucrarea lui Hristos în mod nemijlocit, dar pe măsură ce se lasă povățuit, lucrarea Acestuia începe să strălucească prin prezența Tatălui. Abia atunci ucenicul, purtat fiind de Fiul Unul-Născut, va trăi ascultarea nu ca pe o supunere, ci ca pe o jertfă de iubire – va face toate spre bucuria Tatălui! Acesta este darul cel mare al ascultării, sau „curăția minții în Hristos", fiind lucrarea Sfântului Duh, Care-i vestește ucenicului „cele ale lui Hristos" (*Ioan* 16, 14), dăruindu-i harul de a vedea lucrurile așa cum le vede Fiul, aprinzându-i inima de dor față de Tatăl. Ascultătorul câștigă *curăția minții*, căci ascultarea *lui* Hristos i-a „înnoit duhul minții, îmbrăcându-l în omul cel nou, cel după

Dumnezeu" (*Efeseni* 4, 23–24). De aceea, spunem că un adevărat ascultător nu face ascultare *de* Hristos, ci face ascultare *ca* Hristos! Cel care „S-a smerit pe Sine ascultător făcându-Se până la moarte" (*Filipeni* 2, 8) va da putere omului care a pășit pe acest drum – superior oricărui lucru pământesc – să se răstignească pe sine, dăruindu-i aceeași iubire, aceeași ascultare și aceeași viață, astfel încât să poată striga împreună cu Apostolul:

„M-am răstignit împreună cu Hristos; și nu eu mai trăiesc, ci Hristos trăiește în mine. Și viața de acum, în trup, o trăiesc în credința în Fiul lui Dumnezeu, Care m-a iubit și S-a dat pe Sine Însuși pentru mine" (*Galateni* 2, 20).

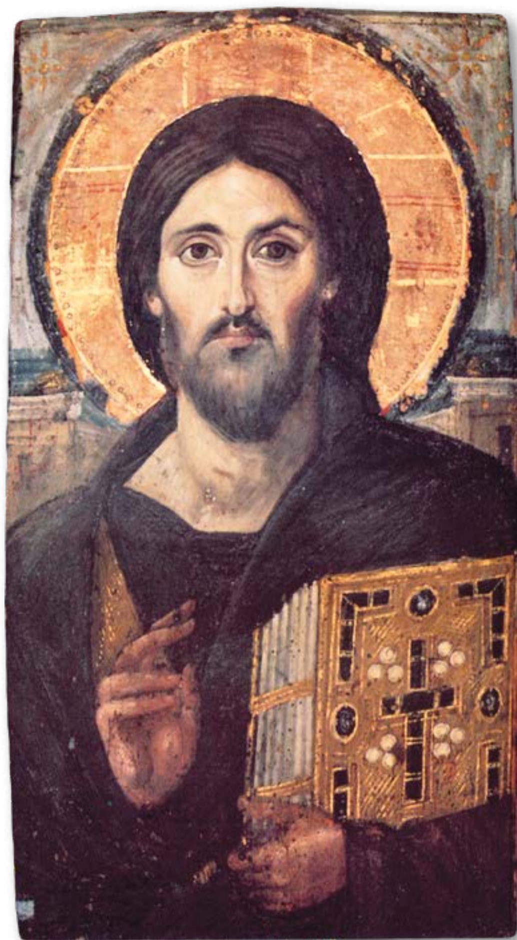
Învierea, în viața duhovnicească, este înțeleasă ca fiind, de fapt, ridicarea din moartea neascultării survenite din cauza egocentrismului care, în ultimă instanță, nu este decât o moarte a iubirii. De aceea, Învierea nu poate fi despărțită de ascultare, iar efortul *curățirii minții întru Hristos* este același cu Urcușul spre Înviere.

În concluzie, ascultarea nu este doar o virtute, o lucrare a omului desăvârșit, ci este însăși firea omului *celui nou* întru Hristos. De aceea, în afara ascultării nu poate fi mântuire, căci neascultătorul nu este *doar* un păcătos, ci este rupt de Hristos și, de aceea, va rămâne afară, căci numai fiul poate locui în casa Tatălui (cf. *Ioan* 8, 35). Nimeni nu poate duce până la capăt acest Urcuș spre Înviere fără ascultare, căci nemincinos este cuvântul lui Hristos:

„Adevărat, adevărat zic vouă: Cel ce ascultă cuvântul Meu și crede în Cel ce M-a trimis are viață veșnică și la judecată nu va veni, ci s-a mutat de la moarte la viață" (*Ioan* 5, 24). ■

Protos. Hrisostom C.

Icoana – de la trăirea ortodoxă la slava lui Dumnezeu

Iisus Hristos Pantocrator,
Mănăstirea Sf. Ecaterina, Sinai, sec. VI

Cuvântul icoană (de la gr. Eikona – chip) își are începutul în sfatul Sfintei Treimi. Citim la Facere: „Și a zis Dumnezeu: «Să facem om după chipul și după asemănarea Noastră…!» Și a făcut Dumnezeu pe om după chipul Său; după chipul lui Dumnezeu l-a făcut; a făcut bărbat și femeie" (*Facerea* 1, 26–27).

Dar trebuie să știm că este o diferență între expresiile „chipul lui Dumnezeu" și „după chipul lui Dumnezeu". Adevăratul chip al lui Dumnezeu Tatăl este Cuvântul, după cum spune Sfântul Apostol Pavel: „Hristos, Care este chipul lui Dumnezeu" (*2 Corinteni* 4, 4), „Acesta este chipul lui Dumnezeu celui nevăzut, mai întâi născut decât toată zidirea" (*Coloseni* 1, 15). Iar această identitate cu Tatăl o mărturisește și Hristos, zicând: „cel ce Mă vede pe Mine, vede pe Cel ce M-a trimis pe Mine" (*Ioan* 12, 45) și în alt loc: „Cel ce M-a văzut pe Mine a văzut pe Tatăl" (*Ioan* 14, 9). Omul, care a fost creat de Tatăl, prin Fiul, întru Duhul Sfânt, este după chipul Cuvântului și trebuie să ajungă după asemănarea Sa.

Sfinții Părinți, tâlcuind Sfânta Scriptură, spun că omul a fost creat după chipul Fiului, pentru că la „plinirea vremii" El, Fiul și Cuvântul lui Dumnezeu, avea să Se întrupeze, să Se înomenească, pentru ca pe noi, oamenii, să ne ridice din păcat și să ne readucă mântuiți la Tatăl, Hristos făcându-Se astfel cel „întâi născut între mulți frați" (*Romani* 8, 29).

Deși omul a căzut în păcat, chipul lui Dumnezeu nu S-a șters din el, așa cum cântă Biserica: „Chipul slavei Tale celei negrăite sunt, deși port rănile păcatelor", în om rămânând pururea dorul de a ajunge la asemănare.

Întruparea lui Hristos a fost temeiul pictării și cinstirii sfintelor icoane. Încă din secolul al II-lea avem mărturii despre existența sfintelor icoane, realizate în diferite moduri: mozaic, frescă, pictate pe lemn, în manuscrise sau gravate pe metal, ele împodobind bisericile sau casele creștinilor.

Secolul al VIII-lea a adus în Biserică primele tulburări legate de cinstirea sfintelor icoane. Împăratul Leon al III-lea Isaurul, urmat de fiul său, Constantin al V-lea, au provocat Biserica, susținând că icoanele sunt idoli și că venerarea adusă lor este o închinare idolatră. Luând drept argument porunca a doua din Decalog, „să nu-ți faci chip cioplit…", ei au vrut să înlăture toate icoanele din biserici și să le distrugă.

Biserica a răspuns prin glasul Sfinților Părinți insuflați de Duhul Sfânt. Sfântul Ioan Damaschin spune: „Când Cel nevăzut S-a arătat văzut în trup, atunci putem Să-i înfățișăm chipul" și mai adaugă: „Eu nu cinstesc materia (icoanei), ci pe Acela care din iubire pentru mine S-a făcut materie, pe Iisus Hristos".

Tabloul votiv, Mănăstirea Voroneţ

Sinodul al VII-lea Ecumenic (787) a întărit prin hotărârile sale cultul sfintelor icoane, arătând că cinstirea care se dă chipului trece la prototip, și cel ce se închină icoanei, se închină ființei celei închipuite pe ea.

Liniștea în Biserică a venit în anul 843, după un nou val ridicat de iconoclaști. Atunci, după un alt sinod ținut la Constantinopol, în prima duminică a Postului Mare, a fost restaurat cultul icoanelor, iar acea zi a fost numită Duminica Ortodoxiei.

Identificarea Ortodoxiei cu cinstirea sfintelor icoane exprimă adevărul că icoana, ca și Sfânta Evanghelie, dogma sau cultul Bisericii, dă mărturie despre întruparea Fiului lui Dumnezeu și mântuirea adusă oamenilor prin patimă și Înviere.

Cine nu cinstește icoana nu trăiește Ortodoxia. Cinstind icoana lui Hristos mărturisim întruparea, recunoaștem în Fecioara Maria pe Născătoarea de Dumnezeu, iar sfinții din icoane sunt mădularele preaslăvite ale trupului lui Hristos, cei care, urmând „calea și adevărul", au ajuns la viață, făcându-se părtași mântuirii și îndumnezeirii.

Icoana ortodoxă este Evanghelia pictată, cuvânt-simbol vizibil, care îndeamnă la rugăciune, adică la comuniune cu Dumnezeu și cu sfinții săi. De aceea, noi nu privim ca pe niște simple piese de muzeu icoanele din Biserică, ci ca pe o chemare la rugăciune, dar și ca pe un semn al prezenței rugăciunii sfinților pentru noi și împreună cu noi. În Biserică și în icoane Îl întâlnim pe Dumnezeu-Omul Hristos împreună cu oamenii îndumnezeiți prin credința în El.

Biserica pictată este o icoană a Ierusalimului celui de Sus. Când intrăm în biserică, ne simțim atinși de sfinți, de rugăciunea și de ocrotirea lor, dar, mai ales, Îl simțim pe Dumnezeu în tot ce ne înconjoară, de parcă toate s-ar strânge tăcute în jurul nostru într-o îmbrățișare puternică. De aceea, biserica impune respect și o oarecare sfială, căci, așa cum spunea poetul: „E Dumnezeu aici la El acasă/ Vorbește-ncet că poate să ne-audă".

Ortodoxia nu este o simplă teorie sau o convingere intelectuală că Dumnezeu există undeva departe, ci este legătura vie a omului credincios cu Dumnezeul-Om, cu Hristos, în Biserica lui Hristos. Iar acest simțământ de comuniune se cere trăit și în relația cu semenii noștri, sau, cum spunea Didim cel Orb: „după ce L-ai văzut pe Dumnezeu, trebuie să-L vezi pe Dumnezeu în orice frate".

Calea spre asemănare este lucrare continuă, în care ne străduim să ne curățim de rău, de întuneric și să ne umplem de lumină. Deci, fiecare este chemat, în felul său, să zugrăvească icoane, desenând chipul lui Hristos în inima sa. Pensulele noastre sunt strădaniile împlinite, culorile sunt virtuțile, iar luminile care dau viață culorilor sunt darurile Duhului Sfânt.

Trăind Ortodoxia, să cântăm împreună cu Biserica: Preacuratului Tău Chip ne închinăm, Bunule, cerând iertare păcatelor noastre. ■

Protos. Pavel N.

Sfântul Iacob Putneanul, mare educator şi filantrop

Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a declarat anul 2020 ca „An omagial al pastoraţiei părinţilor şi copiilor" şi „Anul comemorativ al filantropilor ortodocşi români". Sfântul Ierarh Iacob Putneanul, Mitropolitul Moldovei, este deopotrivă un mare educator şi un mare filantrop. Modelul său, pe care ni-L propune nouă, tuturor, este Dumnezeu – Cel de la Care vine toată cunoştinţa cea bună, Cel care este iubitorul de oameni şi miluitorul tuturor. Să-L urmăm!

Mitropolitul Iacob s-a născut la 20 ianuarie 1719, într-o familie evlavioasă din zona Bucovinei.

La numai 12 ani, a intrat în viața monahală la Mănăstirea Putna. A fost hirotonit întru preot la numai 17 ani, a fost ales egumen al mănăstirii la 25 de ani și episcop de Rădăuți la 26 de ani. După doar cinci ani, vrednicia și râvna sa au fost hotărâtoare pentru alegerea ca mitropolit al Moldovei. A fost mitropolitul țării între 1750 și 1760.

Educatorul

Sfântul Iacob Putneanul a fost un mare cărturar. A tipărit multe cărți bisericești și cărți cu sfaturi duhovnicești și a ajutat mult la biruința limbii române în tipărirea cărților. El a iubit și s-a îngrijit în mod special de buna educație a copiilor. Ca și celelalte cărți tipărite de el, cărțile destinate educației erau în limba română, care nu era încă folosită în toate școlile din acea vreme.

În 1755 a tipărit *Bucvarul*, primul abecedar și, în general, primul manual de școală tipărit în limba română în Moldova. În *Cuvântul înainte*, Sfântul Iacob arată concepția sa despre educație. Învățătura este „lumina trupului", „o înălțare a firii omenești", „o icoană și o închipuire dumnezeiască și o cârmă ce ocârmuiește pe sufletul ce se află întru acest vas pământesc".

Pe Sfântul Iacob îl durea sufletul pentru nivelul scăzut al educației copiilor din Moldova: „Această învățătură văzând noi că este adormită întru întunericul lenevirii, ni s-a rănit inima de foametea aceasta, ce se află înrădăcinată în sufletele unora din părinții care își cresc copiii lor fără învățătură".

Bucvarul cuprindea rugăciunile zilei, sfaturi duhovnicești, Paraclisul Maicii Domnului și numele tuturor sfinților din calendar.

Şcoala din Putna

Hrisovul domnesc dat de domnitorul Ioan Teodor Callimachi în 25 iunie 1759, cu privire la școlile din Moldova, consemnează că Sfântul Iacob a avut inițiativa și a cerut înființarea primei școli de la țară din Moldova, la Mănăstirea Putna.

De la înființare până în 1859, mănăstirea a purtat grijă de școală; clădirea în care a funcționat a fost construită de arhimandritul Vartolomei Mazereanu, lângă biserica de lemn Dragoș vodă a mănăstirii. Din 1858, școala a devenit civilă, dar pentru încă două decenii va fi susținută financiar de mănăstire, învățătorul fiind în continuare un călugăr. Din jurul anului 1871, învățătorul va fi un laic, suplinit uneori de un călugăr.

Între 1899–1901 a fost construită o nouă clădire pentru școală, pe actualul amplasament. La 11 noiembrie 1999, școala a primit numele „Ștefan cel Mare", iar în 2018 a primit numele „Mitropolit Iacob Putneanul".

Văcăritul

În acea perioadă a existat un impozit care a adus o mare sărăcie oamenilor. Se numea văcărit. Zeci de ani, poporul, în frunte cu episcopii, s-au luptat ca să fie anulat acest impozit. Au reușit de mai multe ori, dar, de fiecare dată, după ce se schimba domnitorul țării, se reintroducea văcăritul.

În 1756, Sfântul Iacob a reușit să îl convingă pe domnitorul Constantin Racoviță să anuleze impozitul. Dar, la două săptămâni după anulare, turcii au schimbat domnul Moldovei. Noul domn a dorit să impună iar văcăritul, dar s-a lovit de opoziția Sfântului Iacob. Turcii au schimbat încă o dată domnitorul, iar acesta l-a presat foarte mult pe mitropolit să dezlege blestemul cu care legase acest impozit.

Sfântul nu putea să facă ceva care nu era după voia lui Dumnezeu și care făcea atât de mult rău oamenilor. Ca urmare, și-a dat demisia și, prin aceasta, nimeni nu a mai avut îndrăzneala să reintroducă văcăritul, pentru că toți știau că Sfântul Iacob s-a sacrificat pentru binele poporului.

Fapta sa smerită și jertfelnică nu a fost uitată de popor, în memoria căruia Sfântul Iacob a rămas astfel: „Iacob Mitropolitul/ Care-a legat văcăritul".

Spitalul Sfântul Spiridon

Sfântului Iacob Putneanul i se datorează și întemeierea spitalului Sfântul Spiridon din Iași.

În 1756, prin mijlocirea ctitorilor Ștefan Bosie, Anastasie Lipscanu și hatmanul Roset, biserica Sfântul Spiridon din Iași a fost transformată în mănăstire, iar cu veniturile mănăstirii era finanțat spitalul. Acesta era destinat oamenilor care nu aveau bani să îi plătească pe doctori. În 1758, Sfântul Iacob a sfințit mănăstirea și spitalul.

Pentru dragostea Sfântului Iacob pentru cei umili și sărmani, Nicolae Iorga l-a numit „un om sfânt". ■

Primele spitale din Ţara Românească şi Moldova au fost ridicate de Biserică:

- în Ţara Românească, Spitalul „Colţea", la Mănăstirea Colţea (1704), şi Spitalul Sf. Pantelimon din Bucureşti, la mănăstirea cu acest hram (1735–1752).
- în Moldova, Episcopul Ioanichie al Romanului a înfiinţat în Roman, la Mănăstirea „Precista Mare", spitalul cu acelaşi nume şi un altul la Focşani, în incinta Mănăstirii „Sfântul Proroc Samuil".

Pași de pelerin

Simona-Ștefania Iordache

Simona-Ştefania Iordache, realizator emisiuni Trinitas TV

Câte Sfinte Liturghii, câte rugăciuni tainice ale monahilor, ale pustnicilor, să fi respirat pietrele și ținuturile Putnei pentru ca astăzi mănăstirea „cea dragă" a Sfântului Voievod Ștefan cel Mare să fie mărturie de credință neclintită de peste cinci veacuri și jumătate a acestui popor, de multe ori încercat de războaie, de regimuri potrivnice credinței? Mărturie a biruinței credinței în Hristos în fața încercărilor grele ale istoriei: luptele lui Ștefan cel Mare pentru păstrarea Ortodoxiei, ocupația habsburgică, regimul comunist, Putna a fost ea însăși o scară pentru cei care au vrut să călătorească spre Împăratul slavei, Hristos Domnul, căci ea însăși – Biserica –, ca și Maica Domnului, este urcuș sigur spre cer. Icoana Maicii Domnului din biserica mănăstirii îți vorbește despre o astfel de lume, o lume tainică, unde lumina se revarsă pe chipuri, unde suferința își are rost pentru găsirea bucuriei necuprinse, unde osteneala trupului, a postului, a rugăciunilor în fața icoanelor își au o logică

de netăgăduit pentru intrarea într-o altfel de lume, pe care doar inima ți-o dă ca mărturie, și anume *viața veșnică*.

Sfântul Voievod Ștefan cel Mare, Mitropolitul Teoctist – cel care l-a uns pe Ștefan domn, Sfântul Cuvios Daniil Sihastru, Sfântul Iacob Putneanul – Mitropolitul Moldovei, Sfinții Cuvioși Sila, Paisie și Natan, Patriarhul Teoctist Arăpașu, Părintele Iachint Unciuleac, Preasfințitul Gherasim Putneanul, Părintele Chesarie Albeață sunt doar câteva nume cunoscute ale istoriei Putnei, modele de urmat pentru monahii putneni, dar și pentru pelerinii care iubesc această mănăstire. Și nu doar icoanele și monahii care au trecut pe aici ne vorbesc despre înțelesul necuprins al veșniciei, ci și mormintele din Biserica „Adormirea Maicii Domnului gândită încă de la început ca necropolă domnească. De ce? Pentru că voievodul și familia sa credeau în Înviere.

Ce îl poate determina, însă, pe un om care a primit demnitatea de conducător să își îndrepte privirea spre lumea monahală? Se știe despre Ștefan cel Mare că era un bun strateg, dar, mai mult decât atât, credea în binefacerile rugăciunii, ale ascezei, ale postului, mănăstirile și toate ctitoriile sale ecleziale fiind dovada clară că își asuma slujirea de conducător în comuniune deplină cu Biserica. Ștefan cel Mare și-a iubit poporul și, înainte de toate, a iubit monahismul, pentru că prin rugăciunea adusă de Biserică prin drepții săi („Mult poate rugăciunea stăruitoare a dreptului”, *Iacov* 5, 16) a putut să lupte pentru ca, prin mila Domnului, să izbăvească poporul de primejdii și, mai mult, să lase acestui neam drept moștenire credința creștină.

Istoria Putnei ne aduce astfel în prim-plan icoana unui conducător ajutat de rugători, de monahii din trecut – pustnici, ieromonahi sau ierarhi –, mai ales în vremurile tulburi ale epocii sale.

Cum arată mănăstirea acum, după 550 de ani de la sfințire? Dincolo de veșmântul ei, de aspectul ei exterior, am cunoscut și am descoperit Putna contemporană – surprinzător, aș spune – la fel ca cea medievală. Același duh, aceeași luptă, același dor după desăvârșire. Doar epoca noastră are o altă haină: un cotidian obositor, prea lacom uneori, unde și ziua, și noaptea par că s-ar fi micșorat, ca într-o clepsidră. Cred eu, tot spre mântuire. În acest an, cu toții am observat cum omul, în lăcomia sa după mai mult, nu mai avea timp. Și, ca mulți alții care s-au trezit din amorțeală, m-am întrebat: Cum poate omul să fructifice timpul spre veșnicie?

La Putna, ca în toate mănăstirile, totul este firesc. Aici timpul capătă alte înțelesuri, pentru că este dedicat veșniciei. Cum este dedicat veșniciei? Prin pocăință. Când este dedicat veșniciei?

Neîncetat. Prin rugăciune, monahii de azi, ca și cei de odinioară, au ales un altfel de drum față de cel propus de societate, un drum cam greu, am spune noi, un drum al lepădării de sine, dedicându-și timpul lui Dumnezeu.

Aici am găsit o obște formată din călugări ucenicind la o academie mai înaltă decât cea creată de om, unde își lasă sufletul modelat de Dumnezeu prin starețul și povățuitorii lor, așa cum, într-un atelier de icoane, de sculptură, de pictură, ucenicul învață de la maestrul său. Însetând după Adevăr, au dorit să fugă de legăturile lumii pentru a deveni slujitori, robi ai lui Hristos prin ascultare față de îndrumătorul lor, iar povățuitorul față de înaintași și tot așa până la primii monahi și pustnici ai acestor locuri.

Putna contemporană evocă, astfel, ca într-un tablou sau, mai mult, ca într-o icoană, sensul creației și al timpului, martori fiind toate generațiile de monahi care au luptat și luptă prin ascultare, rugăciune și osteneală, asemenea mucenicilor, pentru ca pământul și chiar pietrele să poată da roade și astăzi în popor, roade de iubire, răbdare, nădejde și pace, spre mântuirea tuturor. Căci așa cum îngerii sunt lumină pentru monahi, monahii sunt lumină pentru oameni. Toate conduc însă spre izvorul luminii: Hristos, Mântuitorul lumii. ■

Ce aşteaptă tinerii români din diaspora de la tinerii din România?

Tinerii din diaspora cred că așteaptă de la cei din țară ceea ce ar fi așteptat și de la ei înșiși înainte să plece în străinătate. Mutarea într-o țară străină, fie și doar pentru câțiva ani, nu este un pas ușor, ci vine cu o oarecare nesiguranță sau risc și te schimbă chiar și fără să vrei. Cred că cel mai important pentru tinerii din țară este să aibă curajul și entuziasmul să încerce cât mai multe lucruri noi și să nu ia decizii importante din comoditate, ci să fie deschiși provocărilor. Acum este timpul să explorăm cât mai mult lumea, pentru că în acest fel ne vom cunoaște mai bine pe noi înșine și limitele noastre și vom fi surprinși de multe lucruri de care nu știam că suntem capabili. Nu în ultimul rând, îi încurajez pe tineri să nu înceteze să viseze lucruri mărețe, cheia către visele lor fiind munca, disciplina, răbdarea și speranța.

Liana Șoima, 20 de ani, studentă, München, Germania

Mi-aș dori ca tinerii din România să ne fie modele de viață. Să avem tineri uniți, credincioși, iubitori de tradiție, de la care să ne putem inspira și noi, cei din diaspora. Eu, de exemplu, mă simt încurajată și motivată de ASCOR Iași atunci când mă uit la activitățile și la tinerii lor.

Mi-aș dori ca tinerii din România sa aibă iubire față de țara noastră și să se lupte pentru a întreține tradițiile frumoase. Ideal ar fi să cunoască fiecare

istoria României și să se străduiască fiecare acolo unde e cu ceea ce poate pentru o Românie de care să fim mândri, demni, bucuroși că suntem fiii acestei țări.

Ar fi frumos ca tinerii care cunosc foarte bine anumite tradiții, cum e dansul popular, de exemplu, să le împărtășească și cu noi. Noi, cei din diaspora, am învățat multe lucruri singuri de pe internet sau fiecare de unde a apucat, pentru că n-am avut posibilitatea de a avea pe cineva să ne învețe. Ar fi frumos să avem tineri plini de energie și dornici să dăruiască, să împărtășească experiența lor cu noi.

Ioana Bălău, 32 de ani, educatoare, Frankfurt, Germania

Eu nu m-am gândit niciodată că ar fi o diferență atât de mare între tinerii din România și tinerii din străinătate; la urma urmei, eu trăiesc în diaspora și mă consider a fi un tânăr din România. Și nici că aș avea ce să îmi doresc în mod expres de la ei, ci mai mult mă gândesc la ce aș putea face eu împreună cu ei pentru credință sau pentru țară.

Dar, dacă ar fi să fac acest exercițiu, aș zice: deschidere, dorință de colaborare, ieșire din tiparele „românești” negative. Apoi, seriozitate în credință, iubire de neam și de tradiții, dar și echilibru – menținând identitatea noastră, dar știind și că Ortodoxia nu e românească, ci universală.

Am putea chiar să facem proiecte împreună cu organizații de tineret din România, să ne îmbogățim astfel din experiențele diferite ale tinerilor.

Luiza Antonescu, 30 de ani, violonistă, Düsseldorf, Germania

Aștept de la ei să aibă curaj, interes și curiozitatea să ne contacteze pentru a comunica mai mult, pentru a sparge tot felul de idei și imagini false legate de viața noastră pe aceste meleaguri străine.

Mi-aș dori să existe o comunicare directă între noi, tinerii, pentru a afla direct cum ne este viața acasă și în diaspora. Ca să nu mai vedem lumea prin prisma mass-media. Astfel, amândouă părțile, cu ajutorul Domnului, am ajunge să înțelegem avantajele și dezavantajele fiecărei țări, din toate punctele de vedere, inclusiv cele spirituale.

Totodată, este important să căutăm modele din istoria noastră, de exemplu din perioada pașoptistă. Să aflăm cum au comunicat între ei, cum s-au integrat în străinătate, cum au trăit ei, cei care s-au întors și au contribuit la modernizarea țării.

Sebastian Vulcan, 32 de ani, project manager, Duisburg, Germania

În primul rând, haideți să fim creștini adevărați! Plecând de la principiul că putem schimba lumea doar schimbându-ne pe noi, haideți să fim noi buni creștini, dacă ne dorim să avem o Românie creștină.

În al doilea rând, cred că, spre a trăi frumos, trebuie să cultivăm frumosul. Și, slavă Domnului, în folclorul românesc găsim atâta frumos – țăranul român a reușit să imprime dragostea de Dumnezeu, de natură, de frumos în toate –, de la iile cu diverse simboluri ce descriu ordinea firească a lumii și locul nostru în ea, până la baladele, poeziile, cântecele folclorice pline de dor. Deci, dragi tineri, haideți să ținem vii tradițiile poporului nostru.

În al treilea rând, cred că suntem datori să ne cunoaștem istoria. Doar cunoscându-ne istoria putem să ne iubim țara și să ne asumăm poporul român, cu toate calitățile și defectele noastre. Dragi tineri, haideți să mai dăm poporului încă un Ștefan cel Mare, un Constantin Brâncoveanu, un Brătianu sau o Ecaterina Teodoroiu!

În al patrulea rând, cred că trebuie să fim exigenți cu noi înșine, să ne cunoaștem și să ne înmulțim talanții. Să lăsăm la o parte principiul „lasă că merge și așa". Dacă dorim să avem o țară „ca afară", trebuie să ne comportăm ca cei „din afară" – să ne facem noi treaba bine, înainte de a aștepta ca alții să-și facă treaba bine. Să căutăm a fi cât mai buni în ceea ce facem, să avem cultul excelenței – să căutăm a excela și să îi promovăm pe cei ce merită. Haideți să dăm țării încă un Brâncuși, un Eminescu sau o Ana Aslan și să îi susținem pe cei care merită!

Astfel, asumându-ne condiția de colaboratori ai lui Dumnezeu și de români, cultivând frumosul prin susținerea tradițiilor și promovând excelența, aștept de la noi, tinerii, să ne implicăm în societatea românească – să fim medici, profesori sau judecători buni, să fim oameni de afaceri onești și, nu în ultimul rând, să începem să avem curajul să ne implicăm în politică. Așteptăm cu toții să avem conducători iubitori de țară și care să promoveze principiile creștine – dar câți dintre noi ne-am implicat în politică?! A venit vremea să luptăm pentru ce ne dorim!

Carmen Cârlan, 29 de ani, doctorand în informatică, München, Germania

Nu pot vorbi în numele tuturor tinerilor români de peste hotare, dar am foarte mulți prieteni în majoritatea țărilor din Europa de Vest. Mulți ne dorim să ne întoarcem în Țară. Ceea ce ne este greu este că avem prea puține legături cu cei de acasă.

Noi, cei de la Nepsis și de la ATORG, avem și creăm aceste legături cu cei din România, mai ales cu tinerii din ASCOR și ATOR. Prin aceste legături și prin disponibilitatea tinerilor de acasă dorim să cunoaștem mai mult despre cum ne putem reintegra întorcându-ne în Țară. Dorim să avem acel sprijin necesar pentru o schimbare majoră în viață noastră. Trebuie să depășim teama de a fi singuri. Împreună și cu ajutorul Bunului Dumnezeu, vom reuși!

Așadar, ceea ce ne dorim, eu și prietenii mei, este sprijinul vostru, al tinerilor de acasă, pentru a ne întoarce.

Alexandru-Victor Andrei, statistician și coordonator Nepsis Franța

În cei șase ani de Occident am înțeles că răul, care la noi în țară este încă la început, poate ajunge la cote foarte mari și, văzând efectele lui distructive, am început să renunț, încet, încet la atracțiile prin care acest rău ne cheamă și să mă apropii mai mult de Dumnezeu și de Biserica Sa.

Nu pot să pretind ceva de la voi, dragi tineri din țară, pentru că știu că lupta care se dă cu noi este mare. E războiul care încearcă să ne facă să negăm Biserica, pentru că e învechită și nu e „open-minded". E încercarea să ne despartă de părinții care nu ne înțeleg, să uităm de bunici în tumultul distracțiilor din care nu mai avem timp să ieșim. E îndemnul continuu să căutăm plăcere și „entertainment" în defavoarea muncii și a cultivării personale, care aduc adevărata plăcere și împlinire.

Războiul care se dă împotriva noastră și care pornește de la nivel ideologic și se răsfrânge în

viața și acțiunile noastre este mare. De aceea, nu pot veni cu cerințe, ci doar cu speranțe.

Îmi doresc din tot sufletul și sper ca atunci când, cu ajutorul Bunului Dumnezeu, voi reveni în țară, să vă găsesc fericiți, împăcați, ancorați în minunatele noastre tradiții și în puternica noastră credință strămoșească, folosindu-vă rădăcinile, care nu sunt altele decât părinții și bunicii noștri, pentru a sta tari și drepți în fața furtunii ispitelor și pentru a vă trage seva, sensul existenței.

Îmi doresc să găsesc și cred că voi găsi o Românie tânără, cu tineri curajoși, implicați, harnici și ambițioși, dar și decenți, respectuoși și cumpătați.

Să ne ajute Bunul Dumnezeu să ne regăsim și să creștem împreună într-o societate mai bună și, mai ales, împreună în Biserica lui Hristos.

Maria, inginer IT, Germania

Înțelegere. Eu am observat că tinerii din România se împart în două categorii atunci când vine vorba despre felul în care se raportează la tinerii din diaspora.

Pe de o parte, unii sunt deschiși și curioși să afle mai multe despre noi, despre cum ne ducem viața în diaspora, ce este diferit și ce plănuim pe viitor.

Pe de altă parte, alții sunt reticenți și aș zice chiar prea puțin înțelegători. Ca și cum România, pentru noi, cei care am plecat, nu mai este acasă, din moment ce am făcut această decizie. Ca și cum casa noastră este acolo unde ne-am mutat în diaspora. Este, într-adevăr, greu să te transpui în locul altei persoane dacă nu ai trăit niciodată o experiență similară. Dar m-aș bucura dacă unii tineri români ar fi mai înțelegători cu noi, mai lipsiți de invidie sau prejudecăți. Motivele pentru care am plecat sunt de cele mai multe ori bine întemeiate și România rămâne pentru noi acasă mai mult ca niciodată.

Simona H., studentă, Olanda

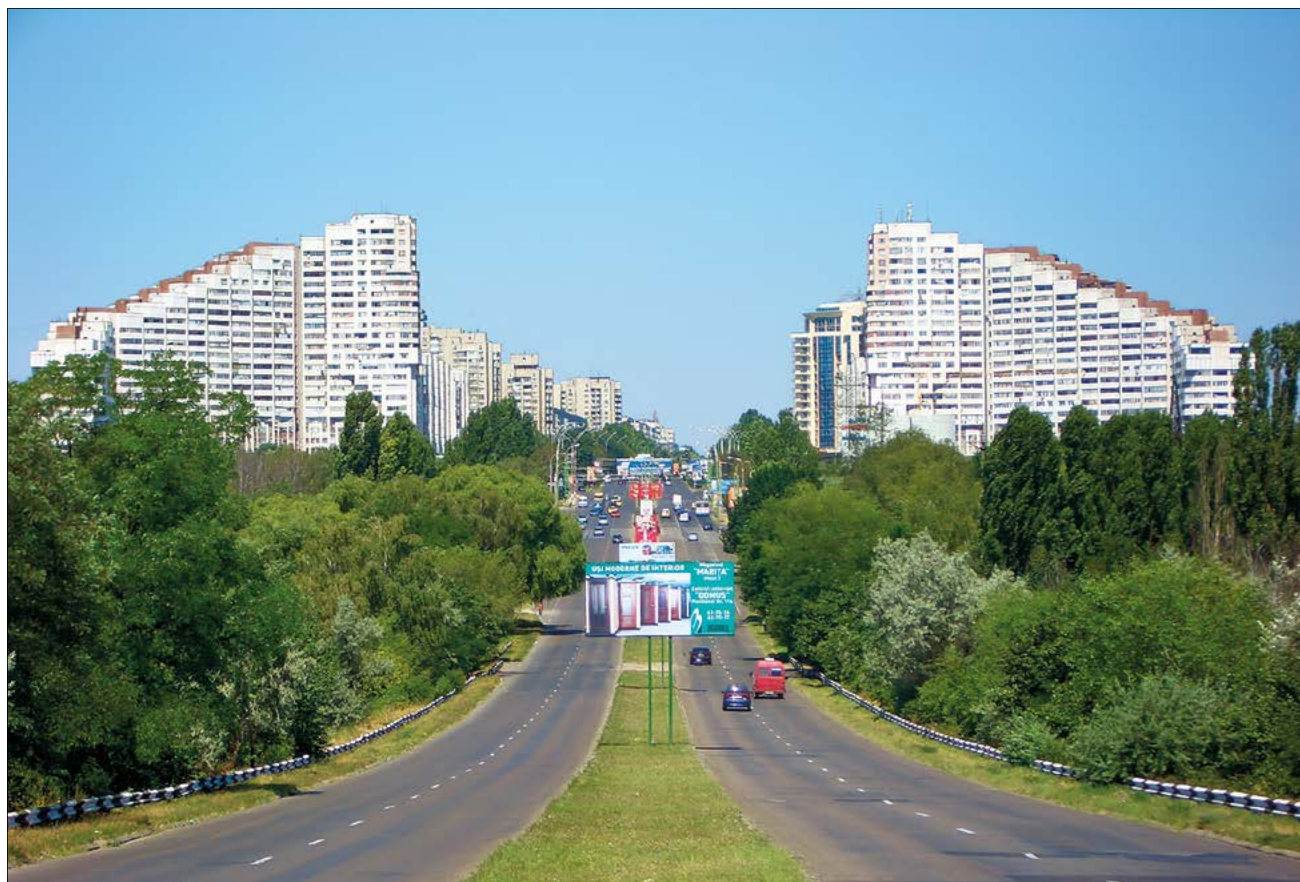

Vremea din străinătate a fost foarte prielnică, deoarece am învățat foarte mult – încă mai învăț după 11 ani – și mi-am făcut noi prieteni. Cu ajutorul lui Dumnezeu, am călătorit mult, am ajuns să văd lucruri pe care nu mulți au reușit să le vadă.

De aceea, vreau să vă îndemn să nu lăsați timpul să treacă! Acum este timpul în care mai putem să facem ceva împreună, și voi, din România, dar și noi, din afară. Putem să lucrăm împreună pentru ziua de mâine, care nu se știe cum va fi, dar dacă este Dumnezeu cu noi, atunci nu ne vom teme de greutăți.

Mulți tineri din străinătate duc dorul de România, deci trebuie să comunicăm mai mult. Ce mă aștept de la voi este să colaborăm pe viitor pentru ca cei din România să organizeze o conferință anuală dedicată tinerilor din diaspora. Chemați-ne să fim alături de voi, să vă povestim, să plângem și să râdem împreună, fiecare cu ce are mai bun și adânc în suflet!

Alexandru A., 31 de ani, student în Inginerie, Scoția

Are Moldova o direcție?

Silviu Andrieș-Tabac

Silviu Andrieş-Tabac, cercetător ştiinţific coordonator, Institutul Patrimoniului Cultural al Academiei de Ştiinţe a Republicii Moldova – Chişinău

Acum trei decenii, când imperiul sovietic se destrăma și popoarele aservite își regăseau identitatea naturală, părea că viitorul luminos – nu cel promis de falșii proroci ai secerii și ciocanului, ci cel adevărat, al binelui și armoniei – se vede în zare, este clar și că vom prinde să-l trăim. De atunci a trecut o viață, s-au schimbat practic două generații, iar viitorul râvnit nu numai că nu a fost apropiat, ci pare că se depărtează mereu, ca linia orizontului, în zilele disperării părând că dispare cu totul.

S-a dovedit că Republica Moldova este un idol, proptit pe picioarele de lut ale Republicii Sovietice Socialiste Moldovenești, la fel de fantomatic ca și constructul pseudo-statal părinte. După trei decenii, ne-am pomenit că trăim într-un stat eșuat, plutind pe apa sâmbetei, dispariția căruia nu va răni nici comunitatea mondială, nici chiar pe proprii cetățeni ajunși la sapă de lemn. Am trăit pe viu trădarea tuturor elitelor politice ce s-au perindat la cârma acestui stat artificial, dar și a vârfurilor intelectuale care le-au asigurat ascensiunea și au fost foarte fericite să culeagă cei 30 de arginți de sub picioare. Am văzut cum dispare societatea tradițională în care ne-am născut și am crescut: mentalitatea cuminte a satului nu-și mai găsește adepți; instituția familiei s-a destrămat prin exodul din țară al unui sfert din populația activă, dar și prin degradarea morală generală specifică unei societăți rătăcite; jaloanele clare despre bine și rău s-au dărâmat.

S-a dovedit că moldovenii (din „republică”), dezbrăcați de numeroasele limite obiective și subiective și, mai ales,

de măști, nu au o identitate clară și stabilă, nici calități prea mari, ci se manifestă mai curând ca fata babei decât ca fata moșneagului, după cum se pretindea în folclorul vechi și nou. Moldoveanul nu mai seamănă cu Făt-Frumos, dar, din fericire, nu poate fi identificat, încă, nici cu Spânul. Este azi un fel de Verea-Viteazul care și-a pierdut curajul și puterea, dar despre care se speră că și le va recăpăta într-o bună zi.

Speranța, însă, nu se va materializa niciodată, dacă vom rămâne ignoranți, indeciși și inactivi. Lumea pământească nu a fost și nu va fi niciodată perfectă, dar și în condițiile cele mai grele oferă loc pentru credință, speranță și evoluție spre mai bine. Este datoria noastră să ne trezim și să găsim cărarea care ne va duce pe calea cea bună, căci, după cum ne învață o vorbă populară, omul sfințește locul.

Credința noastră este că Republica Moldova ar trebui azi să se ghideze după modelul Poloniei postbelice: când nu s-a mai putut salva țara, s-a ales să fie salvată națiunea.

Moldovenii, cu toate metehnele și rătăcirile, sunt, în fond, parte a națiunii române și, implicit, a civilizației europene. Tocmai acest model de viață le este consubstanțial și pe el îl preferă la nivel de familie și de individ. Limba și cultura română sunt acel fundament care îi ține legați de aceste valori.

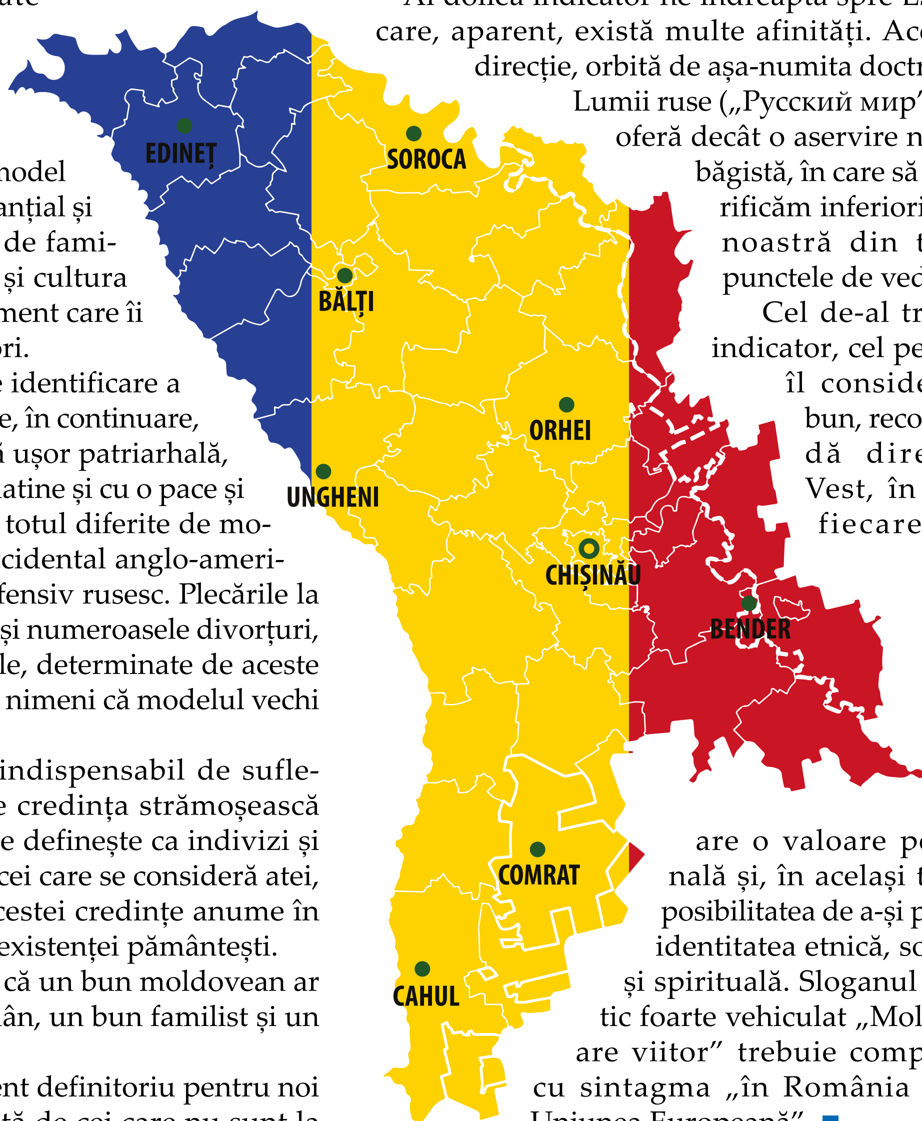
Al doilea element de identificare a moldovenilor îl constituie, în continuare, familia tradițională, încă ușor patriarhală, cu elemente orientale și latine și cu o pace și cooperare în interior cu totul diferite de modelul parteneriatului occidental anglo-american sau de cel agresiv-ofensiv rusesc. Plecările la muncă în toate direcțiile și numeroasele divorțuri, formalizate sau neoficiale, determinate de aceste plecări nu au convins pe nimeni că modelul vechi de familie ar fi perimat.

Al treilea element indispensabil de sufletul moldoveanului este credința strămoșească creștin-ortodoxă, care ne definește ca indivizi și comunitate, inclusiv pe cei care se consideră atei, dar urmează cutuma acestei credințe anume în momentele decisive ale existenței pământești.

Astfel, putem spune că un bun moldovean ar trebui să fie un bun român, un bun familist și un bun creștin.

Un al patrulea element definitoriu pentru noi rămâne a fi toleranța față de cei care nu sunt la fel, își duc viața în propriile valori și credințe și nu ne afectează cu agresiunea sau intoleranța lor. Această iubire a aproapelui nu trebuie să ne orbească însă în situația când alții încearcă să ne fure propriile noastre valori și propria noastră credință și să ne bage pe gât lumea lor. După cum nici noi nu trebuie să impunem cu de-a sila viziunile noastre celor diferiți de noi.

Având în vedere cele spuse mai sus, considerăm că la întrebarea din titlu – „Are Moldova o direcție?" – există un răspuns afirmativ, dar cu trei indicatori. Primul, păgubos, arată direcția „a sta pe loc", ceea ce nu face decât să ne irosească forțele vitale și spirituale fără rost, după cum se poate vedea din experiența de trei decenii. Să nu sperăm că cei 40 de ani ai poporului lui Moise sau cei 200 de ani ai SUA ar putea fi valabili și în cazul nostru. 30 de ani de independență formală parcurși sunt suficienți pentru a lăsa o urmă, or, în acești ani, la Chișinău nu s-a ridicat nici măcar o singură clădire cu valoare arhitecturală istorică!

Al doilea indicator ne îndreaptă spre Est, cu care, aparent, există multe afinități. Această direcție, orbită de așa-numita doctrină a Lumii ruse („Русский мир"), nu oferă decât o aservire neoiobăgistă, în care să valorificăm inferioritatea noastră din toate punctele de vedere.

Cel de-al treilea indicator, cel pe care îl considerăm bun, recomandă direcția Vest, în care fiecare om are o valoare personală și, în același timp, posibilitatea de a-și păstra identitatea etnică, socială și spirituală. Sloganul politic foarte vehiculat „Moldova are viitor" trebuie completat cu sintagma „în România și în Uniunea Europeană". ■

Grigore Vieru

Scrisoare din Basarabia

Cu vorba-mi strâmbă şi pripită
Eu ştiu că te-am rănit, spunând
Că mi-ai luat şi grai, şi pită,
Şi-ai năvălit pe-al meu pământ.

În vremea putredă şi goală
Pe mine, frate, cum să-ţi spun,
Pe mine m-au minţit la şcoală
Că-mi eşti duşman, nu frate bun.

Din Basarabia vă scriu,
Dulci fraţi de dincolo de Prut.
Vă scriu cum pot şi prea târziu,
Mi-e dor de voi şi vă sărut.

Credeam că un noroc e plagă,
Un bine graiul cel sluţit.
Citesc azi pe Arghezi, Blaga –
Ce tare, Doamne, am fost minţit!

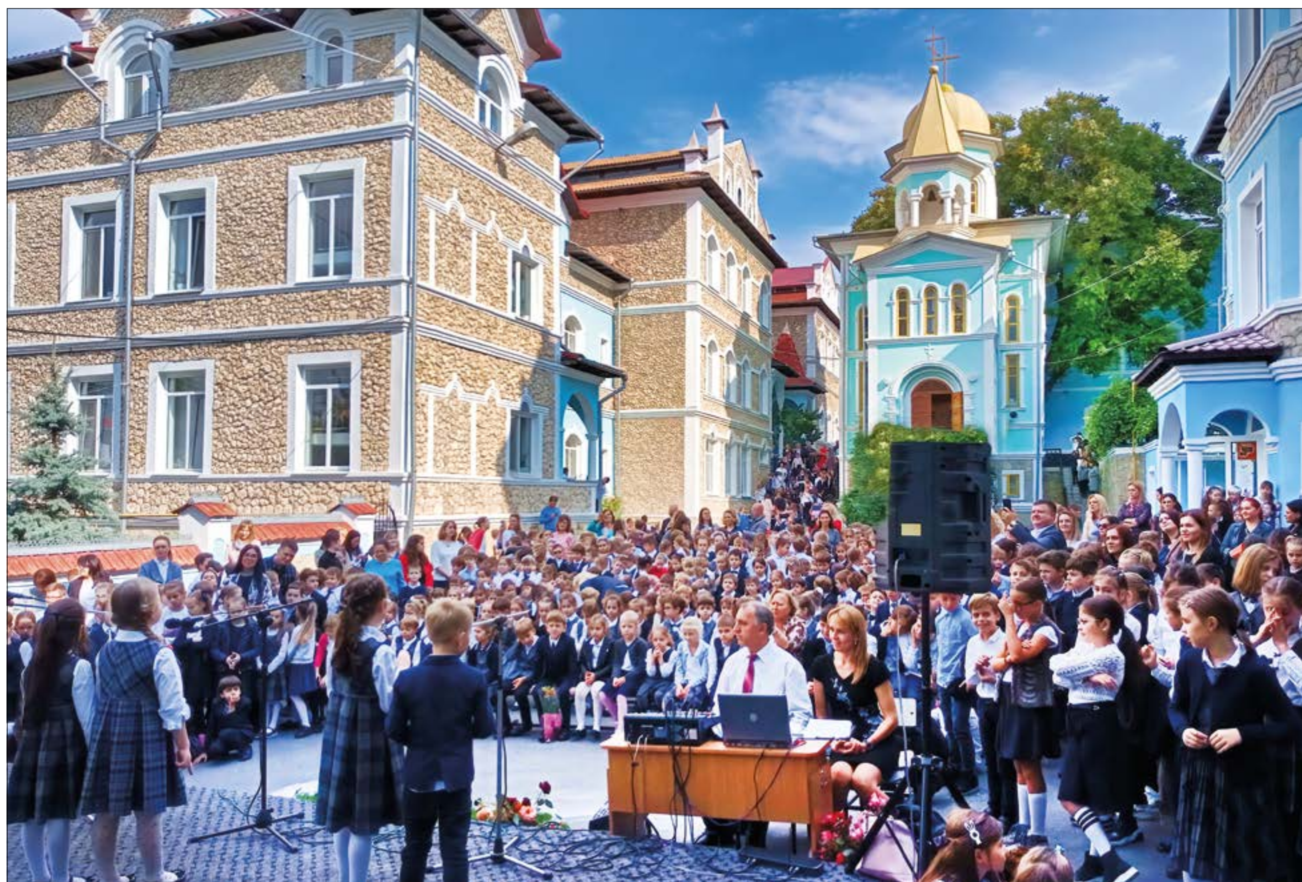
Cu pocăinţa nesfârşită
Mă rog iubitului Iisus
Să-mi ierte vorba rătăcită
Ce despre tine, frate,-am spus.

Din Basarabia vă scriu,
Dulci fraţi de dincolo de Prut.
Vă scriu cum pot şi prea târziu,
Mi-e dor de voi şi vă sărut.

Aflând că frate-mi eşti, odată
Scăpai o lacrimă-n priviri
Ce-a fost pe loc şi arestată
Şi dusă-n ocnă la Sibiri.

Acolo-n friguroasă zare,
Din drobul mut al lacrimei
Ocnaşii scot şi astăzi sare
Şi nu mai dau de fundul ei.

Din Basarabia vă scriu,
Dulci fraţi de dincolo de Prut.
Vă scriu cum pot şi prea târziu,
Mi-e dor de voi şi vă sărut.

Să fii învățător înseamnă să pui umărul la desăvârșirea creației divine

Aurelian Silvestru

Aurelian Silvestru, directorul Liceului de Inventică și Creativitate „Prometeu" din Chișinău

Sunteți și scriitor, și dascăl. Ați editat mai multe cărți, dar ați înființat și un liceu – Liceul de Creativitate și Inventică „Prometeu" din Chișinău –, prima instituție de învățământ privat din Republica Moldova. Ce v-a făcut să alegeți meseria de dascăl și cum ați reușit să puneți temelia acestei instituții?

Formarea unui om demn de respect se sprijină pe trei piloni: familie, biserică și școală. Când s-a destrămat fostul Imperiu Sovietic, acești piloni erau în stare deteriorată. Familia era otrăvită de ideologia comunistă, bisericile erau închise, iar școlile erau axate pe idealuri învechite. Se cerea un efort imens din partea tuturor intelectualilor pentru a trezi din nou la viață sufletul neamului, memoria și demnitatea lui.

Tragedia unui popor aflat sub ocupație rezidă în faptul că agresorii nu se mulțumesc să pună stăpânire doar pe teritoriile lui. Ei vor să-ți taie rădăcinile, să te lipsească de memorie. Din acest motiv lovesc, în primul rând, în lucrurile sfinte: în limbă, în credință, în datini, în istorie…

„Când cuceriți o țară – îi instruia cneazul Nemirov pe ofițerii din armata rusă – nu vă limitați să puneți mâna doar pe bogățiile ei. Loviți necruțător în tot ce are ea mai sfânt: în școli, familie, biserici, intelectuali. Obligați-i să se certe.

Învrăjbiți-i. Încurajați trădarea! Doar așa veți avea în subordine nu un popor de oameni, ci o turmă de robi!"

Sfatul generalului țarist a fost aplicat cu brio și de către bolșevici în teritoriile ocupate. Din ordinul lui Stalin, peste douăzeci de milioane de oameni, acuzați de „crime" pe care nu le-au săvârșit, au fost exterminați. Alte zeci de milioane (neincluse în statistici) au pierit de foame (adeseori, organizată) sau în lagărele de concentrare din Siberia. Totuși, în pofida atrocității sale, când tovarășul Stalin a murit, întreaga țară a plâns. Pierderea lui li s-a părut unora o tragedie atât de mare, încât au devenit apatici, iar viața li s-a golit de conținut. Rar cine era în stare să-și imagineze viitorul fără dictator. Deci, satrapul ajunsese o parte din eul lor. Călăul și victima deveniseră un singur tot!

Vă dați seama ce putere diabolică avea mașinăria lor propagandistică? Și știți de ce? Pentru că L-au împușcat pe Dumnezeu, L-au alungat din om: bisericile au fost ruinate, icoanele – distruse, preoții – puși la zid sau băgați în pușcării. Rămasă fără păstor, turma s-a rătăcit. Locul pustiu a fost umplut cu ideologie comunistă. Despărțit de liderii săi spirituali, poporul a fost redus la tăcere. Gospodarii satelor au fost batjocoriți, intelectualii – anihilați, iar în scaunul puterii au fost urcate gunoaiele societății – sclavii fără verticalitate.

„Robul mulțumit de situația sa – afirma Lev Tolstoi – este de două ori mai rob, deoarece nu numai trupul, dar și sufletul lui se află în robie".

Ei bine, misiunea Liceului „Prometeu" (a cărui temelie am pus-o în anul 1990) era de a distruge robul din sufletul copiilor, educând, pe baza moralei creștine, un om liber, o personalitate creativă.

Împreună cu Grigore Vieru

De ce ați înființat un liceu privat?

Din simplul motiv că într-o școală de stat nimeni nu mi-ar fi permis să aduc idei inovatoare, să vin cu manuale școlare și cadre didactice din România (după patru ani de la înființare, în statele școlii erau douăzeci și trei de profesori detașați din România). Liceul „Prometeu" a fost, dacă pot să mă exprim așa, prima oază a unirii celor două maluri ale Prutului.

Referitor la meseria de dascăl vă pot spune doar atât: pentru fericire, omul are nevoie de două lucruri: o dragoste și o vocație, dar ambele adevărate. Vocația de dascăl e, poate, cea mai nobilă dintre toate. Să fii învățător înseamnă să pui umărul la desăvârșirea creației divine. Omul e grâul semănat de Dumnezeu. Dar acest grâu trebuie îngrijit, trebuie ajutat să crească sănătos. Când buruienile năpădesc o grădină, de vină sunt nu buruienile, ci grădinarul. Un dascăl bun este aidoma unui grădinar bun. Marii învățători au stofă de sfinți, o stofă ce nu se vinde nicăieri. Te naști cu ea!

După grelele încercări prin care au trecut frații noștri din Basarabia, cum explicați faptul că au rezistat, evitând deznaționalizarea?

A te lepăda de limba ta, de Țară, înseamnă a te lepăda de tine însuți. Cei care o fac aruncă cu noroi în Dumnezeu, în mamă, în lumină. Firește, nu există popor în care, uneori, binele să nu fie umbrit de rău. Din unul și același neam se nasc și zei, și fiare. Marile nenorociri apar acolo unde și atunci când răul începe să domine binele. În perioada ocupației sovietice, răul a stat în capul mesei. Oficial, s-a impus o altă limbă, o altă scriere, o altă istorie. Mulți au cedat, au trecut de partea întunericului. Toporul, după cum se știe,

prin el însuși, nu este periculos. E nevoie de cozi de topor ca să devină distructiv. Cozi s-au găsit! Nimeni nu duce lipsă de ele, chiar dacă se știe că nicăieri în lume nu există morminte în care trădătorii să-și găsească liniștea de veci. Totuși, în mare, poporul român din Basarabia a rezistat. Folclorul, tradițiile, limba, dragostea de țară nu pot fi strivite sub șenilele tancurilor! Cei scoși cu baionetele din casă și deportați le luau cu ei în Siberia, iar când reveneau acasă purtau în valize nu boarfe sau merinde, ci osemintele apropiaților decedați acolo, ca să-i înhumeze tot lângă străbuni, lângă sufletul neamului. Un popor care procedează astfel niciodată nu va fi învins!

În ziua răstignirii, până și Iisus Hristos a fost abandonat de către cei mai mulți ucenici ai Săi. Să ne amintim de Petru care, de trei ori până la cântatul cocoșilor, s-a lepădat de El. După un timp, însă, și-au revenit și s-au întors. Învățătura Mântuitorului le-a dat putere și i-a luminat. Sământa a dat rod prin ei, prin noi, prin cei care urmează să se nască și să creadă cu tărie că Binele nu poate fi învins! Nici dragostea de Țară! Nici poporul!

Ați înălțat în curtea Liceului „Prometeu" singura biserică ortodoxă pe stil nou din Chișinău. Cum ați reușit? E un locaș destinat doar elevilor?

M-am născut și am crescut pe lângă mănăstirea Cușelăuca din nord-estul Basarabiei. De mic, am înțeles ce mare este rolul Ortodoxiei în viața poporului român. Nu poți ajuta pe nimeni, dacă nu ești ajutat de Dumnezeu! Poate de asta am introdus religia ca obiect de studiu în școală chiar din prima zi a funcționării Liceului „Prometeu". Și, pentru că majoritatea corpurilor liceului le-am construit din temelie, m-am gândit să înalț lângă ele și o casă a Domnului. Așa a apărut în curtea Școlii Primare capela „Sfânta Treime" de la Prometeu. Atunci, nici nu mi-am imaginat că instituția noastră va fi unica școală din Republica Moldova cu biserică deschisă permanent pentru copii. Acum, mă bucur că a devenit locașul cu cei mai mulți copii prezenți la liturghii. E greu să măsori cât Spirit pătrunde, zi de zi, în sufletele lor, dar, când descoperi că foștii absolvenți ai Liceului vin tot la această biserică să se cunune ori să-și boteze copiii, simți cum îngerii surâd în ceruri. E un templu al Domnului și aparține tuturor.

Visul meu cel mare e să construiesc și o mănăstire (mai bine zis un Centru de caritate socială amplasat pe lângă un locaș ortodox), în care să-i pot aduna pe cei mai talentați copii orfani din Republica Moldova (câte 4–5 preșcolari în fiecare an), să-i cresc și să-i educ până la facultate, prin dăruirea cadrelor didactice de la „Prometeu".

Astfel, cu ajutorul Bunului Dumnezeu, în Codrii Călărașilor s-au înălțat încet, printre stejari, biserica centrală și casa parohială. E un vis temerar, pe care sper să-l pot transforma, cu timpul, într-o realitate. Mă conduc după principiul: Ca să capeți maximul, trebuie să vrei imposibilul. Victoria e dincolo de imposibil!

Ce lecție v-a rămas în suflet de la părinții dumneavoastră?

Părinții mi-au dat nenumărate lecții de omenie, credință și onestitate. Vă dau un singur exemplu. Odată, tare demult, pe când învățam în clasa întâi, am greșit, făcându-mă vinovat de neascultare și atunci tata mi-a zis: „Mâine îți interzic să mergi la școală". „De ce?", l-am întrebat mirat, iar tata mi-a răspuns: „Să înveți e un mare privilegiu. Ca să te poți bucura de el, trebuie să-l meriți". Astfel, deja atunci, în copilărie, a prins rădăcini adânci în sufletul meu respectul pentru munca intelectuală.

Ce înseamnă Ștefan cel Mare și Putna pentru românii din stânga Prutului?

„Dați-mi un punct de sprijin și eu voi răsturna Pământul", afirma Arhimede. Ei bine, pentru noi, Ștefan cel Mare și Sfânt a fost și este nu doar un punct de sprijin, ci un adevărat munte pe care ne plantăm speranțele. Aș repeta lucruri arhicunoscute dacă v-aș mărturisi că, pentru noi, Marele Voievod al Moldovei a rămas stindardul independenței și al reîntregirii neamului românesc. Este simbolul pe care l-au purtat cu ei în inimă cei deportați în Siberia, cei căzuți pe front în Transnistria, cei care au oprit cu cântece patriotice tancurile care veneau peste noi în Piața Marii Adunări Naționale din centrul Chișinăului.

Cu privire la Putna, este prezentă aici o sfințenie aparte, un suflu voievodal, o încredere plină de optimism și lumină în ziua de mâine, în reîntregirea Țării, în care credem și pe care o așteptăm ca pe Învierea Domnului.

Așa să ne ajute Bunul Dumnezeu! ■

Prima Serbare a Românilor de Pretutindeni – Mănăstirea Putna, 15 august 1871

În 15 august 2021 se vor împlini 150 de ani de la Prima Serbare a Românilor de Pretutindeni, care a avut loc la Mănăstirea Putna. Odată cu ea a avut loc şi Primul Congres al Studenţilor Români.

Cu darul lui Dumnezeu, mănăstirea nădăjduieşte să organizeze în 15 august 2021 o Serbare Aniversară, la împlinirea celor 150 de ani.

În continuare, publicăm o analiză politică despre ce a însemnat serbarea din 1871 şi un text despre pelerinajul la Putna din 2011, organizat de Liga Studenţilor Români din Străinătate în cadrul evenimentului „România Jună", menit să aniverseze activ împlinirea a 140 de ani de la Serbarea din 1871.

Manifestările de la Putna din 1871 – tradiţie şi modernitate în acelaşi timp

Radu Carp

Radu Carp, prof. univ. dr., Facultatea de Ştiinţe Politice, Universitatea din Bucureşti

Contextul politic în deceniul șase al secolului XIX în Transilvania și Bucovina era dominat de dezbaterile din interiorul comunităților românești legate de posibilitatea unor acțiuni pentru afirmarea identității naționale. În 1862, lua naștere *Societatea pentru cultura și literatura română în Bucovina*. Instaurarea dualismului austro-ungar va accelera dezbaterile la nivelul comunităților din cele două provincii care se aflau sub dominație maghiară (Transilvania), respectiv austriacă (Bucovina). În Transilvania, adepții lui Șaguna doreau să se implice mai mult în viața politică a Ungariei, în timp ce partizanii lui Barițiu refuzau colaborarea de orice fel cu noile autorități. În Bucovina, opiniile erau de asemenea împărțite. Singurul mediu favorabil unificării diferitelor curente era comunitatea studenților români aflați la Viena, care nu aveau neapărat scopuri politice și, provenind din toate provinciile românești, puteau să redescopere concret apartenența la aceeași națiune – implicit definirea unor scopuri comune. Tocmai din acest motiv, studenții respectivi s-au putut reuni într-o singură grupare, *România Jună*, după ce inițial existaseră două asociații.

În anul 1870, se împlineau 400 de ani de la sfințirea Mănăstirii Putna (anul sfințirii se considera a fi 1470, recent a fost stabilit ca fiind 1469), motiv pentru ca studenții români din Viena să se mobilizeze în prealabil, cu un an înainte, pentru a organiza o manifestare națională de amploare. Propunerea de a organiza o manifestare la Putna aparține, după câte se pare, lui Andrei Mureșanu – Mihai Eminescu nu se afla la Viena în momentul în care a fost luată decizia organizării manifestării de la Putna (va veni abia la 2 octombrie 1869). Evenimentul a fost amânat pentru 1871, datorită izbucnirii războiului franco-prusac, dar și deoarece banca unde erau depuși banii pentru această manifestare a dat faliment.

Interesant de remarcat este faptul că la Viena s-a născut ideea acestui congres deoarece la studii se aflau în acel moment tineri din Ardeal, Bucovina, Banat, Vechiul Regat. La Viena își desfășurau activitatea și deputații români din Bucovina. Întâlnirea acestora cu grupul de studenți a facilitat organizarea manifestării de la Putna. Relațiile dintre cele două grupări ar trebui studiate mai atent pe viitor în arhivele austriece.

Mai mult ca sigur, dacă Mihai Eminescu nu ar fi promovat ideea continuării organizării manifestării de la Putna, aceasta nu ar mai fi avut loc. Poetul a lansat ideea organizării unui congres al studenților la Putna, idee care a fost primită cu entuziasm la București, la Iași, la Paris. Eminescu promovează ideea congresului în mai multe articole publicate în ziarul *Federațiunea*. Mihai Eminescu a fost cel care a atras atenția opiniei publice asupra necesității unei asemenea manifestări printr-un articol publicat în *Convorbiri literare* în toamna anului 1870. Mobilizarea studenților a servit drept exemplu pentru mobilizarea elitelor: Maria Rosetti, Nicolae Grigorescu, Alexandru Papiu Ilarian, V.A. Urechia, Veronica Micle organizează donații, colecte, etc.

Comitetul ales pentru această manifestare, la data de 18 martie 1871, era compus din Ioan Slavici – președinte, Mihai Eminescu – secretar și alți membri, dintre care unii se aflau la Cernăuți.

Ideea de a avea o manifestare religioasă ca justificare pentru o acțiune națională a fost cea mai de succes idee a studenților români – autoritățile austriece nu puteau interzice o comemorare religioasă, fără a plăti costul oprobiului public, deși suspectau că ar fi vorba și de un substrat politic. Rolul decisiv în organizarea manifestării l-a avut prefectul Oreste Renney, care era apropiat de familia Hurmuzaki. Renney i-a comunicat lui Slavici că pregătirile pot continua, chiar dacă la Viena evenimentul nu mai era privit favorabil ca în primele momente.

Mihai Eminescu a ajuns la Putna călătorind de la Cernăuți la Rădăuți unde, pe data de 5 august, s-a întâlnit cu Renney și cu egumenul Mănăstirii Putna, Arcadie Ciupercovici. Eminescu s-a oprit câteva zile la Rădăuți și apoi a plecat la Putna. Pe mormântul domnitorului Ștefan cel Mare a fost depusă o urnă de argint cu pământ din toate teritoriile românești, iar Ciprian Porumbescu (în vârstă de doar 17 ani) a cântat. În seara zilei de 14 august a avut loc privegherea la mormântul lui Ștefan cel Mare la care au participat, printre alții, Mihail Kogălniceanu, Grigore Tocilescu, Constantin Istrati și o delegație din partea Mitropoliei Moldovei. A doua zi, A.D. Xenopol a ținut o cuvântare, urmată de congresul studenților români. A fost emisă ideea înființării de asociații studențești în toate centrele universitare unde se găseau studenți români și se dorea apariția unui ziar comun care să fie tipărit la Viena.

După încheierea manifestărilor, Eminescu a plecat la Suceava, Ipotești, Iași (pentru a lua parte la întâlnirea *Junimii*), pentru ca în final să se întoarcă la Viena.

Manifestarea de la Putna a marcat începutul revendicărilor românilor din Transilvania și Bucovina în vederea realizării unității naționale. Pentru prima oară după instaurarea dualismului austro-ungar s-au reunit studenți și elite culturale din toate provinciile românești. Strategia de a folosi un eveniment cultural, într-o locație religioasă, a avut succes pe termen lung. Probabil că oriunde altundeva s-ar fi dorit organizarea acestei întâlniri

nu s-ar fi reușit. Austria era mai tolerantă decât Ungaria în privința comunității românești, iar faptul că Mănăstirea Putna se afla în partea austriacă a Imperiului a favorizat desfășurarea manifestării. Intelectualii și oamenii politici maghiari și-au pus întrebarea în ce măsură împlinirea propriilor idealuri naționale în noul context al dualismului ar trebui să ducă și la acceptarea revendicărilor venite din partea minorităților, dar au ezitat să ofere un răspuns care ar fi asigurat lipsa unor tensiuni în Transilvania. În disputa dintre liberalii generației de la 1848 și conservatorii care au făcut posibil dualismul, triumful celor din urmă a făcut ca în Transilvania să nu se poată organiza un eveniment similar celui de la Putna. Toleranța austriacă și relațiile foarte bune între familiile nobiliare din Bucovina și autorități au făcut ca manifestarea de la Putna să poată avea loc în cele mai bune condiții.

Rareori se întâmplă ca o comemorare a unui eveniment istoric să fie cel puțin la fel de importantă ca și respectivul eveniment. Manifestările de la Putna din 1871 sunt, din această perspectivă, nu doar o comemorare, ci un moment de deschidere, de înnoire – tradiție și modernitate în același timp. ■

Haideţi să spunem cu forţă şi iubire: România!

Elena Kuji Buteică

Elena Kuji Buteică

„Țara este rodul muncii unor zeci de generații și aparține altor zeci de generații care vor veni.” (Mihai Eminescu)

În anul 2011, am fost la Putna, împreună cu Liga Studenților Români din Străinătate, la serbarea a 140 de ani de la Primul Congres al Studenților Români de Pretutindeni.

Până atunci auzisem și citisem vorbele unor oameni ce povesteau că au simțit emoția până în măduva oaselor la un moment dat în viața lor. Nu credeam că e adevărat, mereu am crezut că hiperbolizează de dragul poveștii. Asta până în august 2011, la Putna, când am simțit pe propria-mi piele ce înseamnă să trăiești ceea ce ți se întâmplă atât de intens încât să simți că ești într-o poveste în care emoțiile devin asurzitoare și îți cuprind toate simțurile. A fost atât de frumos, încât am simțit că am trăit într-o altă lume

Urna în cinstea lui Ştefan cel Mare dăruită Mănăstirii Putna de studenţii participanţi la Serbarea din 1871

pentru o zi, într-o lume paradisiacă, iar faptul că ne aflam în Ierusalimul neamului românesc ne-a amplificat simțirea.

Prețuiesc această amintire fiindcă atunci am simțit atât de frumos românește. Am simțit cum ne unim în gând și în simțire cu generația lui Eminescu, A.D. Xenopol, Kogălniceanu, Alecsandri și ceilalți care au fost la Putna în 1871. Uniunea noastră era în gândul și simțirea românească – acestea au dăinuit peste ani. Mi-aș dori să știu că vor dăinui și de acum încolo. Ele se află în mâinile celor mai tineri de acum. Tinerii români au șansa să redescopere iubirea de țară, să reașeze valorile românilor și să facă România fruntașă. Și merită să facă astfel.

România va fi țara ce ne-o dorim atunci când oamenii vor veni laolaltă, când nu vom mai arăta cu degetul în stânga și-n dreapta, când vom înțelege cât bine ne face să dăm o mână de ajutor și celui de lângă noi să crească și să fie mai bun. Prin noi, Dumnezeu vrea să mijlocească drumul bunătății și, dacă Îi permitem, ne va fi drag să trăim pe pământul patriei noastre fiindcă vom fi devenit o mulțime de oameni cu mințile curate și sufletele frumoase.

Vremurile grele ce s-au năpustit peste întreaga lume (pandemia de COVID-19), ne-au arătat că nu ne trăiam viața. Majoritatea eram într-o roată în care ne învârteam continuu, fără discernământ. Nu mai eram atenți la sufletele noastre, la oamenii din jur, la esența vieții. Mi-aș dori să nu ne întoarcem în acea roată, să nu pierdem lumina din sufletele noastre și să ne prindem într-o roată a binelui, a adevărului, a iubirii de țară și de Dumnezeu.

Haideți să spunem cu forță și iubire: România! Să-i poleim straiele cu adevăr, cu autenticitate, cu încredere. Haideți să investim în tradițiile noastre, să le transmitem din generație în generație și să perpetuăm ce-i bun și ce-i frumos românesc. România este „rodul muncii" (Mihai Eminescu) noastre, a românilor de ieri, de astăzi și de mâine, iar noi, românii de astăzi avem șansa să facem România de mâine mai frumoasă.

Am o pasiune clară și arzătoare: plăcerea de a pune umărul pentru a face din România o țară a binelui, a adevărului, a omului harnic și drept, o țară în care principiile și valorile sunt la fel de clare și bine delimitate ca tricolorul ce ne reprezintă în lume. Speranța mea este că românii vor ajunge din nou să simtă și să viseze la fel, să trăiască pentru același ideal cum au făcut-o la România Jună în 1871. Doar atunci România va fi cu adevărat țara ce merită să fie. Credința acestui fapt și credința în neamul românesc să ne fie mereu busolă în drumul nostru prin viață.

La mai binele vostru, români de pretutindeni!

La mai binele vostru, români ce ați fost, ce sunteți și ce veți fi!

La mai binele tău, Românie preafrumoasă! ■

Putna, bocet al fagilor pierduţi

Dorin Popescu

Pe 24 ianuarie 2020, la Parlamentul României a avut loc Convenţia Românilor de Pretutindeni. În cadrul ei, Asociaţia „Iniţiativa pentru Cultură Democratică Europeană" – filialele Bucureşti, condusă de profesorul Radu Carp, şi Constanţa, condusă de profesorul Dorin Popescu, fost vice-consul al României la Cernăuţi, şi Fundaţia Naţională pentru Românii de Pretutindeni au organizat dezbaterea cu tema „Cultura română – rezistenţă, exil, captivităţi geopolitice. Studiu de caz: cultura română în Ucraina". Scopul întâlnirii a fost identificarea nevoilor culturale şi identitare ale comunităţii româneşti din Ucraina şi sprijinirea românilor din Ucraina.

Având în vedere legătura strânsă a Mănăstirii Putna cu românii din nordul Bucovinei, organizatorii l-au invitat pe Părintele Stareţ al mănăstirii să ia parte la dezbateri.

L-am rugat pe domnul Dorin Popescu să propună câteva soluţii care să îi sprijine pe românii din Ucraina să rămână români. Publicăm răspunsul domniei sale, un text izvorât din dragoste şi durere, care propune acţiune concretă şi recursul la modele consacrate.

Dorin Popescu, fost consilier diplomatic la Consulatul României de la Cernăuţi

Comunitatea românească din Ucraina stă din nou *sub sabia lui Damocles*. Politicile de asimilare culturală, lingvistică și chiar etnică adoptate în ritm galopant de către regimurile de la Kiev, cu pasivitatea complice a Bucureștiului și Europei, o transformă în *victimă sigură*; deloc colaterală, ci chiar *țintă predilectă* a acestor politici – apreciază mulți dintre liderii acestei comunități, obosiți de ipocrizii. Pentru un profan, ritmul asimilării pare a mai fi slăbit în ultimele luni, însă, deja, în subterane, *legile asimilaționiste* (Legea-cadru privind educația, Legea privind facilitarea utilizării limbii de stat, Legea privind educația secundară etc.) *produc efecte nocive și în cascadă pe termen lung*; presa scrisă în limba română a devenit o iluzie, după falimentarea „Zorilor Bucovinei", „Concordiei", „Libertății Cuvântului" etc.; învățământul cu predare în limba română se *ucrainizează* etapizat. *Ucraina modernă pare a nu avea nevoie de minorități etnice, pe care le crucifică în numele păcii și Europei*. La doar câteva sute de kilometri de București, *o Europă*

iluzorie se articulează pe hârtie, în timp ce ea moare în satele, bisericile și școlile românești (europene prin istorie, tradiție și vocație).

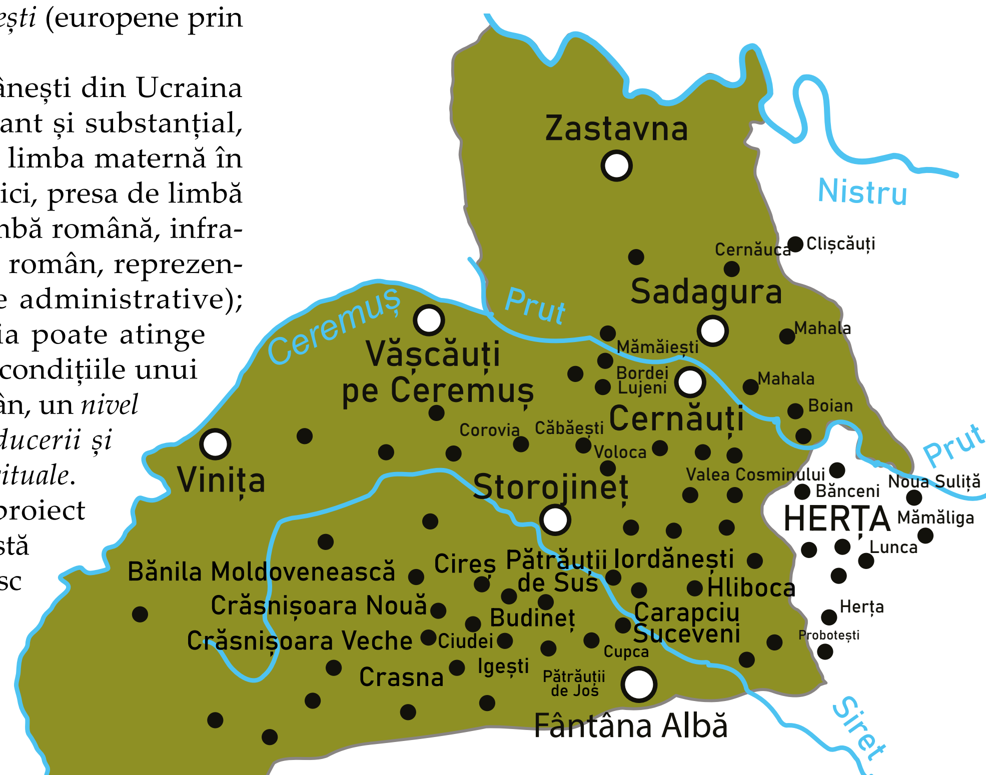
Situația comunității românești din Ucraina se degradează în mod constant și substanțial, pe toate palierele (accesul la limba maternă în sistemul educațional, în biserici, presa de limbă română, accesul la cărți în limbă română, infrastructura culturală a statului român, reprezentarea comunității în mediile administrative); înrăutățirea situației acesteia poate atinge în următorii ani, mai ales în condițiile unui sprijin anemic al statului român, un *nivel critic asociabil destrămării, reducerii și chiar dispariției sale fizice și spirituale*.

Statul român nu are un proiect integrat de sprijin pentru această comunitate, iar liderii săi ocolesc constant Cernăuțiul, Odesa sau Apșele din Transcarpatia. *Praful din sătucele Herței nu mai bucură botinele cu lac ale boierilor de București*. Într-o lume ideală, locuită de lideri responsabili, urmași ai marilor bărbați de stat care au creat istorie mare pentru această Țară, statul român trebuie să creeze mecanisme de coordonare eficientă a sprijinului acordat acestei comunități; acest sprijin trebuie să fie sistemic, structural, eficient, permanent și prioritar. În momentul de față, sprijinul României se bazează pe proiecte episodice, fără viziune și coordonare. Însă *acum bărbații de stat locuiesc doar în tablourile cu ramă neagră din birourile împăraților de carton ai României*.

Românii din vecinătatea României au nevoie cu adevărat ca în domeniul politicii noastre externe dimensiunea sprijinului pentru românii din comunitățile istorice (în sens larg pentru românii din afara Țării) să nu mai fie văzută și tratată ca o dimensiune periferică, ci ca o prioritate reală și urgentă de acțiune în plan extern a statului român, un răspuns constituțional la o obligație expresă.

Ucraina nu are încă gustul și intuiția Europei; România poate exporta liber aici cutume, politici și practici de tip european care să producă o *apropiere sectorială reală a Ucrainei de Europa, singura cale prin care comunitatea română de acolo poate evada din scenariul morții ei colective*.

Este nevoie de un sistem integrat de sprijin, de inițiative strategice privind salvarea acestei comunități, de voință politică, de bărbați de stat în instituții și de viziuni responsabile pentru România și pentru români. *Ultimele proiecte de țară autentice, responsabile și creatoare de paradigmă ale*

României, s-au consumat în perioada interbelică, acum un veac. Restul au fost întâmplări; aproape toate tragice (războaie, destrămări teritoriale, depopulări, ostracizări colective, deportări, martiriu sub comunism etc.), cu mici interstiții între luminile lor.

Pentru aceia din jilțurile ministeriale de la București interesați să iasă din cușca îngustă a vânătorii de sinecuri, o excursie peripatetică pe dealurile Putnei ori o simplă reculegere în amurg la porticul suferinței noastre românești de acolo ar fi de ajuns. Putna se încăpățânează să știe că cel care odihnește acolo nu va fi fost ultimul care aude bocetul fagilor pierduți. ■

Ce aşteaptă tinerii din România de la tinerii români din diaspora?

Am simțit mereu o întărire și o nădejde extraordinară știind că în diaspora există tineri care luptă să păstreze identitatea și cultura românească și, mai mult, se arată apostoli ai Ortodoxiei prin asociații foarte active, ca Nepsis și ATORG.

În primul rând, îmi doresc să facem schimb de bune practici, de proiecte și acțiuni care pot fi aplicate atât în România, cât și în diaspora, și să păstrăm legătura în rugăciune, dar și în mediul online, fiindcă împreună suntem mai puternici.

A doua așteptare e pe termen lung: îmi doresc din inimă ca la un moment dat să revină acasă, pe pământ românesc, deoarece cred că schimbarea în bine a României poate să vină de aici, din oameni ai Bisericii bine școliți și cu dragoste de țară.

Cătălin Armaş, vicepreşedinte, Asociaţia Studenţilor Creştin Ortodocşi Români – Baia Mare

Fiind implicată în voluntariat pro-viață, consider că tinerii români din diaspora ar putea contribui foarte mult în dezvoltarea mișcării pro-viață dacă ar investi în aceasta cunoștințele pe care le deprind în străinătate.

Mișcarea pro-viață are nevoie de oameni dedicați, de specialiști în diferite domenii pentru a veni în sprijinul femeilor în criză de sarcină și a copilașilor acestora.

Eliza Maria Cloţea, preşedinte, Studenţi pentru viaţă

Să nu uiți, frate al meu, că și pe umerii tăi se odihnesc jertfele înaintașilor noștri, lacrimile de jale, de împlinire și de binecuvântare pe care chipul de icoană al bunicii noastre le-a aprins, ca pe niște făclii, spre nădejdea și întărirea unui întreg neam care înțelegea arta și darul de a fi român, de a fi creștin.

Să nu uiți, iubite frate, că pragul care ne desparte inimile așteaptă să simtă umbra pașilor tăi făcându-și cale întoarsă spre strămoșescul „acasă" și scânteindu-și darul propriu în întuneric, la fel ca toți cei ce se luptă să aprindă lumina în țară.

Să nu uiți, iubite frate, că misiunea de a fi român este una dintre cele mai înalte demnități pe care Dumnezeu le-ar fi putut pecetlui în tine și în mine.

Scrisoarea aceasta să o citești, frate al meu, cu ochii celui care nu înțelege o binecuvântare și o

responsabilitate mai mare decât aceea de a simți și a apăra tot lucrul cu care semnul nașterii sale în acest popor se identifică. Indiferent de depărtările care s-au așezat între noi și Maica Românie, să nu uiți să lupți, să mărturisești și să-ți împlinești misiunea de fiu al țării, ca și cum aici, în inima ei, ți-ai fi ascuns cea mai mare comoară, singura și marea iubire a vieții tale pământești.

Anita Radics, Asociația Tinerilor Ortodocși din Banatul de Munte

Așteaptă un dialog, comuniune și împreună lucrare. O mai bună înțelegere a realității și bucuria de a gândi și a simți românește. Tinerii din România se așteaptă ca tinerii plecați din țară să își păstreze limba maternă și împreună cu ea și interesul față de casă.

Tinerii din România doresc să afle că tinerii români care se află în diaspora dau dovadă de aceeași atitudine demnă în fața vieții și a morții care izvorăște din tradiție, dar mai ales din spiritualitatea poporului român. Un tânăr se află în diaspora dintr-o serie de motive personale, dar niciunul nu trebuie să permită uitarea recunoștinței față de înaintașii lor. Jertfa celor care au ținut România în cele mai grele momente este la baza vieții celor care se numesc români, indiferent de locul în care se află acum. Identitatea fiecăruia dintre noi e completă doar atunci când ne cunoaștem istoria și acționăm în relație cu cei dinaintea noastră.

Dacă mediul îi poate ajuta să își dezvolte o înțelegere și o critică asupra aspectelor negative din societatea românească, atunci ar trebui să nu fie nepăsători și să pună această înțelegere în slujba scopului de a îmbunătăți ceea ce trebuie îmbunătățit și de a păstra ceea ce trebuie păstrat în țară. Suntem siguri că acolo au descoperit și aspectele negative ale altor popoare, pe lângă cele pozitive. Negreșit, dorul de ai săi și de acasă îi cuprinde pe toți atunci când se află printre străini. Să nu încerce să-l stingă. Să fie receptivi pentru un proiect de țară românesc.

Cristian Chesaru, student, Facultatea de Sociologie și Asistență socială, Universitatea din București

Cel mai trist sentiment pentru mine ar fi să aflu că un tânăr pleacă în altă țară, iar odată cu plecarea sa gândul și inima se îndepărtează tot mai mult de patria mamă. Nu distanța foarte mare sau traiul lor în afara granițelor țării m-ar face să mă simt îngrijorat, ci gândul că în sufletele lor s-ar putea crea o distanță față de ceea ce înseamnă sufletul românesc și față de ceea ce am primit de la înaintașii noștri, cu multe jertfe și sacrificii, pentru ca noi să fim un popor cu credință, libertate și idealuri înalte.

Am prieteni care sunt în diaspora și care sunt tentați să compare dezvoltarea economică a statelor din Occident cu cea a României. Dar cred că nimeni vreodată nu va compara și nu se va rușina de propria familie, care poate este mai săracă decât o altă familie a unui prieten. A locui într-un palat nu aduce de la sine fericirea într-o familie, dacă ea nu este clădită pe valori și principii stabile. De aceea, dorința și așteptarea mea de la tinerii români din diaspora este aceea de a ști că țara lor natală ocupă un loc important în sufletele lor și că ceea ce vor învăța bine și frumos în alte țări vor pune în practică și acasă.

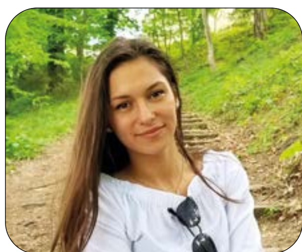
Emanuel Buta, doctorand, Facultatea de Teologie Ortodoxă din Iași

Veniți acasă, dragi români!

Mesaj pentru tinerii din diaspora, de la cei întorși

După ce a petrecut o mare parte din anii copilăriei şi adolescenţei în Vancouver BC, Canada, Cristina Elena Safta s-a întors în ţară. A făcut doctoratul şi predă limba engleză în învățământul preuniversitar.

Vă aşteptăm cu dor, noi, cei întorşi din ţări îndepărtate

Veniți acasă, dragi români! Vă așteptăm cu dor, noi, cei întorși din țări îndepărtate. Vă așteptăm și îndurăm ceva de care înainte am fugit, dar care, dacă ne unim, putem schimba. E rândul nostru să luptăm, deși câmpul confruntării are altă formă, se desfășoară pe alt plan. Prezența voastră pe pământul strămoșesc poate să facă diferența.

Am învățat și noi, trăind printre străini, că dacă ești onest, harnic și perseverent, roadele din lumea aceasta se culeg negreșit. Am învățat și noi, revenind în Ardealul nostru drag, că forma asupririi de astăzi e perfidă, e îndemnat fratele să lupte împotriva fratelui.

Fraților, să strângem rândurile! Nu odată au fost frați români înșelați de imperiile asupritoare să-și trădeze neamul pentru promisiuni efemere. Creatorii de nație, Mihai Viteazul, Horea, Cloșca și Crișan, Constantin Brâncoveanu sunt printre victimele acelor nefericiți; cu toate acestea, sângele și truda lor au biruit.

Le-aș mai spune tinerilor din diaspora: Veniți la Putna! Acolo parcă strigă Sfântul Ștefan din mormânt: **dragi români cu suflet iubitor de țară, veniți și biruiți din nou!**

Părintele Dumitru Stăniloae a tradus *Filocalia* în limba română în plin sistem comunist ateu. Nu avem motive să credem că a fost încurajat de Ministerul Culturii când a decis să pornească o asemenea lucrare; dimpotrivă, se angajase la o muncă colosală pentru viitoarele generații, spunând: „Decât să stau degeaba, mai bine muncesc

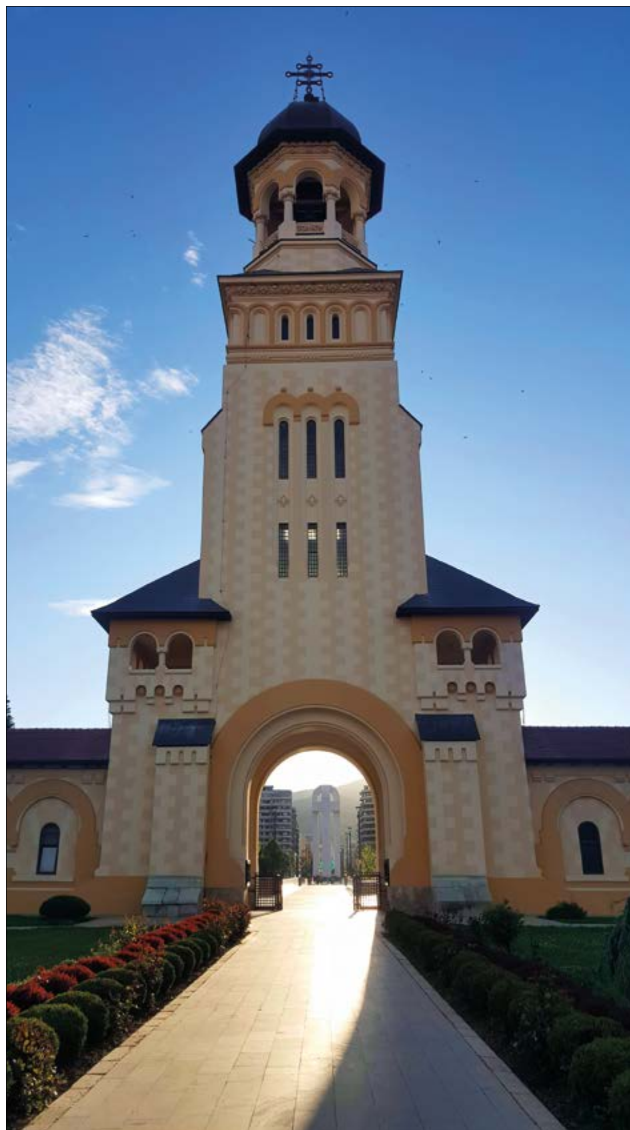
degeaba". Munca lui, atunci aparent „degeaba", astăzi este una dintre cele mai valoroase traduceri din țara noastră. Ceea ce pornește din dorința de a face bine, în numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, nu poate să fie degeaba. Dorința de a face bine în țara ta, pentru copiii copiilor tăi, nu poate să nu dea roade.

Saltul întoarcerii este un act de credință

Saltul întoarcerii într-o realitate românească ce îți oferă atât de puțină încurajare să fii cinstit, harnic și perseverent, poate da roade, la fel cum credința poate transforma structuri sufletești. Realitatea din România contemporană poate să fie transformată, dar pentru asta e nevoie de oameni cu orientare spre credință și spre acțiune. Soluțiile se descoperă celor care le caută.

În țară, soluția este eroismul

Atitudinea și lupta pentru bine sunt văzute de colegii de serviciu (și nu doar), existând șansa ca următoarea dată să-și dorească și ei să se opună nedreptăților, să ridice nivelul calității muncii prestate etc. Binele se perpetuează. Când ți s-a trântit ușa în nas, nu ai ripostat, căutând să înțelegi funcționarul public din spatele ghișeului, iar cel din spatele tău se poate bucura că nu asistă la o reacție de mânie sau nemulțumire. Dacă tratezi elevii cu respect și apreciere, se poate crea o atmosferă de gratitudine în mediul educațional, profesorii pot deveni la rândul lor mai puțin încruntați, elevii mai bucuroși să rămână în școală. Se poate transforma fiecare provocare birocratică sau de corupție într-o mică ocazie de a crea bine; nu credem că astăzi e nevoie să „mori cu sabia în mână", după cum spunea un român cumpănind decizia întoarcerii.

Catedrala Reîntregirii, Alba Iulia, Turnul de intrare

Provocarea să fii emigrant în propria țară

Mulți dintre cei din România care nu au experiența emigrantului nu pot să înțeleagă drama celor suspendați între două lumi. Este o adevărată provocare să fii emigrant în propria țară, unde „sistemul" încă nu conștientizează numărul mare de oameni care au nevoie de instituții profesioniste.

Dar sistemul e format din oameni; de ce să nu fim și noi, cei întorși, parte din sistem? Construcția unui sistem profesionist necesită efort, implicare și perseverență, și poate fi adus din lumea viselor în realitatea noastră, a tuturor.

Să învățăm de la domnul Ioan-Aurel Pop, președintele Academiei Române: „România, cu regiunile sale istorice, este azi o parte a Uniunii Europene. Să nu o hulim noi înșine, ci să o construim [...], să renunțăm la ceea ce trebuie renunțat și să perpetuăm adevăratele noastre valori, aducând «odă bucuriei», acelei bucurii care ne poate face să trăim cu demnitate, onoare și optimism, întru iubire și bunătate."

Să reconstruim împreună, așadar, în fiecare zi, realitatea unei Românii unde meritocrația primează, unde principiile creștine sănătoase sunt respectate, unde vor putea strănepoții noștri să construiască la rândul lor.

Închei aceste gânduri cu împărtășirea unei strofe din „Îndemnul frățesc" al Sfântului Ioan Iacob Hozevitul:

„Fii pribegi ai țării mele
Necăjiți între străini,
Nu uitați menirea voastră
De Români și de Creștini." ■

Cristina Elena Safta

Regele Ferdinand la Putna, în 1920

S-a întâmplat acum 100 de ani. În ziua de 15 mai 1920, Regele Ferdinand I al României, dimpreună cu regina Maria, Principesa Elisabeta și o întreagă suită regală porneau cu trenul din Cotroceni cu destinația Bucovina, spre a cunoaște și a vedea cu ochii lor provincia întregită cu România-Mamă la 1918. Duminică dimineața, 16 mai, au ajuns în gara din Suceava, apoi au plecat cu automobilul prin satele Ilișești, Marginea, Horodnic, Vicov, ajungând la Mănăstirea Putna la orele 15.00.

Aici, Regele și suita au fost întâmpinați de Miron Cristea, Mitropolitul-primat al României, de Pimen Georgescu, Mitropolitul Moldovei și Sucevei, de Ion Nistor, fost ministru al Bucovinei, și de alte personalități. Au intrat cu toții în biserică, unde s-a dedicat un Te Deum Suveranilor, și apoi s-a făcut un parastas la mormântul lui Ștefan cel Mare, întru odihna eroului adormit al Moldovei. În emoția acelor clipe și cu gândul la întregirea României Mari, Regele Ferdinand I a adus acest omagiu înaintașului său de la Putna:

„Călcând pentru întâia oară pământul frumoasei Bucovine, readusă la sânul patriei mume, am socotit ca o sfântă datorie ca întâiul meu pas să se îndrepte spre acest locaș atât de scump oricărei inimi românești.

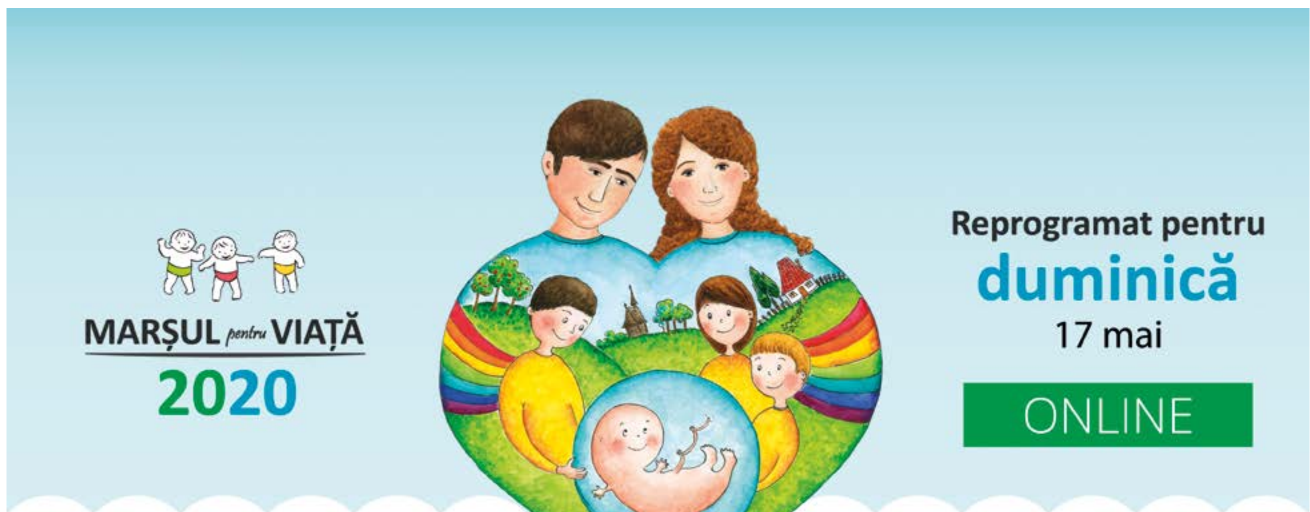
Ștefan al Moldovei, ai trăit veacuri în sufletele românești și vei trăi de-a pururea. Chilia și Cetatea Albă, la pierderea cărora a sângerat inima ta, sunt ale noastre, și Ardealul, pentru care tu și viteazul tău fiu Petru Rareș ați purtat armele victorioase peste munți, este al nostru. Al nostru-i malul mării și bogata Dunăre de jos.

Și totuși, când am plecat genunchii în fața scumpului tău mormânt, în sufletul meu s-a născut încă o duioasă rugă, pe care o îndreptăm către tine ca unui părinte din veac adormit, dar necurmat alăturea de sufletele noastre. Insuflă-ne duhul sfintei uniri în inimile noastre, pentru ca să putem duce înainte greaua sarcină a Statului nostru întregit."

Așa a știut Regele să închine Unirea tuturor românilor domnului celui iubit al Moldovei, acum exact 100 de ani. Să îi rugăm și noi pe eroii și sfinții neamului să ne dea „duhul sfintei uniri", întru bunăvoirea lui Dumnezeu. ■

Ierod. Iustin T.

Pentru viață. Pentru părinți. Pentru copii

Zeci de mii de români și-au unit inimile în sprijinul vieții

Alexandra Nadane, președinte, România pentru viață

În perioada 1–31 martie s-a desfășurat Luna pentru viață 2020. În prima săptămână din martie s-au organizat târguri caritabile de mărțișoare și prăjituri, ateliere de fotografie pentru părinți și copii, proiecte de sprijin pentru femeile în criză de sarcină, pentru mame și familii.

În 8 martie au apărut primele restricții generate de pandemie, așa că activitățile din Luna pentru viață s-au mutat online. S-au organizat mai multe webinarii pro-viață pentru liceeni, studenți și sesiuni de informare pentru femei însărcinate și familii. Mai mulți povestitori din București și Iași au organizat sute de ateliere de povești pe Skype pentru copii, în cadrul proiectului „Spune-mi o poveste pentru suflet", coordonat de Ioana Revnic.

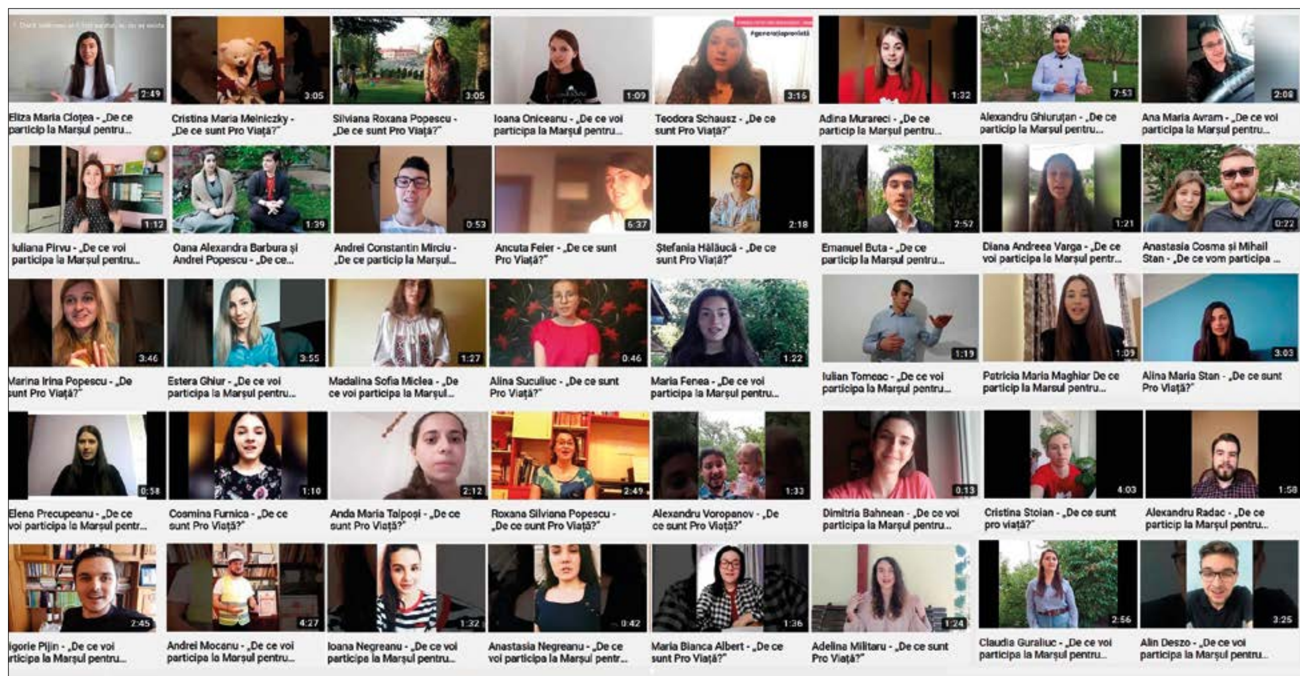
Zeci de mii de români din toate colțurile României și din mai multe țări de pe glob au participat la Marșul pentru viață București 2020 online „Pentru viață. Pentru părinți. Pentru copii". Evenimentul trebuia să aibă loc în București, pe 28 martie 2020. În urma restricțiilor generate de pandemie, s-a mutat online, desfășurându-se duminică, 17 mai.

La Marșul pentru viață București 2020 online, Eliza-Maria Cloțea, Alexandra Nadane, Lavinia Stan, Adelina Fronea și Alex Ilie au vorbit despre ce înseamnă să susții viața pornind de la propriile experiențe și mărturii.

„Binele nostru depinde de binele pe care îl facem și noi devenim oameni atunci când nu rămânem indiferenți, ci arătăm solidaritate." – Eliza-Maria Cloțea, președinte, Asociația Studenți pentru viață

„Atunci când sprijinim femeile în criză de sarcină, părinții și copiii născuți și nenăscuți, ei primesc încrederea și puterea de a merge mai departe." – Alexandra Nadane, președinte, Asociația România pentru viață

„Am devenit mamă la 20 de ani, când eram studentă, iar când mă uit în urmă sunt sigură că nașterea copiilor nu mi-a împiedicat cu nimic viața, dimpotrivă, mi-a împlinit-o… Aveți curaj și întemeiați-vă familii! Aveți curaj și aduceți viață pe lume!" – Lavinia Stan, mamă a șase copii

„Zbucium interior mai mare ca atunci, credeți-mă, nu aveam să mai trăiesc vreodată." – Adelina Fronea, mărturie despre avortul făcut la 19 ani

„Haideți cu toții să redevenim acei oameni ospitalieri, care primesc cu bucurie și uimire cel mai frumos dar al divinității, copilul." – Alex Ilie, tată a patru copii adoptați

„Susțin cu toată inima această mișcare, mai ales că sunt mamă a cinci copii, adică am adus pe Pământ cinci vieți și simt că am primit viață de cinci ori." – Raluca Blejușcă, cântăreață

Ioana Picoș a adresat un mesaj de susținere pentru Camelia Smicală: „Camelia, melodia aceasta este în primul rând pentru tine. Toți cei care suntem pro-viață îți suntem alături. Nu te-am uitat și nu te vom uita".

În încheiere, Georgiana Nistor și Diana Precupeanu au oferit în dar melodia „Îndemn frățesc", compusă de ele pe versurile unui copil rămas orfan de ambii părinți, dar ajuns sfânt – Sfântul Ioan Iacob Hozevitul.

Peste 100 de tineri au participat la „Leapșa pro-viață online", inițiată de Eliza-Maria Cloțea, Președintele Asociației Studenți pentru viață. Au răspuns în clipuri video la întrebările „De ce sunt pro-viață?" și „De ce particip la Marșul pentru viață online?" Mesajele tinerilor au fost completate de două mesaje de susținere deosebite:

„Este uimitor să vedem cum atât de mulți oameni din întreaga lume, precum noi, respectă viața din momentul concepției și sunt dispuși să afirme aceasta" – organizatorii Marșului pentru viață din Marea Britanie

Vineri, 15 mai, între orele 17.00-18.30, pe Zoom.

Webinar pro-viață pentru liceeni și studenți

STUDENȚI PENTRU VIAȚĂ

Eliza-Maria Cloțea
Calum Miller
Andreea Mocan
Maria Tzoganakis
Anita Radics
Emanuel Buta
Costin Țoța

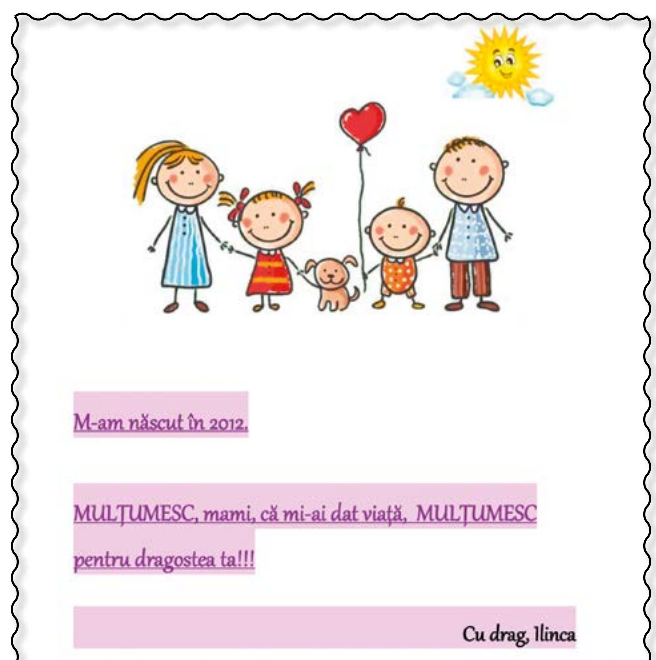
„Ca tineri, știm că în prezent poate fi dificil să susții adevărul, dar faptul că suntem împreună în acest proiect ne amintește că nu suntem singuri în eforturile noastre de a proclama că TOATE viețile sunt prețioase!" – ROYA (Asociația Tineretului Ortodox Român din America)

În preajma Marșului pentru viață București

2020 online s-au organizat cinci activități pro-viață: Webinarul internațional pro-viață, la care au participat 100 de tineri din România, Europa și SUA, proiecția filmului „Unplanned”, concursurile „Românii au talent pro-viață”, atelierul „Pro-viață pe înțelesul copiilor”, susținut de Ioana Revnic și Veronica Iani pe baza cărții „Împreună pentru viață”, și Gala susținătorilor vieții.

„Nu am fost mereu pro-viață. Abia pe la jumătatea studiilor medicale am avut ocazia să mă confrunt cu problematica avortului. Am înțeles știința, am văzut argumentele și am ascultat atent și vocea femeilor. Făcând aceasta, mi-am dat seama că tot ceea ce credeam că știu despre zona pro-viață a societății era inexact. Practic, dovezile științifice și mărturiile femeilor m-au determinat să devin pro-viață.” – Calum Miller, medic britanic, a absolvit Facultatea de Medicină la Oxford

Pe 18 mai s-a desfășurat Marșul pentru viață Iași 2020 online, organizat de către Departamentul Pro Vita al Mitropoliei Moldovei și Bucovinei. ■

Nu îmi venea să cred că negociam cel mai frumos lucru din viața mea: viața copilului meu

Avorturile nu se fac pentru că o femeie și-a propus de mică să facă avort atunci când va fi mare sau pentru că un bărbat și-a propus de mic să ceară unei femei să avorteze copilul lor. Această uriașă dramă se întâmplă la capătul unui drum în care oamenii fac alegeri de viață greșite. Punctul lor culminant este apariția crizei de sarcină, când aceeași gândire greșită propune să fie luată viața copilului – o altă alegere greșită, o soluție falsă. Soluția adevărată este asumarea responsabilității și ajutorul din partea celor din jur.

Mărturia de mai jos arată cât zbucium este în sufletul unei femei în criză de sarcină, mai ales când cel care o presează spre avort este tatăl copilului.

Îmi vine foarte greu să îmi mai aduc aminte de tot urâtul care s-a întâmplat și sentimentul pentru mine este unul de rușine și mare tristețe.

Eu sunt mezina unei familii creștin ortodoxe, tatăl meu este preot, iar mama s-a ocupat de creșterea copiilor. Am crescut într-o familie iubitoare, fără traume, cu multă înțelegere și respect.

Întâlnirea cu partenerul care mi-a schimbat viața într-un rău inimaginabil

Toate acestea m-au ținut ca într-un glob de sticlă. Nu am știu ce înseamnă durerea, trauma și nefericirea până să cunosc un om care mi-a schimbat viața și mi-a făcut cunoștință cu iadul.

L-am cunoscut pe partenerul meu într-un club, când aveam 18 ani. Acum îmi spun că nu trebuia să fiu acolo. Când voi avea copii, sper să le explic că nu în club e bine să îți cunoști pe cel/cea alături de care te gândești că îți vei petrece viața.

Pe atunci, el avea 24 de ani și o mare și bogată experiență în a câștiga ceea ce își dorea. În privința mea – și a altor femei –, avea capacitatea de a te face să simți că ești cea mai fericită persoană dacă îl alegi pe el și îl urmezi. Influența lui asupra mea, atunci și în următorii 3 ani, până la intrarea mea cu totul în iad, a fost una uriașă, de neimaginat pentru mine și greu de înțeles din afară. Îmi dau seama că odată ce am început relația cu el am devenit un om fără scăpare.

Un prim șoc, pe care nu am putut să îl înțeleg și pe care doar acum pot să îl analizez, a fost că am avut pentru prima dată în viață relații intime. Am plecat la mare. Eu credeam că mergem la mare ca să ne distrăm, dar la sfârșit mi-a spus clar că el nu pleacă de la mare până nu se culcă cu mine. Își propusese asta de la început, iar mie nici prin minte nu-mi trecea. I-am spus că nu vreau, că mai încolo, apoi am luat forțarea lui ca atare.

La insistențele lui, am continuat să avem relații intime, despre care eram conștientă că nu sunt ceea ce trebuie să fie. Mă spovedeam și nu mă puteam împărtăși. Părinții îmi arătau cât este de greșit tot ce se întâmplă, iar eu parcă eram vrăjită. Cum i-a spus tata mamei: „Nu ai cu cine discuta, vorbesc numai hormonii din ea".

Deși vedeam cum sunt din ce în ce mai rău și deși mi se spunea asta, mă lăsam mereu împăcată de promisiuni, vorbe dulci și un viitor planificat minunat, despre care el îmi povestea mereu, în care vom avea și vom face totul împreună – doar dacă eu făceam ceea ce spunea el că este bine.

Perioada când am aflat că am rămas însărcinată

El nu voia deloc să folosească prezervativ. Atunci când am aflat că sunt însărcinată eram acasă, iar perioada ciclului era întârziată. Am mers și am făcut un test.

Când am văzut rezultatul, toată lumea mea s-a prăbușit. Pe de o parte, știam că voi fi o mămică fericită, pentru că asta spunea sufletul meu; pe de altă parte, nu eram deloc împlinită, gândindu-mă că trebuie să le spun părinților și, bineînțeles, lui.

Mama a fost foarte îngrijorată, știind că nu eram deloc pregătită și dându-și seama că el va fi foarte dificil și foarte crud. Dar a avut și ea speranța naivă că ne va fi nouă bine și m-a încurajat pe moment, spunându-mi că totul va fi bine.

A urmat să-i spun tatălui, care m-a susținut și mi-a spus că el este de acord cu mama, că, dacă s-a întâmplat, s-a întâmplat, este un copil și trebuie să găsim o soluție cât mai bună pentru a ne fi nouă bine, incluzând decizia de a păstra copilul.

Atunci când m-am apropiat de porțile iadului

Eu nu știam că o persoană poate să nu te iubească, deși ești împreună cu ea și că tot ceea ce o interesează este propria persoană și consumul celeilalte pentru afișare. Mă gândeam că stilul meu de a fi o liniștită și creștină și dorința lui de a avea o persoană supusă, care îl ascultă și nu îl supără, îl vor convinge că sunt o foarte bună parteneră pentru viitorul în care va dori să-și facă o familie.

Când ne-am întâlnit, nu îmi venea să cred că negociam cel mai frumos lucru din viața mea. El își dorea moartea copilului și singura opțiune era să mă supună la avort, iar eu știam că niciodată nu voi lăsa acest lucru să se întâmple.

Apoi am mers la Iași, pentru a-mi continua sesiunea. A fost cea mai frumoasă perioadă din acea vreme, pentru că am simțit viața în mine.

Dar el a venit după mine la Iași. M-a terorizat, spunându-mi continuu că el nu acceptă că acesta este un copil, că nu este nimic în primele săptămâni, așa că nu se va întâmpla nimic dacă voi face avortul. Și că vom putea avea alți copii în viitorul nostru împreună.

Înainte de a veni el la Iași, eu am făcut un control și am aflat că totul era în regulă cu copilul. Am fost întrebată dacă doresc să păstrez copilul și dacă și partenerul este de acord. Poate atunci nu mi-am dat seama de grozăvia acelei întrebări, care avea în ea două lucruri teribile pe care aveam să le văd mai târziu: că pot alege să moară copilul și că partenerul poate avea un cuvânt de spus în a alege să moară copilul împotriva voinței mele de mamă.

Eu știam că adevărul este că el nu vrea să nasc copilul, dar i-am răspuns răspicat doamnei doctor ca vreau să păstrez copilul și mă interesează foarte mult dacă totul e bine. După ce a auzit răspunsul, doctorița mi-a listat la imprimantă ecografia și mi-a dat-o. Tot mai târziu mi-am dat seama că, dacă îi spuneam că nu vreau să păstrez copilul, cel mai probabil nu îmi dădea ecografia. Dar atunci, cu ecografia în mână, eu eram fericită și încrezătoare că sunt mamă și o să port copilul la piept atât de curând și că ceea ce mi s-a întâmplat este minunat, că este o minune și îmi va aduce numai bucurii acest copil pe care Dumnezeu a ales să mi-l pună în pântece.

AVORTURI

1920–2020
în lume peste 1 MILIARD
1.000.000.000

peste 23 MILIOANE
23.000.000
1958–2018
în România

Atunci când el a venit la Iași, m-a obligat să mergem la control și să fac o consultație în urma căreia vom cere o rețetă pentru avort medicamentos sau voi face pe loc un avort chirurgical. Voia „să rezolve problema” chiar în acea zi, că de asta venise.

Iadul

A urmat începerea iadului. Pur și simplu am fost supusă și obligată prin țipete și certuri în acea zi să merg din clinică în clinică până găsim o clinică de avorturi ca să se săvârșească acel lucru cât mai repede. Îmi era frică și groază și nu simțeam decât încolțirea morții. M-am simțit cel mai singur

om din lume în acel moment, în care timpul parcă se oprise.

Eu îmi doream doar salvarea și ca el să accepte să păstrăm copilul, dar parcă am fost străpunsă și zdrobită de toată duritatea din lume. Iadul se pregătea să mă bage înăuntru.

El conducea și tocmai parcase în față la următoarea clinică, fără ca eu să-mi doresc să fac avort. Nu am coborât din mașină. M-a obligat, amenințându-mă în cel mai urât mod, după care am fost trasă de mână spre clinica de avort pe stradă, în văzul tuturor trecătorilor.

Când a trebuit să intru în cabinet, eu nu am putut intra și am ieșit afară, pur și simplu am fugit. El a venit după mine. Eu nu am acceptat să revin, dar el a continuat să mă tragă de mână spre clinica de avort. Acolo, obligată, am făcut un nou control. La întrebarea medicului dacă dorim să păstrăm copilul, el a zis dur și răspicat: „Noi vrem să facem avort! Ce trebuie să facem?"

Acest medic nu a ținut cont că eu am răspuns că nu îmi doresc să fac avort și ne-a înmânat o foaie în care erau scrise pastilele și cum trebuie făcut un avort medicamentos. Eu nu am dorit să iau acea foaie, dar prietenul meu a luat-o.

După ce am ieșit afară, eu am izbucnit în plâns, iar el îmi ștergea lacrimile cu o duritate care mă distrugea psihic. Arăta prin ea că nimic nu conta pentru el, doar ca el să fie liber și să scape de această povară.

Soluțiile și rugămințile mele erau nenumărate, dar el era ca o stană de piatră. A mers cu mașina la farmacie și a achitat medicamentele de pe rețetă în drum spre cămin. M-a lăsat la cămin și a plecat acasă.

Părinții mei au aflat ce mi s-a întâmplat, iar mama a purtat o discuție cu el a doua zi. I-a spus că trebuie să facem totul ca să salvăm acest copil și că trebuie să nasc acel copil, i-a spus că vom fi susținuți de părinți și că noi suntem tineri și vom avea o familie frumoasă, că va fi cea mai mare greșeală dacă se face în felul cum gândește el acum.

Apoi mama m-a sunat și mi-a spus că niciodată nu s-a simțit umilită în viața ei ca atunci când el i-a spus că pe acel copil, dacă se va naște, el nu îl va recunoaște niciodată și i-a mai spus mamei că nu știe dacă sigur este al lui. Această acuză falsă a fost încă o lovitură în suflet, de o putere inimaginabilă, atât pentru mine, cât și pentru părinții mei, care știau și ei că eu l-am avut doar pe el ca prieten și că am fost foarte devotată și mereu am suferit, din prea multă bunătate, în acea relație.

După toate acestea au urmat amenințări și multe traume. Văzând că nu am mers la farmacie să iau medicamentele, el a făcut comandă să mi le livreze la cămin. Și așa m-am supus să fac avortul medicamentos, chiar dacă inima și sufletul meu urlau și erau fără nicio apărare.

25 mai a fost ziua și știu acum, după ce am citit multe mărturii de la alte femei, că în fiecare an această zi va fi groaznică, pentru că în loc de o zi de naștere, primul meu copil are o zi în care i-am luat viața.

După avort

După toate acestea, eu nu am mai fost la fel. Pur și simplu trăiam în această lume, dar eram moartă. Nu puteam să concep că am luat parte la acest lucru, fără ca măcar vreodată să îmi imaginez că voi face așa ceva.

Am mers la spovedit și a urmat o apropiere mare de credință. Am mers mult la biserică, foarte multă rugăciune, am citit acatiste, am avut multe discuții cu duhovnicul.

Dacă aș fi ascultat de părinți, dacă aș fi ascultat de duhovnic nu s-ar fi întâmplat nimic. „Hormonii", de fapt patima mai mult decât ei, naivitatea și multă mândrie m-au dus acolo unde nu am crezut niciodată că voi ajunge.

În fiecare seară și în fiecare dimineață parcă simt că am un copil la pieptul meu.

Înainte de a face greșeli nu ne dăm seama ce consecințe adânci și pe toată viața au. Iată că, acum, eu le simt.

Apropierea mea de biserică și ajutorul lui Dumnezeu au fost cele care m-au salvat și mi-au dat puterea să merg mai departe și să-mi doresc acum să salvez și eu vieți care au nevoie de ajutor.

Pentru cele care vor fi în situația mea

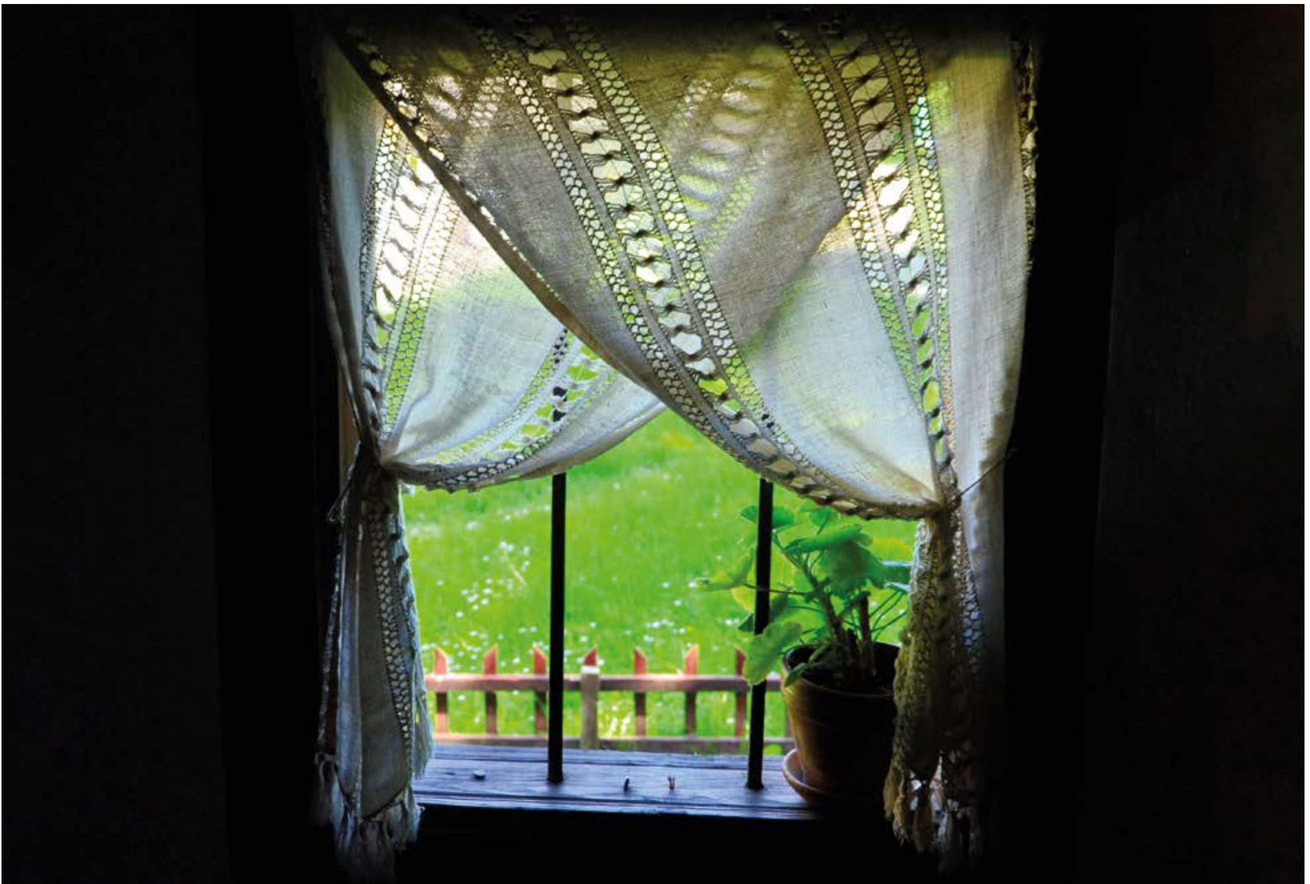
Toate aceste lucruri se întâmplă dacă lași moartea să aleagă unde să-ți pună sufletul de acum înainte, la jugul morții și al dureroasei deznădejdi, sau al vieții, al bucuriei și minunii.

Atunci când inima îți spune și te felicită când afli că ai rămas însărcinată, atunci când sufletul radiază de bucurie și când tot ceea ce poți gândi este că vei fi mamă în viitorul apropiat, nu vă temeți!

Fiți puternice, ca și cum trupul și sufletul vostru ar fi o fortăreață și ca și cum nimic nu iese și nu părăsește corpul vostru fără voia voastră!

Acest lucru se întâmplă când știi că tot ceea ce trebuie să faci este să aperi viața pe care Dumnezeu a dat-o ca tu să o hrănești, pentru a-ți aduce fericirea cea mai frumoasă și binecuvântată pentru o femeie, aceea de a fi mamă și de a te bucura de creșterea copilului tău. ■

Carmen T.

Devenind mamă, am fost cu o mie de ani lumină mai aproape de Dumnezeu

Scrisoarea unei mame către copiii ei

Dragii mei, și, în mod special, draga mea fiică îndepărtată,

Se apropie ziua de naștere a nepotului meu și aș vrea să fiu împreună cu voi la acest frumos eveniment, dar opreliști și hotare de tot felul mă împiedică. Mi-e dor de voi! Și acum am un nod în gât când îmi amintesc că erau de vreo patru anișori când, după ce au coborât din mașină, nepoții au întrebat:

– Aici, în România, putem vorbi tare și să strigăm și să ne jucăm, că nu vine Poliția, nu-i așa?

Cât de îngrădiți sunt încă de mici. Mărturisesc că eram acolo, la voi, când într-o seară am spart niște alune și ne-a bătut Poliția la ușă. Depășisem ora de culcare a copiilor.

La voi totul e frumos și bine. Austria e una din țările cele mai bine cotate ca sistem social și economic. Piciorul vostru nu calcă niciodată în noroi, sunt asfaltate toate cărările și nu mai știți cum e să călcați cu talpa piciorului gol iarba mătăsoasă și rourată. Cu certitudine copiii voștri nu știu ce înseamnă roua. Eu, dacă mai sunt sănătoasă la această vârstă, e pentru că primăvara și toamna mă luam la întrecere cu alți copii și fugeam desculți când bruma scânteia la lumina lunii; era fascinant covorul verde, sclipitor, sub picioarele noastre goale.

În casa voastră totul e automatizat: becurile se aprind singure, toată aparatura casnică țiuie și pârâie, avertizându-te de terminarea programelor setate, niciodată nu e liniște. Știu că a fost o adevărată provocare să învăț să fac la tine o cafea sau chiar un ceai. Dar cel mai mult am urât robotul care făcea pâine; nu puteam accepta să stau și să mă uit și să nu simt aluatul cum crește în palma mea. Mă tem, însă, că nu vă veți putea despărți vreodată de comoditățile pe care le aveți acolo.

Totuși, mă înduioșează că printre subiectele favorite ale fiului tău sunt povestirile istorice despre

daci și romani, despre Ștefan cel Mare și turci și tot ce a văzut și i-a plăcut în peregrinările prin România.

Ai uitat cum este să te trezești cu cântecul păsărelelor care ciripesc vesele dis-de-dimineață, cum e să te trezească cântatul cocoșului în prag, să latre un câine când îți intră cineva în ogradă, să te mângâie razele soarelui când răsare și îți dă de veste că începe o nouă zi de muncă. Nu sunt claustrofobă, dar nu mi-a plăcut nicicum placa aceea pe care o trăgeai seara, care acoperea geamul și nu lăsa să ne „deranjeze" soarele dimineața, soarele care mi se părea singurul prieten care mă însoțea acolo, pentru că luna printre blocuri oricum n-o vedeam niciodată. Despre stele, nici nu mai spun, erau ascunse cu desăvârșire de aerul poluat.

Singurul loc în care mă simțeam cât de cât acasă era la biserică, duminica. Chiar dacă și acolo erau ciudățenii cu care încercam să fac pace: băncile în care picoteam uneori comod și relaxat, Sfânta Liturghie care se termina parcă înainte de a începe, lipsa icoanelor și statuile care ne înconjurau – semn clar că eram într-o biserică catolică închiriată de ortodocși. Dar auzeam vorbindu-se românește și mă simțeam puțin mai acasă.

M-a întrebat cineva ce înseamnă pentru mine să fiu mamă, dar mi se pare extrem de greu să găsesc cuvinte care să exprime cu precizie acest sentiment și nici nu încerc.

Nici măcar nu pot contabiliza câți ani au trecut fără ca eu să-mi doresc ceva pentru mine personal. Totul era pentru voi și nu cred că ar fi ceva pe lumea aceasta care mi-ar sta în putere să fac pentru binele vostru și eu să pierd o secundă înainte de a face acel lucru. Acum, toate se obțin mult mai ușor, dar n-aș vrea să știți niciodată câtă jertfă, câte nopți albe am petrecut cu voi în brațe bolnavi, câte lacrimi mi s-au uscat pe obraz.

Un lucru e sigur: devenind mamă, am fost cu o mie de ani lumină mai aproape de Dumnezeu și mă rugam pentru voi în așa fel încât El, Creatorul, mi se părea că e „obligat" să vă ocrotească și să vă ajute mai mult decât o puteam face eu. Pentru voi nimic nu era imposibil: nopți nedormite, zile de muncă până la epuizare, drumuri cu bagaje contra cronometru între tot felul de mijloace de transport, geamantane pe care nu credeam că le pot urni din loc, emoții pentru examenele pe care le aveați, rugi nesfârșite când vă știam în impas. Pot să spun că v-am dat aripi ca să zburați și rădăcini care să vă aducă mereu înapoi.

Ce înseamnă o mamă, dacă nu dragoste necondiționată, jertfă nemăsurată, lacrimi nesfârșite, muncă inepuizabilă și, mai mult decât atât, iertare nemărginită. Căci, nu-i așa?! Mamele sunt asemenea lui Dumnezeu – nu pot copiii greși, cât poate o mamă ierta.

Credeți cumva că, dacă v-ați așezat fiecare pe drumul vostru, eu am încetat să vă mai fiu mamă? Doar o singură dorință mai am: să fie pace între voi și o sută de ani după ce eu mor. O să mă răsucesc în mormânt dacă nu va fi între voi pace și înțelegere și după plecarea mea.

Nu știu ce timpuri vor mai veni, dar aș vrea să nu vă uitați rădăcinile, să-i învățați pe copiii voștri dragostea de neam și țară și să le spuneți că, indiferent unde le va purta soarta pașii, ei tot români vor fi mereu. Iar aceasta să le fie mândrie și nu stigmat. Aș vrea să sper că vă veți întoarce într-o zi definitiv acasă. În urmă cu un an de zile, în noaptea de revelion, a murit în Italia Ionel, băiatul din vecini cu care ai copilărit și tu, care în ultimele zile de suferință avea o singură rugăminte: „Să nu mă lăsați aici, să mă duceți în Bucovina, unde cântă cucul."

Ne mor copiii pe meleaguri străine, cu dor de aceste plaiuri mioritice; vă mor părinții arși de dorul copiilor care vin doar să le pună o lumânare la cap; cresc copiii departe de cei care le-au dat viață, fără repere morale, fără modele, fără să aibă cine să-i așeze pe drumul cel bun, să-i învețe să prețuiască cinstea, omenia, corectitudinea și credința în Dumnezeu. Singurul criteriu de evaluare a ajuns banul. Ce blestem pe țara aceasta, așezată la răscruce de imperii, cu o istorie atât de zbuciumată, ai cărei strămoși au știut să-i apere hotarele, iar noi acum s-o vindem bucată cu bucată și să lăsăm să i se scurgă toate bogățiile cu o nepăsare monstruoasă!

Vorbește-le copiilor de țara ta natală. Știu c-o faci, dar acum mai mult ca oricând trebuie să fim uniți măcar în cuget și să ne întâlnim în rugăciune. Vorbește cu Dumnezeu despre copiii tăi, căci singurul lucru pe care nu ni-l poate lua nimeni e credința, pentru că și dacă trăim, și dacă murim, avem nevoie de Dumnezeu. Acum mai mult ca oricând.

Libertatea noastră e în credința noastră, ea ne-a salvat și ne-a ținut drepți în fața vitregiilor vremurilor, secole de-a rândul. Poate nu ne vom mai vedea. Păstrați-vă în suflete credința, neamul și țara. Știu că te îmbraci în costum național uneori, când mergi la biserică, știu că ai promovat România la școala unde învață copiii voștri, îmbrăcându-vă românește. Fă tot ce simți că ar putea face cinste numelui de român. Și nu uita că, undeva, într-un colț uitat de țară cu cer mai albastru ca la voi, te va aștepta mereu o mamă cu mâna pusă streașină la ochi, uitându-se în zare.

Voi sunteți bucuria vieții mele, rațiunea de a trăi; voi, copiii mei de departe și de mai aproape. Vă predau ștafeta.

Al vostru este viitorul! Eu mi-am împlinit menirea. Să faceți și voi la fel, măcar cât am făcut eu. Acum nu mă prețuiți, dar când n-oi mai fi, veți căuta repere în tot ce vă spuneam și vă veți aminti de ce zicea mama și cum făcea mama. IUBIREA și IERTAREA sunt singurele sentimente pentru care merită să trăiești. Eu v-am iubit până la cer și înapoi și v-am iertat tot pe atât, nu am ce-mi reproșa, n-a rămas nimic nefăcut din ce mi s-a cerut. Pot să apar și mâine în fața lui Dumnezeu, Căruia Îi voi putea spune cu toată convingerea: „Doamne, am fost unealtă slabă în mâna Ta și, ca om, atâta am putut face… Fă Tu mai mult pentru copiii Tăi… și ai mei…"

Așa că: „Sus să avem inimile!" Va trece și acest val de nebunie ce a cuprins întreaga omenire, dar hai să ne ridicăm ochii la Cer, de unde ne vin Credința, Nădejdea și Dragostea, fără de care nu putem trăi nici măcar o zi.

Nu uitați să fiți români și buni creștini. ■

martie 2020

Familia – pace și bucurie în Duhul Sfânt

Deşi au fost colegi de an la Facultatea de Drept din Iaşi, a trebuit să treacă mai mulţi ani până ca Ciprian şi Diana Pilan să se reîntâlnească şi să-şi dea seama că sunt făcuţi unul pentru altul. S-au căsătorit aproape imediat şi au început să investească în ceea ce amândoi şi-au dorit cel mai mult în viaţă: în familie. Împreună au cinci copii: Gheorghe, Andrei, Ioan, Maria şi Nicolae. I-am rugat să ne împărtăşească câte ceva din viaţa lor împreună.

După facultate, am intrat inspector la Consiliul Concurenței. M-am concentrat mult pe carieră în perioada aceea. Diana a profesat ca avocat. Ne-am reîntâlnit în 2006, în toamnă, și am hotărât să ne căsătorim imediat, foarte din scurt, în februarie 2007. Am fost destul de hotărâți amândoi. Nu mai era timp de pierdut, la 28 de ani e târziu, mai ales dacă vrei o familie mare.

M-am mutat cu postul în Piatra Neamț. Toată lumea a fost foarte surprinsă, a fost rezervată în privința mutării mele, pentru că mi se prevedea o carieră frumoasă. Și am zis: Nu, eu dintotdeauna mi-am dorit să am mulți copii; mai ales că și în familia mea suntem patru frați, doi frați și două surori; pentru mine cel mai important este să mă împlinesc personal, să am copii.

Mi-au trebuit câteva luni să mă obișnuiesc cu un oraș de provincie. Dar, după aceea, am înțeles că aici mi-e locul și am renunțat să mai plecăm.

V-aţi rugat pentru căsătorie?

Nu m-am rugat în mod explicit pentru căsătorie, ci să se facă voia Domnului cu mine. Și m-am încrezut în duhovnic care mi-a spus că mă voi căsători, cu mult timp înainte să se întâmple. Iar când a fost să i-l prezint părintelui pe Ciprian, după Sfânta Liturghie, la altar, țin minte cum a zâmbit părintele la vederea lui, deși de obicei este foarte serios, ceea ce m-a încredințat că aceasta este voia Domnului pentru mine.

Nu v-a fost greu să naşteţi cinci copii?

La noi, primul copil a venit la un an după ce ne-am căsătorit, ceea ce pentru noi a părut destul de mult timp.

Eu am dorit să nasc natural, chiar dacă mulți din jurul meu mă descurajau, inclusiv medicul, care credea că sunt prea micuță și că nu voi rezista.

Schimbări

Cu mine a avut loc o mare transformare, una puternică. Eu eram orientat mai puțin către partea duhovnicească. Prima impresie a fost că slujbele din Moldova mă solicitau prea tare. După ce m-am obișnuit, mi-am dat seama că așa trebuie să fie și astfel omul se întărește în credință, răbdând mai mult. La București eram pe fugă, eram la foc continuu.

Am ajuns de la început cu Diana la părintele Justin Pârvu. Am primit binecuvântare de la sfinția sa pentru a întemeia o familie aici, în Piatra Neamț. În momentul în care ne-am conectat la mănăstirile din zonă, am simțit și eu că e mult mai puternică credința aici.

Cum vi s-a părut părintele Justin?

La prima întâlnire cu părintele Justin nu am fost prea convins. Am fost mai mult la insistența Dianei. Dar i-am cerut binecuvântarea. Eu nu auzisem de el când am ajuns acolo. După aceea am prins mare drag de părintele și mergeam o dată la două luni, inclusiv cu primii noștri doi copii. În 2012 am mers la părintele Justin să ne sfătuim. Erau niște vremuri mai grele, se anunțaseră niște măsuri administrative care ne îngrijorau. Și am întrebat: „Părinte, dar ce facem, mai facem copii?" „Păi, faceți copii, că țara are nevoie de copii."

În primul rând, mi-a plăcut blândețea lui. Cred că oricine a remarcat blândețea sa. Apoi sfaturile… Când te duceai acolo, primeai un sfat care era ca

Țin minte că eram în travaliul nașterii cu primul copil, trecuseră patru ore și din senin m-a sunat o prietenă să mă întrebe cum sunt. I-am spus că sunt în travaliu și că mi se pare că fiecare etapă durează prea mult. Ea a vorbit cu toate prietenele mele, cu toate surorile din cercul nostru duhovnicesc, să se roage pentru mine. Și efectul a fost imediat. Nu numai că nașterea s-a declanșat repede, dar și eu mă simțeam oarecum în afara situației prin care treceam, oarecum detașată, încât mi se părea hilar cum doctorița mă încuraja să împing; mi se părea că era ca un antrenor de fotbal, care-și încurajează jucătorii. De atunci, de fiecare dată când a trebuit să nasc am cerut duhovnicului să se roage și tuturor surorilor și fraților duhovnicești. Și a fost foarte bine. Am descoperit că Sfântul Efrem cel Nou ajută mult la nașteri.

Pot să spun că este greu pentru o femeie să nască, mai ales prima dată. După naștere te resimți din punct de vedere fiziologic – ești mai slăbită, emoțională, primești tot felul de gânduri legate de copil care te sperie, te îngijorează. Primele trei luni au fost, într-adevăr, dificile. Înțeleg de ce sunt femei care au avut doar un copil și au rămas cu convingerea că este greu, pentru că așa s-ar fi întâmplat și în cazul meu. În realitate, cu fiecare naștere adaptarea se face din ce în ce mai ușor, mai natural. Ești pregătită și treci mai ușor prin tot procesul, chiar dacă nu e deloc ușor. Și cu orice ține de creșterea copiilor te descurci mult mai bine decât la primul copil. Țin minte că – și acum îmi vine să râd când mă gândesc –, pentru că nu reușeam să îl adormim pe Gheorghiță, ne urcam în mașină și ne plimbam prin cartier până adormea.

Nu mi-a fost greu. Am iubit să am copii.

Care este secretul înțelegerii în familie?

Eu sunt de părere că este mai bine pentru o fată care s-a spovedit, a trăit o viață în Biserică și s-a rugat înainte de căsătorie, să nu pună la temelia căsniciei gândul că trebuie să se supună soțului. Este posibil să se simtă constrânsă și să dezvolte o împotrivire. Dau un exemplu din ceea ce am constatat personal: se întâmplă, atunci când alăptezi, să fii sfătuită să nu mănânci anumite legume, pentru că îi provoacă sugarului colici, ceea ce este discutabil, iar în cazul meu, fals. Și atunci, din cauza stresului, un proces firesc, cum este alăptarea, poate să-ți devină neplăcut. Așa mi se pare și în cazul în care, în toate, soțul vrea să aibă ultimul cuvânt. Eu am vorbit cu Ciprian despre acest lucru și este important ca soții să stabilească dinainte pe ce cale vor apuca dacă apare o diferență majoră de păreri între ei. Noi am hotărât că întrebarea

pentru tine. Lumea zicea că era văzător cu duhul. Eu nu știu dacă era văzător cu duhul. Știu că primeam povețele lui ca și cum ni se adresau personal. Simțeam că sunt bune. De la părintele Justin, mai mult decât din alte locuri, plecai împăcat că ai reușit să găsești cu adevărat răspuns la întrebări.

Avem multă evlavie în continuare la părintele Justin și mi se pare că am ascultat mare parte din povețele sale.

În ce constă funcționarea bună a unei familii?

Eu cred că în orice relație cea mai importantă este răbdarea și să existe liniște, să nu fie ispite din afară, pentru că pe acestea nu le putem controla niciodată. Să ai răbdare și cu persoana de lângă tine, și cu copiii, că lucrurile se așază. Noi ne dorim să fie copiii noștri buni, să fie blânzi, să fie de ajutor celorlalți. Eu aceasta îmi doresc: copiii să vadă necazurile aproapelui și să sară în ajutorul lui. Asta îi transmit copilului. Cel mai important este să-l vezi pe cel de lângă tine când suferă și să-l ajuți. Dacă reușești să vezi asta, înseamnă că ești om.

> Cel mai important este să-l vezi pe cel de lângă tine când suferă și să-l ajuți. Dacă reușești să vezi asta, înseamnă că ești om. Eu asta îi transmit copilului.

Copiii au deprins credința armonios?

Da, mulțumim lui Dumnezeu că primește imediat rugăciunile lui Gheorghiță, încă de când era mic copil. Când plecam la drum, trebuia să facă el rugăciunea. Ținem atât de mult la acest lucru încât, dacă el este la bunici și noi plecăm la drum în altă parte, o sunăm pe bunica și îl rugăm: „Haide, spune tu rugăciunea!” Rugăciunea lui ne apără tot timpul.

Cum vedeți relația între soți?

Mi se pare foarte important ca orice neînțelegere între soți să fie rezolvată între patru ochi, nu de față cu copiii. Copiii sunt curioși, dar trebuie feriți de necazuri și de neînțelegerile soților. Dacă soții au o relație armonioasă și copiii se vor dezvolta armonios și sănătoși.

Noi am avut încă de la bun început o relație bazată pe înțelegere maximă. Tot timpul am fost la care soții vin cu răspunsuri diferite trebuie supusă judecății duhovnicului. Fiecare dintre soți este om supus greșelii și nu este infailibil. Trebuie cerută părerea duhovnicului, prin care răspunde Dumnezeu. Dacă situația este de așa natură încât cineva trebuie numaidecât să își impună părerea, cred că este mai bine să cedeze soția. Soții devin un trup, ei sunt una. Ar însemna ca jumătatea stângă să asculte de jumătatea dreaptă sau invers. De aceea, noi ne-am zis că nu se pune problema ascultării unui soț față de altul: ei merg ca un tot în fața duhovnicului, care rezolvă problema, și nu ca doi creștini aflați în conflict.

Femeia, starea femeii, poate să influențeze mai mult familia, copiii, decât starea bărbatului. În familiile pe care le cunoaștem, am observat că, cu cât mama este mai așezată, mai liniștită, cu atât copiii sunt mai calmi și mai cooperanți. Mama are și intuiția relațiilor (corecte) din familie, cum trebuie să fie fiecare. Și starea ei se transmite foarte ușor. La primul copil aveam prea puțină experiență pentru a descifra stările lui, bebeluș fiind. Al doilea este mult mai sensibil decât primul și modul acesta în care o anumită stare sufletească a mamei (grijă, neliniște) îl împiedică pe copil să se liniștească a devenit evident. Am mai observat că, în perioadele în care, din diferite motive, nu mă puteam aduna, nu țineam aproape de Dumnezeu, copiii nu mergeau bine. Tocmai din această cauză eu cred că dacă lucrurile nu merg bine într-o familie, aceasta este în principal din cauza femeii.

Mama trebuie să se spovedească foarte bine, să fie sinceră cu ea însăși, să își dea seama bine unde greșește în gândurile sale, să nu se ascundă de ea însăși, ca să ajute familia.

Cum transmitem copiilor credința în Dumnezeu?

Noi am mers pe a nu constrânge. Copiii nu trebuie să simtă credința ca pe o obligație, ci să fie făcut totul cu bucurie. Există riscul ca, atunci când cresc și trec obligatoriu prin etapa de desprindere de noi pentru a-și găsi propria individualitate, copiii să includă și modul de viețuire creștin printre cele de care trebuie să se debaraseze. Așa am fost noi și, probabil, așa vor fi și copiii noștri. Cunosc copii la care nu a existat deloc această problemă.

Îmi place să le povestesc copiilor din Sfânta Scriptură, din Viețile Sfinților. Și lor le place să mă asculte.

aproape unul de altul, adică niciunul dintre noi nu a făcut ceva fără să știe celălalt. Și atunci nu au fost probleme de niciun fel în căsătoria noastră, lucrurile au mers foarte lin.

Care credeți că este rolul bărbatului?

Uneori, bărbatul trebuie să îi lase femeii impresia, – mai ales în zilele noastre, când femeia are și carieră profesională –, că ea are dreptate, chiar dacă el nu crede acest lucru, pentru că el nu trebuie să fie neapărat autoritar, ci trebuie să medieze. Depinde de familie. În anumite familii, femeia e mai bun mediator.

Pun preț pe înțelegere și pace în familie. Aceasta mă interesează cel mai mult.

Ce rol are ascultarea în viața voastră?

La noi în familie predomină ascultarea. Nu există lucru pe care să-l faci fără să știe celălalt. Și în privința copiilor e valabil același lucru; niciodată nu s-a pus problema să facă un copil ceva fără să știm. La noi, ascultarea este la ordinea zilei.

Un sfat pentru tineri, în vederea întemeierii unei familii?

Eu încurajez orice tânăr să aibă, să tindă către familii numeroase. Cred că sunt și familii armonioase cu un copil. Dar familiile cu copii mulți au șanse și mai mari să fie armonioase. Andrei, al doilea băiat al nostru, este uneori un exemplu și pentru mine prin felul cum încearcă să-i motiveze pe frații mai mici la lecții și cum reușește să o facă. Îi ia și îi învață tot felul de lucruri. Am rămas foarte surprins când am văzut-o pe Maria la 4–5 ani făcând calcule și scriind, învățată fiind de Andrei.

E greu să dai sfaturi acum. Să încerce pe cât posibil să aibă o familie creștină. Măcar să-și pună problema. Ce înseamnă aceasta? Să se consulte cu un duhovnic bun. Pe noi aceasta ne-a adus cu picioarele pe pământ, până la urmă. Am avut duhovnici buni, părinți buni, din București, din Moldova. Tot timpul ne-au ajutat și ne-au dat sfaturile cele mai bune. ■

Cum trăiți credința în familie?

Cu cinci copii, este mai greu să avem un program duhovnicesc ca familie. Dar ne străduim să ne rugăm în fiecare zi. În perioada aceasta de criză, de exemplu, citim Acatistul Sfântului Acoperământ al Maicii Domnului, Canonul către toate Puterile cerești și către toți sfinții. Când suntem toți în casă, cum e acum, în carantină, este și mai greu să găsesc timp pentru rugăciune. Dar încerc să trăiesc prezența lui Dumnezeu, așa cum spune părintele Arsenie Papacioc: „Orice suspin poate fi o rugăciune". Câte un „Doamne Iisuse...", rugăciuni scurte.

Din când în când mai pun copiii să facă câte un șirag de „Doamne Iisuse..." și vin și cei mici.

Ca mamă, când copilul este mic, ți-e frică de tot felul de situații primejdioase și îți dai seama că, dincolo de a-i da de mâncare, a-l îngriji, a-l șterge, dacă i se întâmplă ceva, o boală, nu ai un control direct asupra evenimentelor. Atunci îl încredințezi Maicii Domnului. Pe el și pe toată familia.

M-am gândit ce s-ar întâmpla dacă ar fi voia Domnului să-mi ia un copil, cum ar fi? Și cred că, dacă s-ar întâmpla asta, n-aș putea să nu mă rog ca Dumnezeu să-Și schimbe voia. Însă cunosc o bună creștină care s-a rugat pentru nepotul ei, căruia i-a explodat o sticlă de benzină în față și a inspirat vapori de benzină încât s-a ars și în gât, să se facă voia Domnului. Și copilul este foarte bine, are doar urme pe față, fără să fie desfigurat.

Ce rol are duhovnicul în viața de familie?

Un rol foarte important. Părerea mea este că cel mai bine ar fi ca amândoi soții să se spovedească la același duhovnic. Însăși alegerea soțului/soției este foarte important să se facă cu binecuvântarea duhovnicului. Pentru că tu poți să faci o alegere după niște criterii foarte nesigure și nu ai discernământul necesar sau vederea a ceea ce te așteaptă. Am văzut cazuri, chiar printre prietenele mele, când duhovnicul nu a dat binecuvântare din toată inima și nu a fost bine. ■

Educația din familie nu poate fi înlocuită de nicio formă de învățământ

Adriana Stoicescu,
Președintele Tribunalului Timiș

Care sunt valorile care vă călăuzesc în viață și cum le-ați dobândit?

Cred că cea mai importantă valoare în viață este bunul simț. Educația din familie nu poate fi înlocuită de nicio formă de învățământ, oricât de mult ne-ar plăcea să credem asta.

Părinții mei sunt oameni modești, tata a fost profesor, mama contabilă. Tot ce sunt azi le datorez lor și mă rog să îi am cât mai mult timp alături.

Am crescut înconjurată de cărți… și asta datorită lor.

De ce ați ales să fiți magistrat?

Cea mai importantă valoare în viață este bunul simț.

Am fost avocat 6 ani. În momentul în care nu m-am mai regăsit în avocatură, am decis să devin magistrat, convinsă fiind că acesta îmi este drumul. Decizia

a fost luată în urma unor „aprige" conversații cu Dumnezeu.

Ce înseamnă demnitatea?

Să stau drept în fața oamenilor, să fac totul în așa fel încât să nu îmi fie niciodată rușine de mine.

Dar a fi credincios?

Este totul. Este esența. Dar credința adevărată, cea mai intimă formă de relație, fără a o afișa ostentativ. Ești tu și Dumnezeu.

Ce moment din istoria românilor vă este la suflet în mod special?

Nu am un astfel de moment. Dar ce mă răscolește mereu este perioada comunistă și ororile la care au fost supuși oamenii, pentru simpla „vină" de a fi creștini sau intelectuali.

Patriotismul este cheia supraviețuirii unei nații.

Ce înseamnă a fi român?

Nu cred că apartenența la un popor este definitorie pentru evoluția unui om. Prea des generalizăm și aruncăm tarele istorice în cârca întregului popor, dar, în același timp, facem prea mult caz de mândria de a fi român.

În numele unor principii precum toleranța, drepturile minorităților, vocea și atitudinea specific românești sunt catalogate drept demodate și chiar nocive.

Cred că mai deranjantă este atitudinea împotriva creștinismului. De asemenea, în contextul globalizării, patriotismul a devenit, din păcate, o noțiune lipsită de conținut, care atrage doar ironii și zâmbete condescendente, în realitate fiind cheia supraviețuirii unei nații.

Se face apel la justiție pentru a produce mutații în codul moral (căsătoriile homosexuale și drepturile care decurg de aici, de exemplu). Cum vedeți aceasta?

Se ajunge aici pentru că scala de valori este inversată. Principiile morale sunt considerate demodate și se tinde la anihilarea lor, în numele unei pretinse libertăți, care nu are nicio legătură cu democrația reală.

Sunt în pericol libertatea religioasă și cea de conștiință în condițiile în care se impun vaccinarea obligatorie sau anumite restricții ale comportamentului religios în spațiul public?

Nu cred că vaccinarea obligatorie are vreo legătură cu libertatea de conștiință. Din perspectiva mea – copil vaccinat fiind, pentru că așa erau vremurile –, aici trebuie ascultați medicii și nu alte persoane.

În ceea ce privește restricționarea libertății religioase, este o mare și ireparabilă greșeală, atâta timp cât exercitarea acestui drept nu aduce atingere altor drepturi fundamentale.

În numele unor principii de sănătate publică insuficient argumentate, s-a adoptat legea educației sexuale de la vârste mici.

Este o mare greșeală, în opinia mea, vârsta la care se dorește începerea acestor cursuri. Dar o astfel de educație este imperios necesară la adolescenți, în condițiile invaziei de pornografie infantilă, de infracțiuni sexuale asupra minorilor, de pervertire a conștiințelor copiilor.

Ce ar putea face românii pentru a-și apăra mai bine drepturile și identitatea?

Să citească. Să pună accent pe educație. Să învețe să asculte. Să fie mai atenți la cel de lângă și un pic mai smeriți. Să fie atenți la ce aleg.

Adolescenții să învețe să fie demni și corecți.

Un sfat pentru adolescenții de azi cu privire la implicarea în viața societății.

Să nu stea deoparte niciodată. Să învețe să fie demni și corecți. Să întrebe. Să fie curioși și să caute tot timpul modele în cei care au reușit doar prin forțe proprii și prin muncă. ■

Să avem dragostea de a-L mărturisi pe Dumnezeu

Ștefan Mindea

Medic specialist în neurochirurgie minim invazivă, Ştefan Mindea a înfiinţat prima secţie de acest fel la Universitatea Stanford din SUA, pe care o absolvise. Alături de soţia sa, Magdalena, se bucură de cei şase copii ai lor. Au decis să vină acasă, în România, pentru a sluji mai mult neamului lor. Dumnezeu l-a binecuvântat şi cu darul preoţiei, primind hirotonia întru preot în anul 2020, la praznicul Preasfintei Treimi.

Prin harul lui Dumnezeu, ați ajuns să practicați chirurgia în Statele Unite. Ce sacrificii a implicat lucrul acesta?

Munca de medic sau de chirurg necesită implicare maximă, încă din anii de studenție. Consider că, prin harul Lui, Dumnezeu m-a binecuvântat să fiu un student serios, în sensul că puteam să apreciez destul de devreme că tot ce voi învăța eu se va revărsa peste sănătatea pacientului. Am avut parte și de un anturaj care împărtășea aceleași valori, lucru extrem de important. Un îndemn pentru studenți: să-și aleagă cu atenție prietenii și să se întrebe un lucru simplu: „Este prietenul meu dedicat și va fi un model ca medic?” Dacă răspunsul este da, înseamnă că este cazul să legi o prietenie cu persoana respectivă.

Sacrificiile au fost numeroase. Renunțarea la timpul pe care l-aș fi putut petrece alături de soție și de copii au fost momentele cele mai grele pentru

mine. Dar am dat înainte, pentru că știam că scopul și cauza pentru care mă formam erau importante.

Sunteți un medic care pune mare preț pe relația cu pacientul. Acest lucru ia timp. Merită?

Absolut. Poate că lucrul acesta e greu de realizat, pentru că orice medic este tras în toate direcțiile, de familie, de obligații personale. Dar a cultiva o relație plăcută cu un pacient este pentru mine unul din aspectele cele mai frumoase ale medicinii. Pacientul vine într-o situație de nevoie și tu, prin menirea ta de medic, ești pus în situația de a-l ajuta. Acesta este un prilej, o ocazie să fii de folos oamenilor. Am avut situații în care i-am operat pe părinți, pe copiii lor, pe bunicii lor și este incredibil când omul își pune viața sau sănătatea în mâinile tale. Vreau ca studenții tineri să țină mereu cont de lucrul acesta: este foarte important ca pacientul să te vadă într-o lumină frumoasă, deschis, plăcut. Practic, tot ceea ce înseamnă a fi un bun creștin. La urma urmei, practicarea medicinii nu cere mai mult decât să fii un bun creștin, în sensul că un bun creștin este jertfitor, iubitor, implicat, harnic, caută să rezolve problemele unor oameni.

Aveți o familie numeroasă. Cum ați îmbinat viața personală cu grija pentru bolnavi?

Acest aspect este cel mai delicat și necesită un echilibru care este foarte important. În primul rând, noi trebuie să ne gândim și să ne așezăm prioritățile într-un anumit fel. Consider că cineva nu poate să fie un medic bun fără să fie un părinte bun, un tată sau un soț bun. Pentru că este un paradox ca omul să aibă grijă de alții, când casa lui nu este așezată. Din acest motiv încerc mereu să-mi fac timp pentru soția mea și pentru copiii mei. Dincolo de faptul că ador să îmi petrec timpul cu ei, îi consider pe copiii mei și pe soția mea un dar de la Dumnezeu și iubesc timpul pe care îl am pe lângă ei. Îmi place să glumesc cu ei, îmi place să văd cum se dezvoltă, ce învață, fiecare caută să îmi arate ce-a învățat nou, unul la pian, unul la tenis de masă, altul la compuneri. Este o viață frumoasă. Însă avem și o datorie față de pacienții în nevoie. Menirea unui medic este să fie disponibil pentru om. Cred că un factor important pentru cei tineri este noțiunea de familie. Pe mine m-a ajutat foarte mult că soția mea a fost în domeniul medical și a înțeles când, abia sosit acasă la ora 21, primeam un telefon și trebuia să plec după 10 minute, abia având timp să o sărut, să stăm puțin la masă sau să văd copiii. Trebuie să existe înțelegere între soți. Consider că orice program se poate organiza în așa fel încât să oferim timpul potrivit familiei noastre, dar să avem și timpul necesar ca să fim buni profesioniști.

> Practicarea medicinii nu cere mai mult decât să fii un bun creştin.

Ce vă aduce familia în viață?

Eu privesc familia mea ca fiind o mare, mare binecuvântare de la Dumnezeu. Omul nu e făcut să fie singur. Are nevoie de familie, de soție, sau, dacă nu e căsătorit, de prieteni, de cineva anume care să îl facă să simtă dragoste. Pentru mine, familia împlinește acest aspect în viața mea. Pur și simplu îmi face mare plăcere să petrecem timpul împreună, să împărtășim idei, să glumim, să facem activitățile obișnuite de familie. Când eram studenți, soția își dorea doi copii, iar eu patru, și mereu glumesc că am făcut un compromis și am ajuns la șase. Copiii sunt o mare binecuvântare. Cineva care crede, privind din afară, că este greu

să ai așa de mulți copii, o familie atât de numeroasă, se înșală. Dumnezeu vine și revarsă harul Său, ne ajută să facem față și copiii formează legături puternice între ei și sunt interdependenți, unul merge la altul să îl ajute și tot așa. Se încheagă o relație puternică și frumoasă atât între copii, cât și între soți.

Cred că puterea rugăciunii, în special la tineri, este subestimată.

Este mai frumoasă viața în România?

Viața din România a fost mai împlinită, pot spune. Mi-a oferit posibilitatea să mă dezvolt mai mult pe plan spiritual. Lucrul acesta mai rar se poate realiza în SUA simultan cu o profesie solicitantă. În România am avut ocazia să îmbin aspectul teologic cu domeniul medical. Aici am întâlnit oameni deosebiți, care mi-au deschis orizontul. Viața din SUA este frumoasă pe mai multe planuri și sunt foarte recunoscător pentru tot ce mi-a oferit. Puteam să trăiesc foarte mulțumit acolo, dar cred că toată familia simte că în România trăim mai aproape de Dumnezeu, lucru de mare preț, a cărui valoare nu poate fi subestimată.

La revenirea în țară ați îmbinat medicina cu slujirea la altar. Au fost oameni care v-au insuflat această chemare sau v-au îndrumat pe calea aceasta?

Duhovnicul meu, părintele Iustinian, de la mănăstirea Petru-Vodă, a avut o influență foarte mare. El a creat ocazia să-l cunosc pe părintele Justin Pârvu, care a fost omul deosebit la un moment potrivit în viața mea. Înainte aveam multe lipsuri pe care nu le conștientizam. Cei doi părinți m-au ajutat să-mi dezvolt sfera duhovnicească, implicarea pentru alții, pentru neam, să înțeleg de ce trebuie să fim mândri de neamul nostru. Lucrurile acestea, ca tânăr student, nu mă preocupau, consideram că viața este doar pe plan profesional. Dar treptat, cu vârsta și cu maturitatea, vin și alte aspecte, iar asemenea oameni deosebiți pot să aducă o împlinire în viața unei persoane, când ea se deschide și la celelalte daruri pe care Dumnezeu le are pentru noi.

Ce v-a adus în plus slujirea la sfântul altar?

Slujirea la altar m-a ajutat să simt că am un rol mai activ în a mă ruga și a forma conexiunea mea cu Dumnezeu. Orice om, la un anumit punct în viața sa, caută o relație mai profundă cu Mântuitorul, cu Bunul Dumnezeu. Este o

luptă lăuntrică pentru mulți, este un aspect al existenței. Eu, ca tânăr student, luptam cu ideea și cu nuanțele acestea. Dar întotdeauna am simțit apropiere și dragoste pentru biserică, pentru slujire. Eram băiat de altar și iubeam foarte mult să fiu în mediul acela. Da, nu eram sfânt, dar prețuiam că am cinstea să calc și eu în sfântul altar și că pot să fiu de folos preotului. Acum, ca medic, consider că este cea mai mare cinste și onoare în cariera mea, pentru că pot să întâlnesc unii oameni la un consult și, fără să le spun, pot să notez numele lor și să mă rog pentru ei. Sunt foarte mulți oameni pe care nu mai poți să-i ajuți chirurgical și încerc să-i pomenesc la proscomidie. Încerc prin binecuvântarea sfântului altar să îi ajut pe oamenii aceștia și prin rugăciune.

Ce-i face pe tineri să părăsească țara și ce i-ar putea aduce înapoi?

Probabil aspectul material este factorul principal pentru care tinerii caută poziții în străinătate. Apoi, tinerii simt că nu au un mediu în care să se dezvolte. Sunt mulți factori care te pot încurca în profesia de medic, mai ales la început. Dar cred – și sunt un om foarte practic – că ține și de rugăciune. Eu cred că puterea rugăciunii, în special la tineri, este subestimată. Este foarte important să ceri de la Dumnezeu anumite lucruri. Dumnezeu îți dă în special când este spre folosul multor oameni. Eu îmi aduc aminte că mă rugam să găsesc un formator, un mentor bun, pe cineva care să mă învețe multe lucruri. Dumnezeu a făcut să am parte de unii. Sunt convins că în sistemul nostru românesc sunt foarte mulți medici cu suflet, cu bună-credință, cu frică de Dumnezeu, care ar putea să îi formeze pe alții și să nu mai fie nevoie ca studenții să părăsească țara pentru o carieră de succes.

Cum pot dobândi studenții de astăzi puterea și curajul de a-și urma vocația fără a face compromisuri? De exemplu, studenții care fac rezidențiatul în ginecologie sunt obligați ca măcar să asiste la avorturi, chiar dacă aceasta este împotriva conștiinței lor.

Cred că lucrul acesta se realizează prin a avea modele în viață, persoane pe care le apreciezi, care au realizat lucruri frumoase și care pot fi un exemplu. Nouă, de foarte multe ori, ne este mult mai ușor să copiem ce este rău sau urât în jur, decât ce este bun. Cred că în special tinerii trebuie să țină cont că anturajul este esențial. Dacă ai un anturaj frumos, colegi buni, serioși, atunci șansele ca tu să faci diverse compromisuri vor fi mult scăzute. Sunt, desigur, unele situații aparte, ca în exemplul cu studenții la ginecologie. Eu cred că reușita în această privință vine dintr-un curaj interior, prin modele, prin a fi hotărât în ceea ce îți dorești în viață. Pe primul loc întotdeauna trebuie să fie voia lui Dumnezeu, dorința sinceră de a-L bucura pe Dumnezeu prin viața noastră. Și dacă cineva se roagă, Dumnezeu îi va da curaj și oameni de sprijin. Și uneori, dacă te împotrivești la anumite lucruri care nu sunt în regulă, poți câștiga o mare apreciere pentru faptul că ai tărie, ai coloană vertebrală și ai o poziție clară. Să ne fie frică de Dumnezeu mai mult decât de oameni. Dacă noi vom avea o frică adevărată și sfântă față de Dumnezeu, curajul pentru cele lumești va veni, cu siguranță.

Pe primul loc întotdeauna trebuie să fie voia lui Dumnezeu, dorința sinceră de a-L bucura prin viața noastră.

Credeți că medicina și, în general, știința sunt o piedică în actul credinței? Cum este posibilă simbioza dintre știință și credință?

Din experiența mea de viață am constatat că cei care au înțeles că Dumnezeu este Făcătorul cerului și al pământului au avut o viață mai liniștită și mai frumoasă decât cei care s-au luptat întreaga viață cu mândria de a avea o cunoaștere mai mare decât Făcătorul Universului. Un om de știință poate să ajungă la o cunoaștere foarte înaltă. În cazul corpului uman, putem să-i înțelegem toată biochimia, dar cum să înțelegem aminoacizii sau anumite detalii, de exemplu, cum a fost construită celula care contribuie la ritmul inimii? Sau cine anume a putut să formeze neuronul, care funcționează într-o rețea fabuloasă a creierului și a cordonului medular? Noi putem să înțelegem neurobiologia, dar cine a făcut celula aceea? Ingineria din spatele acestor elemente este la un nivel atât de mare! Gândiți-vă la lucrul acesta, care, dacă stăm să-l pătrundem, este uimitor: noi, cu toată tehnologia de până în anul 2020, nu putem să recreăm un simplu neuron. Din acest motiv, nu putem trata oamenii paralizați. Realizăm astfel cât de mare ne este neputința când ne bazăm strict pe știință în viața noastră. Noi trebuie să avem și credință ca să fim oameni de știință mai buni. Einstein a spus că „Dumnezeu nu joacă zaruri”. Un geniu și-a dat seama că există Dumnezeu și că cele create de El depășesc, în multe cazuri, capacitatea noastră de a le înțelege.

Noi trebuie să avem și credință ca să fim oameni de știință mai buni.

Au fost momente, în timpul operației, când ați simțit în mod real ajutorul lui Dumnezeu?

Categoric, sunt foarte multe situații. Uneori, Dumnezeu lucrează în mod atât de subtil încât medicul poate nici să nu perceapă ajutorul Lui. Am avut momente în sala de operație când mă luptam să fac o disecție anatomică, să manipulez foarte ușor vase de sânge foarte delicate și pur și simplu am simțit prezența și ajutorul lui Dumnezeu în a-mi da stabilitate mâinilor, în a-mi lumina mintea în ce direcție s-o iau. Consider că Dumnezeu, pe lângă ajutorul în sală, uneori ne ajută tocmai să îi selectăm pe pacienții care pot avea un beneficiu de pe urma operației și pe cei pe care operația nu are cum să-i ajute. Lucrul acesta este extrem de important și cere un discernământ anume. De când eram în Statele Unite am o mare evlavie la Sfântul Ioan Maximovici. Aveam racla cu sfintele lui moaște în San Francisco. Înainte de cazuri mari, mergeam și mă rugam la Sfântul Ioan: „Sfinte, ajută-mă mâine cu pacientul respectiv! Sunt îngrijorat, se poate întâmpla asta, se poate întâmpla aia!” Să știți că sfinții ne pot ajuta doar când le cerem ajutorul. Noi trebuie să vorbim, să ne smerim, să plecăm genunchii și să le cerem ajutorul. Sunt trist că nu toți medicii beneficiază de acest ajutor. Eu cred că ar fi un mare lucru, mai ales că România este o

țară ortodoxă, dacă fiecare medic și-ar da seama cât ajutor și cât sprijin ne pot oferi Dumnezeu și sfinții Săi. Dar, din dragoste și blândețe pură și adevărată, Dumnezeu îl ajută și pe medicul necredincios, tocmai cu nădejdea că, poate, pe parcurs, chiar și în ultima clipă a vieții sale, își va da seama de ajutorul Lui și se va întoarce cu multă pocăință. Mi-ar fi groază să intru în sală și să simt că nu am ajutorul lui Dumnezeu.

Ce înseamnă pentru medicul Ștefan Mindea a fi creștin astăzi?

Să fiu un slujitor bun al lui Dumnezeu, care se implică cu dăruire în problemele oamenilor, aproape de Dumnezeu prin rugăciune, un căutător de fapte bune, un autentic iubitor de familie, de soție, de copii și, în special, să fiu un mărturisitor.

În zilele noastre, societatea s-a schimbat atât de profund, încât din ce în ce mai mult se ezită să se vorbească despre Dumnezeu. Oamenilor care au ajuns la o anumită poziție în viață sau cu anumite realizări le este teamă uneori să-L mărturisească pe Dumnezeu, din motivul că cei din jur îi iau în râs sau nu-i iau în serios. Însă lucrul acesta face parte din a fi un bun creștin. Noi nu putem să ne permitem o asemenea frică, noi trebuie să ne mărturisim credința pentru Dumnezeu, trebuie să avem această dragoste, să nu acceptăm să ascundem un lucru care este firesc și frumos, din cauza presiunilor din jurul nostru.

Cred că cei care realizează importanța acestui lucru și se străduiesc – pentru că uneori este o luptă să facă aceasta –, vor dobândi foarte mult har și binecuvântare de la Dumnezeu în orice domeniu pe care îl vor urma în viața lor. ■

Eram foarte atent cu oamenii, iar ei simţeau efortul meu de a-i ajuta. Ca să-l câştigi pe om trebuie să ai dragoste faţă de el, să-l înţelegi, să-i fii alături în necazul lui, să participi la suferinţa lui. Aşa trebuie să începi: cu jertfa.

Iubirea de Dumnezeu înseamnă luciditate, este trăire fără nicio opreliște sau graniţă, dar şi fără nicio întrebare, pentru că nicio întrebare nu-şi mai are rostul acolo unde Dumnezeu a răspuns la toate gândurile noastre. Iubirea lucidă este iubirea prin fapte: spovedania şi iertarea.

Părintele Justin Pârvu

Frumuseţea este puterea realităţii de a ne atrage

Convertirea unui pianist

Felipe Scagliusi

Felipe este un pianist brazilian în vârstă de 42 de ani. A absolvit Universitatea din São Paolo şi Manhattan School of Music. A concertat în multe ţări de pe mapamond. Nevoia de a înţelege realităţile lumii în care trăim l-a condus, prin intermediul unor învăţători providenţiali, către studiul religiei. Aşa a descoperit Ortodoxia, care i-a schimbat viaţa. El şi soţia sa, Sara, au venit în România la sfârşitul anului 2018 pentru a trăi Ortodoxia la ea acasă.

Începuturile

M-am născut romano-catolic, dar nu am avut niciun fel de viață religioasă, spirituală.

Ambele mele bunici erau foarte credincioase. Erau singurele persoane pe care le știam cu o viață religioasă. Una dintre ele avea o imagine cu Hristos sub care era aprinsă o mică lampă electrică. Acea imagine a creat în mine o impresie foarte puternică. Cred că a fost un pic de experiență religioasă, foarte subtilă. Îmi amintesc că uneori, copil fiind, mă rugam în fața ei când îmi doream ceva.

Am început să cânt la pian la nouă ani. De îndată ce prima oră de muzică s-a încheiat, am știut că asta vreau să fac toată viața. Am fost un

copil foarte studios și așa am evoluat. Am mers la Universitatea din São Paolo, unde am studiat pian și dirijat de orchestră. Când am absolvit, am mers să-mi fac masteratul la Manhattan School of Music. Am petrecut cinci ani în New York și am concertat și la renumita Carnegie Hall.

Apoi am plecat la Paris, unde am studiat la Ecole Normale de Musique. Am petrecut cinci ani și la Paris. Acolo am scos și primul album, care a mers destul de bine, și am și concertat un pic. Apoi am avut câteva proiecte în Brazilia, în perioada 2012–2013. Atunci am cunoscut-o pe Sara.

Învățătorul

Imediat după ce am întâlnit-o pe Sara, am găsit pe internet, pe YouTube, un învățător minunat, care a schimbat întreaga Brazilie. Omul acesta este ca un miracol. Numele lui este Olavo de Carvalho.

Învățam diferite lucruri cu el: un pic de filosofie, un pic de politică, un pic de geopolitică. Ne arăta lucruri aflate chiar sub nasul nostru, dar pe care nu le observam. Nu vorbea prea mult despre religie; pomenea puțin, ici și colo. Dar le recomanda oamenilor să se roage lui Iisus Hristos, să se roage Maicii Domnului, că aceasta era singura cale de ieșire, cel mai important lucru; că singura realitate care există este Cuvântul lui Dumnezeu.

Aceste informații m-au șocat. Omul acesta, care explică situația lumii într-o manieră atât de inteligentă, să vorbească și despre Iisus Hristos, și despre Fecioara Maria și despre religie!? Mi-am spus: „Ce interesant! Nu am mai auzit pe nimeni să vorbească despre asta înainte”. Părerea mea era că religia e pentru cei foarte simpli, pentru ignoranți. „Poate că ar trebui să-l iau în serios, căci mi-a schimbat modul de a gândi în multe feluri. Poate că are dreptate și în privința asta”. Am încercat să fac ceea ce ne învăța, să mă rog puțin. Dar totul era încă foarte nesigur.

Zorii convertirii

Prin el l-am cunoscut pe fiul său, Luis Gonzaga de Carvalho, care este un mare profesor de religii, în special de creștinism. Luis Gonzaga ne explica sensul spiritual al pasajelor din Sfânta Scriptură, ce e tradiție în creștinism și ce nu e, istoria Bisericii, în general, și viețile sfinților. Vorbea despre viața duhovnicească, vorbea despre viața mistică și despre lucruri esențiale, despre necesitatea de a avea disciplină, de a face lucrurile în mod constant. Ne vorbea despre simbolism, iar la sfârșitul lecției spunea: „Luați aminte, toate acestea pe care vi le explic, ca să le înțelegeți, trebuie să vă rugați în fiecare zi! Ele au fost dezvoltate de oameni care se rugau în fiecare zi. Ele necesită această disciplină. Îmi pare foarte rău, dar dacă nu faceți așa, nu veți învăța. La început învățați ceva, apoi devine ceva mai greu, și mai apoi se ridică o barieră imposibil de trecut, dacă nu vă rugați. V-ați petrecut toată viața încrezându-vă în profesorii de școală, în TV, în nu mai știu cine. Încercați să vă puneți încrederea în Iisus Hristos sau în Moise, timp de un an în viața voastră. Măcar încercați. Faceți-o din încrederea pe care o aveți în mine”. Era foarte aspru.

Am început să mă rog și o făceam din ce în ce mai mult. Am mers iarăși la biserica catolică și în același timp citeam și din Sfinții Părinți. Am sesizat o diferență foarte mare între cele citite, pe care le credeam a ține de religia originală, și modul în care Biserica Catolică făcea lucrurile sau cum credincioșii își practicau religia în zilele noastre. Era o distanță mare. Liturghia era foarte scurtă, predomina un soi de atmosferă lumească. Și mă întrebam unde se practică religia așa cum citeam la Sfinții Părinți.

Liturghia – Sfintele Paști

Am cunoscut un preot ortodox prin intermediul lui Luiz Gonzaga, care îi era prieten. Părintele ne-a invitat la Liturghie în biserica unde slujea. Era Învierea Domnului. A fost absolut magic. Am realizat că era tocmai ce căutam, dar despre care nu știam că există cu adevărat.

Totul avea mai multă greutate, Liturghia, modul de rugăciune, postura, iconografia. Mi-am spus: „Ei bine, aceasta este o religie cu mai multă «carne», cu mai multă consistență. Cealaltă [catolică] are structură, are scheletul – pentru că au doctrina –, dar nu mai are carne, a fost golită.”

Am început să mergem la această biserică, am devenit ortodocși și apoi, după două luni, ne-am cununat.

Îndrumare duhovnicească

Situația Bisericii Ortodoxe din Brazilia este foarte improvizată. Parohiile sunt mici, pentru imigranți, iar imigranții au îmbătrânit. Situația este foarte grea. Am decis să venim în Europa, ca să fim mai aproape de țările ortodoxe tradiționale. Am ajuns în Italia. Am căutat cea mai apropiată biserică ortodoxă, iar aceasta s-a nimerit să fie una românească din Verona. Imediat ce l-am cunoscut pe părinte, l-am îndrăgit foarte mult.

Mi-am dorit foarte mult să găsesc un îndrumător, care să mă ajute în viața spirituală. Nu voiam să fiu doar un credincios care merge duminica la biserică și se roagă câteva minute și gata. Îmi doream să cresc, să fiu aproape de Dumnezeu. Și vedeam că în Biserica Catolică nu exista așa ceva. Nu există o legătură organică și inviolabilă între un părinte și copiii săi duhovnicești, în cadrul căreia el să-i povățuiască. Îmi doream acest lucru; visam la așa ceva. În Ortodoxie, aveam simțământul – și informația, deși nu o aflasem încă – că îndrumarea duhovnicească este încă vie.

Văzusem un documentar și câteva cărți ale părintelui Gabriel Bunge. Părintele viețuia la trei ore de noi, în Elveția, aproape de graniță. Doream

foarte mult să-l cunosc. Am reușit să găsim o modalitate de a ajunge la sfinția sa printr-o parohie din apropiere. L-am îndrăgit enorm. I-am devenit fii duhovnicești. Mergeam acolo o dată pe lună.

De fiecare dată când ne întâlnim cu părintele Gabriel, suntem copleșiți de un simțământ de pace care ne pătrunde și ne însoțește de-a lungul unui anumit număr de zile. Când l-am întâlnit pentru prima dată, m-am simțit de parcă aș fi fost beat. Chiar și mirosul din aer s-a preschimbat când m-am apropiat de sfinția sa. Părea că nimic altceva nu mai exista, doar chipul sfinției sale. Timpul s-a oprit. Am fost complet hipnotizat. Are acest amestec de dulceață și asprime. Astfel de oameni se aseamănă cu Dumnezeu, într-un fel, pentru că Dumnezeu este, de asemenea, dulce și aspru. Ei Îl imită într-un mod foarte natural. Așa este părintele Gabriel. Foarte direct și câteodată foarte aspru și, în același timp, când îi vorbești, ai sentimentul că te afli pe același plan intelectual și spiritual cu sfinția sa. Simți că îți este prieten, că sunteți amândoi la același nivel. Desigur că nu-i așa, dar așa simți, că poți să-i spui orice. Și când sunt aproape de el, nu mai vreau să plec.

România

Ne-am mutat în România la sfârșitul anului 2018. Înainte să venim, l-am întrebat pe părintele Gabriel dacă ne dă binecuvântarea să locuim în România ceva timp. Mi-a spus: „Dacă mergeți la București, trebuie să mergeți la o mănăstire numită Stavropoleos și să vorbiți cu părintele Iustin”. Am mers la mănăstire, iar părintele Iustin ne-a primit foarte bine. Ne place foarte mult la Stavropoleos, a fost o surpriză foarte mare. Totul este atât de frumos. Întreaga Liturghie este perfectă.

Legat de România, cred că există două aspecte. Primul, cel care ne-a adus aici, pe lângă interesul nostru pentru Biserică, a fost faptul că românii sunt oameni adevărați. Când noi, brazilieni fiind, vorbeam cu români, aveam întotdeauna sentimentul că avem în față ființe umane autentice. Pentru că uneori, în unele țări mai mult decât în altele, atunci când dialoghezi cu oamenii există o barieră, ceva artificial între tine și acea persoană, de care nu poți trece. Cu românii totul este pe față, foarte sincer. Și, în al doilea rând, nu am văzut niciodată oameni atât de generoși. Când avem nevoie de ceva, când avem vreo problemă, prietenii noștri români ne sunt mereu alături și sunt foarte de încredere. Este de necrezut. Acest aspect de generozitate este foarte izbitor.

Muzică și Ortodoxie

Frumusețea este puterea realității de a te atrage. Mi-am petrecut viața încercând să dezvolt un simț estetic pentru frumusețe. Mi-am dezvoltat acest simț foarte mult prin muzică, cu multă disciplină, un simț al echilibrului și al armoniei între lucruri. Dacă studiezi muzica, poți aplica tot ceea ce înveți în ea la orice lucru material din lume, poți vedea totul într-un mod muzical. Prin urmare, nu puteam accepta ca atunci când priveam lucrurile pentru Dumnezeu sau de la Dumnezeu, să nu regăsesc acest aspect într-un mod desăvârșit. Și când exersam operele lui Mozart, ale lui Bach, niște capodopere extraordinare – create de om, până la un anumit punct –, iar apoi mergeam la o biserică catolică și vedeam acolo anumite lucruri în care nu găseam armonie, mi se părea foarte

straniu. Subiectul era foarte nobil, foarte frumos, dar modul în care era portretizat nu părea să se potrivească, lipsea ceva.

Apoi am descoperit Ortodoxia, frumusețea și delicatețea iconografiei, frumusețea vieții călugărilor, viața pustnicilor, simplitatea și discernământul lor, nu numai în ceea ce spun, ci și în modul în care acționează, frumusețea Liturghiei, frumusețea și aspectul mistic al muzicii bizantine, pe care nu o știam. Acesta era un tip de frumusețe care m-a frapat.

Deoarece frumusețea este puterea lucrurilor de a ne atrage, de a ne capta, chiar mă așteptam să găsesc această frumusețe în Biserica lui Dumnezeu, în modul în care Dumnezeu le îngăduie oamenilor să exprime manifestările Sale. De aceea, fusesem foarte dezamăgit negăsind-o [în Biserica Romano-Catolică]. Dar am găsit-o în Ortodoxie. Desigur, nu în fiecare parohie – unele sunt mai frumoase decât altele, unele mănăstiri sunt mai frumoase decât altele. Dar, în general, comportamentul, modul de a face rugăciuni, modul de a privi o icoană, felul de a picta icoanele tradiționale, modul de a evita filosofarea excesivă înlăuntrul religiei, grija ca ea să nu-și piardă misterul și misticismul și de a sfârși într-o birocrație care nu are nimic de-a face cu Dumnezeu, ci mai degrabă cu funcțiile publice, totul era foarte atent echilibrat. Aceasta este frumusețea pe care am găsit-o în Ortodoxie.

Pentru mine, cel mai important și cel mai frumos aspect este cel al preoților și al călugărilor de a fi aspri ca bărbați, ca bărbați adevărați și, în același timp, dulci, calzi. Acest echilibru este unul foarte muzical.

Cred că Ortodoxia are puterea de a purta și de a aduce oamenilor creștinismul primilor creștini. Cred că de n-ar fi fost Ortodoxia, creștinismul primelor veacuri s-ar fi pierdut. Consider că Ortodoxia este religia originală. Când ne aflăm într-o biserică ortodoxă și vorbim cu un părinte ortodox, când vedem orice lucru legat de Ortodoxie, simțim că ea este religia Sfinților Părinți, continuarea Noului Testament.

Îndemn

Fiți foarte, foarte selectivi, așa cum sunteți atunci când căutați să cumpărați ceva pentru casă. Fiți selectivi și cu locurile în care mergeți, cu cine învățați, cu cele care vi se spun. Trebuie să săpați adânc și să cercetați exact ca atunci când mergeți la medic; dacă nu sunteți mulțumiți, mergeți la altul. Așa e în toate, inclusiv în religie.

Din experiența mea de până acum, dacă doriți să trăiți religia adevărată, trebuie să încercați să găsiți sfinții în viață și să învățați cu ei. Este posibil ca ei să nu corespundă cu așteptările pe care le aveți, s-ar putea să fie complet diferiți de ceea ce aveți în minte, dar pe aceștia trebuie să-i căutați. În lumea de astăzi, ei nu au altă opțiune decât să fie puțin ascunși. Trebuie să săpăm adânc. ■

Misiune în India

Continuăm interviul de anul trecut cu părintele Atanasie Kone din Hawaii, cu relatarea misiunii pe care a întreprins-o în India (Tuni, statul Andhra Pradesh) în toamna lui 2018 și în primăvara lui 2019. Părintele Atanasie a fost ajutat de ieromonahul Efrem Poonen – care timp de 23 de ani a fost ucenic de chilie al părintelui Efrem Moraitis din Arizona –, în prezent duhovnic al Schitului Sfântul Nil Sorski din Alaska. Suplimentăm interviul cu material din jurnalul ținut de părintele Efrem.

Începuturi protestante

Eram creștin protestant în Alaska când, în noiembrie 2000, am mers în India într-o misiune de evanghelizare și pentru a fonda un orfelinat.

Mai apoi, în SUA, strângeam fonduri pentru misiune. Eu nu m-am întors în India, dar persoana de contact de acolo [Dr. Wesley] a venit de câteva ori în Statele Unite pentru a strânge fonduri. Astfel am stat mai mult timp împreună și după aceea am rămas în legătură cu el de-a lungul anilor.

Dr. Wesley

Dr. Wesley a crescut într-o familie hindusă. S-a convertit când avea 17 ani. Convertirea lui a fost atât de adâncă și de reală, încât i-a schimbat total viața. A plecat de acasă și aproape a fost dezmoștenit de familie. S-a înscris la seminar și și-a dat doctoratul în teologie, undeva prin Indonezia. Apoi s-a întors în India și a început să se ocupe de evanghelizare. Este un misionar extraordinar, un om de acțiune, de mare credință și râvnă. El și fratele său, Joshi-Paul, au creat o rețea de 500 de pastori și 45.000 de credincioși. Are cinci copii.

Sfințenie

Când am devenit ortodox, Dr. Wesley s-a cam supărat pe mine. Mi-a scris ceva de genul: „Frate, de ce părăsești credința, de ce o iei pe calea asta ciudată?” Prin 2017 am postat o fotografie de-a mea pe Facebook, iar Dr. Wesley mi-a trimis un

e-mail: „Ce ți s-a întâmplat, frate, arăți complet diferit, ai ceva ce nu știu să fi avut înainte, parcă ai avea sfințenie acum. Cum ai reușit?" I-am spus: „O, nu sunt deloc sfânt, dar asta am încercat să-ți explic despre Ortodoxie." Zice: „Ce este aceea, Ortodoxia?" Și așa am început să fac catehism cu el prin Facebook Messenger. A fost uluit de Ortodoxie și mi-a spus: „Noi, protestanții, nu au sfințenie – credem că avem, dar de fapt nu avem nimic care să conducă o persoană la sfințenie. Sunt foarte frustrat că nu am acces la sfințenie; Ortodoxia are sfințenie."

Începuturi ortodoxe

Dr. Wesley a împărtășit cu grupul său de pastori lucruri despre Ortodoxie, iar ei au devenit din ce în ce mai interesați de Ortodoxie. M-a invitat să merg să le vorbesc pentru că doreau să devină ortodocși. I-am spus: „Da, sigur, vin în India, le vorbesc și le explic Ortodoxia. Facem catehism și vedem apoi cum evoluează lucrurile". Vorbeam în fiecare zi pe Facebook Messenger.

Marți, 18 septembrie 2018. *Am aflat de la părintele Atanasie că scopul conferinței organizate pentru cei 500 de pastori este ca el să le vorbească despre Ortodoxie. Așa că a pregătit 12 omilii catehetice ca să-i aducă cât mai repede la înțelegerea Ortodoxiei. Dar nu știe exact la ce să se aștepte. O mare problemă va fi bariera lingvistică, deoarece majoritatea nu știu engleza. Vom vedea cum lucrează Dumnezeu prin noi și prin ei.*

Când am ajuns acolo, erau aproximativ 200 de pastori interesați să devină ortodocși. Am predicat în fiecare zi, chiar și de două sau de trei ori pe zi, uneori. Am vorbit despre ce este Biserica Ortodoxă, despre ce este această sfințenie, despre cum această Biserică despre care nu au auzit nimic este Biserica primară și despre cum ea este desăvârșita descoperire a Adevărului. Oamenii au început să reacționeze, dar nu în opoziție, ci: „Păi, mai spuneți-ne, cum aflăm mai multe?"

Sâmbătă, 22 septembrie 2018. *Părintele Atanasie a mai ținut o prezentare despre importanța pocăinței continue. Crede că aceasta este important de știut pentru ei, căci, ca fost protestant, el cunoaște cam ce le lipsește.*

Vindecări

De fiecare dată când predicam, luam mir sfânt [de la Icoana Maicii Domnului din Hawaii] și îi ungeam pe oameni. Este un lucru uimitor, dar mulți oameni s-au vindecat. Au fost peste 50 de vindecări documentate din acea primă călătorie. Am fost întrebat: „Cum te-ai rugat? Ce-ai spus?" Am răspuns că singura rugăciune a fost: „Preasfântă Născătoare de Dumnezeu, tu știi problemele acestei persoane, roagă-te Fiului tău să o tămăduiască". Ne-am rugat pentru sute de oameni, sute și sute, încât oamenii ne opreau pe stradă și ne cereau să ne rugăm pentru ei.

Joi, 27 septembrie. *Joshi-Paul ne-a spus că în ultimele zile, 19 persoane au fost vindecate în unul din locurile unde am predicat, 8 în alt loc și 20 în altul! După fiecare predică a părintelui Atanasie, ne punem amândoi epitrahilele, ungem oamenii cu mir de la icoană și apoi punem epitrahilele peste ei, rugându-ne în taină. Cred că motivul pentru care s-au vindecat atât de mulți este, pe de-o parte, harul icoanei Maicii Domnului și, pe de alta, credința lor puternică. Este foarte emoționant să vezi evlavia lor adâncă. Se poartă cu noi de parcă am fi îngeri coborâți din cer.*

Cateheză

Reacția lor la plecarea noastră a fost: „Vă rugăm, trebuie să știm mai multe, vă rugăm să ne mai trimiteți un preot. Să vă întoarceți, trebuie să aflăm mai multe despre catehism, vrem să ne botezăm." Dar nu am putut să mă întorc pentru că am parohie,

așa că a trebuit să găsesc un alt preot. Cunoșteam un preot misionar, pe care l-am convins să vină. Am stabilit să catehizeze 30 de pastori timp de cinci zile, toată ziua. Ne-am gândit că, dacă-i catehizăm pe pastori, atunci ei la rândul lor îi pot învăța pe oamenii din comunitățile lor de la sate. S-a făcut așa, iar reacția oamenilor a fost că au vrut să fie botezați – asta se petrecea în noiembrie–decembrie 2018. Trebuia să facem ceva cu această dorință a lor.

În noiembrie, câțiva traducători profesioniști din India au fost angajați ca să traducă în telugu cartea părintelui Serafim Bell, „Discovering the Rich Heritage of Orthodoxy". Această carte răspunde la întrebările pe care protestanții le au de obicei atunci când încep să cunoască Ortodoxia. Și mai târziu, în decembrie, părintele Serafim însuși a mers în India!

Campanie de îmbisericire

Am primit binecuvântare de la Mitropolitul Ilarion să mă întorc și să botez oamenii. Așadar, în februarie 2019, m-am întors în India.

Părintele Atanasie ne-a invitat pe mine și pe părintele George Maximov din Rusia să-l ajutăm. Părintele George are experiență misionară în Filipine. Vine însoțit de alte două persoane din Rusia: maica Ioana și Anastasia.

Cealaltă persoană care ni se alătură în această călătorie misionară este maica Parascheva. Este una dintre maicile de la mănăstirea mea din Alaska, Sfântul Nil. Ea îi va învăța pe indieni să facă prescuri și le va vorbi femeilor despre rugăciune. Dorim să oferim Sfânta Împărtășanie tuturor oamenilor nou botezați, așa că va trebui să coacem prescuri în India!

Împotriviri

Vineri, 1 februarie. *Astăzi este ziua cea mare în care începem să botezăm! Am ajuns la locul de botez, care se află în mijlocul unui câmp de orez. În total, 97 de persoane s-au înscris pentru botez.*

Părintele George și părintele Atanasie și-au pus veșmintele, iar eu am rămas la masa cu lista de nume ca să păstrez o oarecare rânduială. După exorcisme, părintele Atanasie mi-a cerut să-mi pun veșmintele și să mă alătur lor pentru că erau prea mulți oameni și era nevoie de ajutor.

Săvârșeam botezurile când ne-am trezit dintr-o dată cu un grup de oameni puși pe harță, gata să destrame adunarea și amenințându-ne cu folosirea violenței. Femeile care veniseră să fie botezate au ieșit în calea militanților hinduși și le-au spus: „Nu ne puteți spune ce să facem, vom lupta pentru dreptul nostru de a fi botezate." Urma să iasă scandal, așa că pastorul responsabil cu organizarea, care ne invitase acolo, s-a temut foarte tare: „Trebuie să ne oprim, altfel va fi vărsare de sânge." Reușiserăm să botezăm doar 43 din cele 97 de persoane.

Era un lucru uimitor că făceam aceste botezuri undeva în mijlocul unui câmp și, dintr-o dată, parcă s-a dezlănțuit iadul și n-a mai mers nimic. Întâmplarea i-a zguduit pe pastorii protestanți, încât n-au mai știut ce să facă timp de câteva zile. Erau îngroziți că vor fi răniți de acei hinduși militanți, care erau extrem de porniți și puși pe rele.

Sâmbătă, 2 februarie. *Dr. Wesley a fost uluit de împotrivirea cauzată de botezuri, mai ales când se*

gândea la experiențele sale anterioare de evanghelizare. În cei 30 de ani de activitate, nu mai avusese niciodată parte de o asemenea împotrivire. Aceasta cu atât mai mult cu cât el a convertit hinduși și a predicat și în fața a 40.000 de oameni pe un stadion, fără niciun incident. Pentru Dr. Wesley și pentru ceilalți era clar că demonii sunt conștienți de amploarea a ceea ce se întâmplă aici.

Botez

Trebuia să botezăm 1.000 de oameni, dar din cauza haosului am botezat aproximativ 360 de oameni. A fost extraordinar! Când botezi în jur de 25 de oameni pe zi, este atât de mult har. Este uluitor. Nici nu se poate descrie: ai senzația că te afli pe altă lume, deși ești epuizat și dogorit de soarele fierbinte, iar trupul te doare. Am săvârșit botezuri timp de aproximativ 10 zile.

Miercuri, 6 februarie. *Părintele Atanasie s-a dus dis-de-dimineață să-l boteze pe Dr. Wesley cu numele Dumitru! După slujbă, Dumitru a spus că se simte transformat.*

Sfânta Liturghie

Duminică, 10 februarie. *Am rămas în Srikakulam ca să slujim prima noastră Liturghie în India! Planul era să părăsim hotelul la 9.30 și să pregătim lucrurile pentru slujbă la biserica de pe strada lui Iosua (noul nume al lui Joshi-Paul după botez). Sfânta Liturghie a decurs destul de lin, în ciuda faptului că s-a săvârșit într-un loc atât de primitiv. Au fost aproape 250 de oameni, dintre care aproape 100 se botezaseră în decursul săptămânii. Părintele George a numărat că s-au împărtășit 77 de oameni.*

Imediat după Sfânta Liturghie, s-au apropiat doi hinduși. Erau foarte supărați și vociferau. Iosua ne-a spus să ne urcăm repede în mașină. Buclucașii ne așteptau și ei și ne-au urmărit cu mașina lor!

De fiecare dată când încercăm să săvârșim o taină a Bisericii (cum ar fi un botez sau o Sfântă Liturghie) în vreo zonă publică din India, puterea sa spirituală pare să deranjeze demonii, care ridică oameni împotriva noastră. Într-un loc precum India, unde hinduismul idolatru este religia dominantă, nu este de mirare că există mulți demoni.

Noii creştini ortodocşi

Duminică, 10 februarie. *S-a petrecut o transformare frumoasă cu oamenii de aici. Un caz deosebit a fost cel al unei tinere care suferea de o tulburare de alimentație și arăta ca un schelet viu. Nu mâncase de patru luni, iar mama ei era în lacrimi, disperată. Dar după ce părintele Atanasie s-a dus acasă la ele și a binecuvântat-o pe această fată, ea a început să-și revină. Câteva zile mai târziu, după ce s-a botezat, a dobândit o înfățișare foarte pașnică și îngerească. Starea ei sufletească și trupească s-a schimbat complet.*

Miercuri, 13 februarie. *Îmi fac griji pentru acest grup de creștini ortodocși nou botezați. Trebuie multă muncă și foarte mult timp ca ei să se maturizeze în Ortodoxie. Vă rog să vă alăturați mie în rugăciune pentru oamenii buni din India, ca Dumnezeu să îi ajute să crească și să ajungă la „măsura vârstei deplinătății lui Hristos”.* ■

Mai sunt creştini în Siria?

Ierod. Meletie Shattahi

Ierodiacon Meletie Shattahi, Patriarhia Antiohiei, Damasc, Siria

Ca să răspundem la întrebarea aceasta trebuie să înțelegem înainte de toate istoria poporului sirian și cum numai cu mila Domnului a ajuns până în zilele de astăzi.

Deși ucenicii au fost numiți creștini întâi în Antiohia Siriei (*Faptele Apostolilor* 11, 25–26), creștinismul sirian n-a cunoscut pacea decât o perioadă scurtă, care a început de când Sfântul Constantin cel Mare a dat decretul de la Milan din anul 313, care a recunoscut creștinismul ca fiind religie oficială în Imperiul Bizantin, și a durat 323 de ani, până când Damascul a căzut în mâna musulmanilor veniți din peninsula arabă în 636. Persecuția musulmană n-a început dintr-odată. Cât timp creștinii plăteau o taxă (haraj), musulmanii îi lăsau în pace. Dar au luat cele mai importante biserici și le-au transformat în moschei. De atunci, pentru creștini nu s-au liniștit apele niciodată în istorie. Cruciații veniți din Apus au început o persecuție împotriva creștinismului ortodox când au ocupat Antiohia, iar această persecuție a crescut în mod evident cu mamelucii mahomedani veniți din Egipt, la căderea Antiohiei în mâna lor la 1268.

Iar după ei, tot Orientul a căzut într-o epocă întunecată odată cu venirea otomanilor, musulmani fanatici. Perioada otomană a fost cea mai grea pentru creștinii Siriei, în general, și pentru ortodocși, în special. Spre exemplu, în noaptea de 9–10 iulie 1861, otomanii au omorât 50% dintre creștinii Damascului, care număra atunci în jur de 60.000 de creștini, distrugând cartierul creștin din Damasc și dărâmând bisericile. Între ele s-a aflat și catedrala ortodoxă, cu 3.000 de martiri care participau la Sfânta Liturghie împreună cu Sfântul Iosif Damaschin, care a luat împreună cu ei cununa muceniciei după ce a consumat Sfintele Taine înainte să intre soldații otomani în biserică. Între 1870 și 1916, otomanii au omorât mai mult de

șase milioane de creștini, dintre care ortodocșii au plătit prețul cel mai scump, cu 2.100.000 de martiri. După otomani, creștinismul răsăritean a cunoscut o altfel de persecuție odată cu căderea Siriei sub ocupația franceză și întemeierea primei biserici catolice, care a crescut repede, fiind susținută de guvernul francez. După ce au plecat francezii, în 1947, creștinismul în Siria a cunoscut pacea și o înflorire fără precedent pentru o perioadă de 65 de ani, până când a început așa-zisa „primăvară arabă”, care a distrus omul și piatra, iar înainte de toate, creștinii și Biserica lor.

În Siria, înainte de așa-zisa „primăvară arabă”, erau mai multe Biserici. Cea mai numeroasă era Biserica Ortodoxă, cu aproximativ 1.700.000 de credincioși. După ei veneau siro-iacobiții, cu 1.200.000, armenii – 600.000 și în jur de 300.000 de catolici, protestanți etc. Acum, odată cu războiul care nu a încetat din 2011, nu mai sunt armeni, căci au plecat cu toții în Armenia. De asemenea, majoritatea siro-iacobiților au plecat, au rămas mai puțin de 9.000. Mai sunt în jur de 20.000 de catolici și 36.000 de protestanți. Biserica Ortodoxă rămâne cea mai numeroasă, cu 1.400.000 de credincioși. Biserica protestantă crește din ce în ce mai mult, profitând de sărăcia poporului de după război și având resurse materiale bogate din Occident.

Acum, războiul militar s-a liniștit, dar a început un alt război: războiul economic și moral. Fiind o țară dărâmată după război, Siria are și economia distrusă, ceea ce înseamnă un nivel ridicat de sărăcie, cu 82,5% din populație sub limita sărăciei. Iar sărăcia conduce la o altă problemă, și anume imoralitatea. Moralitatea generației care a crescut în perioada războiului este total diferită față de moralitatea generației care a crescut înainte de război. Iar pe umerii Bisericii a căzut sarcina de a-i ajuta nu numai pe ortodocși, ci pe toți sirienii care au nevoie de ajutor. Problema cea mai mare este că resursele ei sunt foarte limitate. Fiind o mamă, Biserica nu poate să îi lase pe copiii ei fără ajutor, dar și Biserica are nevoie de un mare ajutor. Ceea ce face situația și mai dificilă sunt sancțiunile americane și occidentale, care nu afectează decât poporul sărăcit și lipsit de lucrurile elementare pentru a trăi cu demnitate. În acest moment, nu mai sunt medicamente pentru cei bolnavi. Rămâne numai un singur remediu: nădejdea noastră în Dumnezeu și în Fiul Său, Cel care a suferit cu noi și știe ce înseamnă suferința pentru om.

Ne întoarcem la întrebarea noastră: oare mai sunt creștini în Siria astăzi? Desigur, mai sunt. Creștinismul a apărut pe acest pământ și Fața lui Hristos nu se va lipsi niciodată de el. Bineînțeles, ca număr, acum sunt mai puțini creștini în Siria. Înainte de război erau 10% din toată populația, iar acum se crede că sunt în jur de 6%. Însă, după calitate, cred că acum sunt mai mulți creștini în Siria decât au fost vreodată în istorie. Creștinul este omul care are ceva din „materia” lui Hristos. Și pentru că aici creștinii au gustat ceva din patimile lui Hristos, de aceea au dobândit și ei ceva din această materie a Mântuitorului nostru Iisus Hristos.

> Vremea aceasta este o vreme a îmbrățișării. Nu este o vreme a dezbaterii sau a polemicii, ci o vreme a rugăciunii și a încurajării, o vreme a cooperării și a dragostei.

În aceste împrejurări, credința în Hristos rămâne arma cea mai eficientă. Sau, mai bine spus, singura armă. Iar credința are mai multe trepte, care diferă de la un om la altul. Vremea aceasta este o vreme a îmbrățișării. Cel care se consideră pe sine întărit în credință să aibă grijă de cel care este mai slab, în loc să-l judece. Vremea aceasta nu este o vreme a dezbaterii sau a polemicii, ci o vreme a rugăciunii și a încurajării, o vreme a cooperării și a dragostei. Vom avea destul timp după trecerea războiului pentru a dezbate cât dorim.

Într-o zi, actualul Patriarh al Antiohiei, Ioan al X-lea, care atunci era diacon, a luat parte în Cipru la o întâlnire unde era prezent și Sfântul Paisie Aghioritul. Pentru că Sfântul Paisie era cunoscut că face minuni încă din timpul vieții, cineva i-a cerut să povestească o minune. Însă răspunsul Sfântului Paisie, după ce s-a uitat la diaconul Ioan, a fost: „Cea mai mare minune este că mai sunt creștini acolo.” ■

Sub asediu! Creştinii – cei mai persecutaţi locuitori ai planetei

În civilizaţia de tip occidental în care trăim, creştinii nu mai sunt persecutaţi, dar valorile lor sunt. Iar aceasta în numele „drepturilor” unor minorităţi. În foarte multe părţi ale lumii, însă, nu există condiţiile de pluralism şi de toleranţă care fac posibilă în Vest însăşi negarea propriilor rădăcini creştine. Acolo, drepturi esenţiale, precum cel la viaţă, sunt negate creştinilor. Acolo, creştinii au parte de ură şi intoleranţă greu de imaginat pentru creştinii din civilizaţia occidentală.

Prezentăm doar câteva elemente ale persecuţiei creştinilor, suficiente, însă, pentru a înţelege amploarea fenomenului şi ignoranţa noastră. Văzând cu câtă înverşunare este prigonit creştinismul în lume, simţim îndemnul de a trăi cu mai multă demnitate şi trezvie moştenirea lăsată de înaintaşi.

Cristofobia elitelor europene

„Sunt două tipuri de știri care nu trec de codurile interne de promovare ale mediilor de informare occidentale: știrile care pun creștinismul într-o lumină favorabilă și știrile care arată persecuțiile la care e supus. Dimpotrivă, tot ce pune creștinismul într-o lumină proastă e imediat promovat ca știre semnificativă.

Paradoxul este acesta: pentru mediile occidentale de informare, Islamul este acceptabil chiar și când respinge în mod violent lumea occidentală, în schimb, creștinismul provoacă respingere chiar și când o apără. Îmi vine să spun: mai ales când o apără, pentru că o face identificându-se cu ea, ceea ce pare de neiertat.

La originea acestor atitudini stă fobia față de creștinism, o fobie atât de intensă, încât poate călca în picioare chiar și cel mai puternic sentiment moral al lumii contemporane, drepturile omului (care a devenit religia civilă a zilelor noastre). Cuvântul de ordine al acestei atitudini este cristofobia.” (H.R. Patapievici)

Cauze ale persecuției

Persecuția a milioane de oameni nu are loc întâmplător. Majoritatea persecuțiilor au trei motive majore: regimuri politice comuniste și post-comuniste, naționalismul extremist din unele societăți hinduse și budiste și creșterea intoleranței în unele societăți musulmane.

Comunism și post-comunism

Coreea de Nord

Ianuarie 2005, provincia Hamgyong. „În urma unui denunț, agenți de la Unitatea Centrală de Inspecție a Activităților Antisocialiste mi-au perchiziționat casa. Au găsit o Biblie. Am fost dus într-un lagăr împreună cu soția și fiica mea. Fiul meu, care locuia în China, a venit în țară fără să știe nimic. A fost adus și el în lagăr.”

Septembrie 2005, provincia Nord Pyongan. O femeie de patruzeci și ceva de ani a fost prinsă având o Biblie în casă. A fost dusă la o fermă din apropiere, legată de un stâlp și împușcată în prezența unui martor, care mai târziu a fugit din țară și a dat mărturie.

După separarea de Sud, în anul 1948, în Coreea de Nord a început o dictatură marxistă sub conducerea „Marelui Conducător” Kim Il-Sung. Este țara cea mai militant ateistă din lume și, deci, cel mai mare prigonitor al religiei, inclusiv al creștinismului. Cultul personalității lui Kim a înlocuit religiile, lucru continuat de fiul său,

Statul Orissa, India, august 2008

„Iubitul Conducător” Kim Jong-Il, și de nepot, actualul lider, Kim Jong-Un. Prin lege, portretele familiei Kim sunt cinstite în toată țara. Fiecare instituție este obligată să le atârne pe perete și să le cinstească.

Există un număr considerabil de creștini clandestini. Însă orice manifestare a religiei creștine este strict interzisă. De aceea, creștinii trebuie să-și ascundă credința și față de membrii apropiați ai familiei, putându-se ruga în grupuri de maxim 2–3 persoane pentru a nu fi deconspirați. Un sfert dintre ei sunt în lagăre pentru că nu au consimțit să participe la cultul familiei conducătoare.

China

Nu mai au loc execuții în masă, ca pe timpul lui Mao Zedong, dar activitatea religioasă este strict controlată, în ultima vreme și prin intermediul omniprezentelor camere video cu recunoaștere facială. Există trei biserici de stat și o minoritate ortodoxă, a căror activitate este controlată îndeaproape.

Naționalismul hindus

India, statul Orissa, 25–28 august 2008. După asasinarea liderului local al grupării naționaliste Vishwa Hindu Parishad (VHP – Consiliul Universal Hindus), care era monah hindus, naționaliștii hinduși au dat vina pe creștini și au pornit atacuri în masă împotriva lor în tot statul. Atacatorii au tăiat copaci pentru a bloca accesul forțelor de ordine, au omorât peste 40 de creștini, au vandalizat sau incendiat peste 395 de lăcașuri de cult creștine, au tâlhărit sau incendiat peste 5.600 de case, au tâlhărit peste 600 de sate, multe femei și fete au fost asaltate sexual. Doi ani mai târziu, peste 60 de femei din zonă au fost găsite în New Delhi, vândute în sclavie sexuală. Mai mult de 54.000 de oameni și-au părăsit locuințele. Agresorii au suferit pedepse minime și majoritatea au fost achitați. S-a dovedit că liderul hindus fusese ucis de extremiștii comuniști maoiști.

Numeroase state din componența Indiei au promulgat legi anti-convertire și restricții în ceea ce privește schimbarea propriei religii. De exemplu, în statele Rajastan și Gujarat, pedeapsa pentru convertirea unui hindus la creștinism este mai mare decât pentru uciderea din culpă. Aceste legi creează un climat de ostilitate publică împotriva creștinilor și, în special, a clerului și a celor care fac evanghelizări.

Naționalismul budist

Sri Lanka

Peste 70% din populația singaleză practică budismul Theravada, cea mai veche formă de budism păstrată. Din dorința de a păstra această moștenire și de a o feri de pericolul de a fi coruptă de popoare și religii străine, s-a născut o formă de naționalism singalez și militantism religios violent.

Crooswatta, 16 km nord de Colombo. Biserica închinată Fecioarei Maria a fost construită în 2003, iar în februarie 2007 au început lucrări de extindere. Pe 28 septembrie 2008, un grup de extremiști budiști au amenințat că „dacă lucrările de construcție nu încetează până mâine, o să pierdeți între 10 și 15 vieți”. Pe 6 decembrie 2009, 1.000 de oameni cu bâte, săbii și pietre au invadat biserica în timpul slujbei de dimineață. Au distrus totul. Unul din atacatori a încercat să-l lovească cu sabia pe preotul Iuda Lakshman. „Ucideți-l!”, strigau atacatorii.

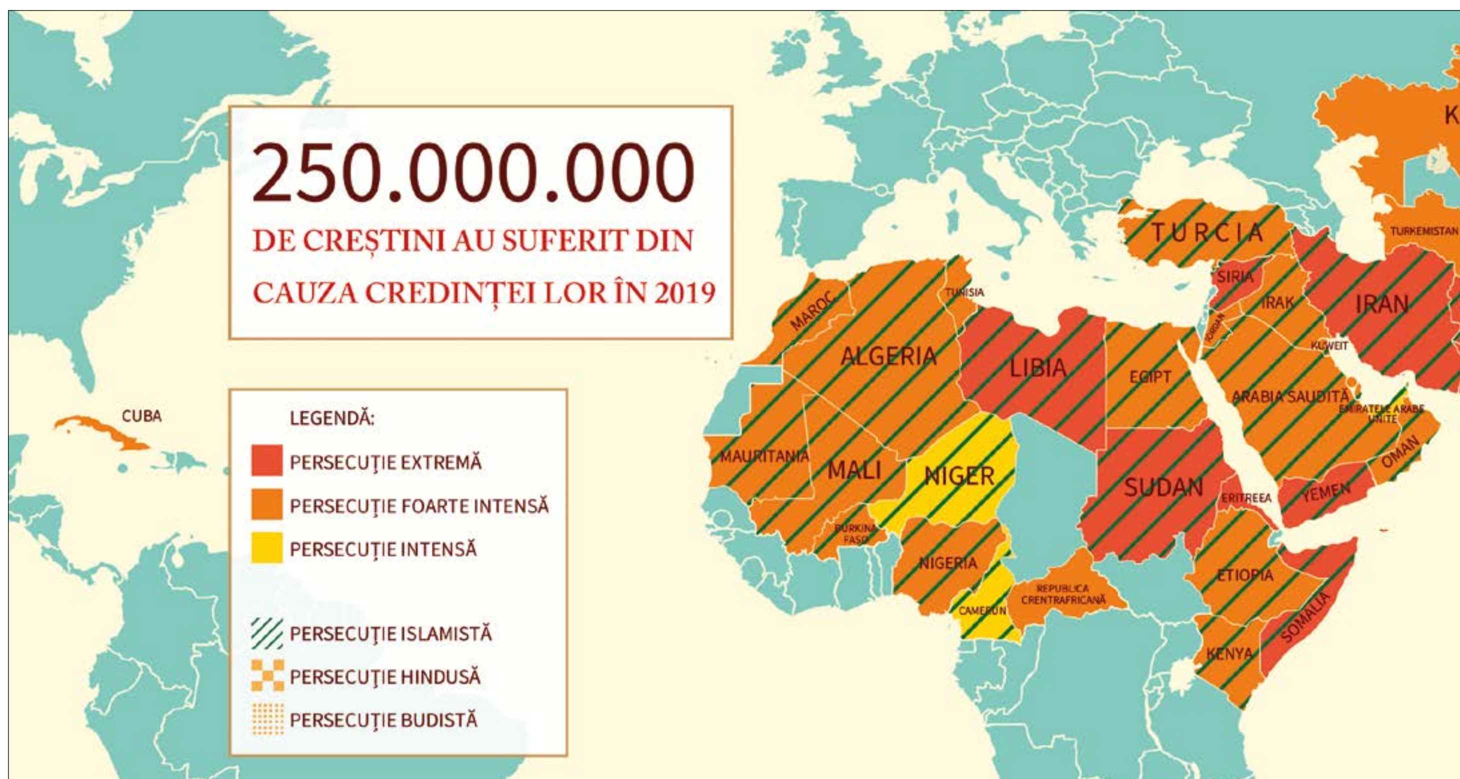
Persecuția islamică

Cea mai mare și mai răspândită persecuție împotriva creștinilor are loc în lumea musulmană. Ea crește și se intensifică tot mai mult.

Arabia Saudită

August 2008. Un polițist religios și-a omorât fiica, Fatima Al-Mutairi, pentru că aceasta s-a convertit la creștinism. Ea a fost arsă de vie. Limba i-a fost tăiată – probabil ca repercusiune pentru că publicase articole și poeme creștine pe blog-ul ei.

Este țara cu cea mai mare influență în lumea musulmană, datorită bogăției ei colosale (produce un sfert din petrolul mondial) și a Wahhabism-ului sunit (o formă de islamism radical) care este practicat acolo și care este propagat cu tenacitate și în afara țării. Ea nu permite locașuri de rugăciune non-musulmane pe teritoriul ei, nu permite practicarea altor

religii în public și nici chiar în privat și stipulează ca toți cetățenii ei să fie musulmani. Cei care părăsesc Islamul pot fi omorâți de stat sau de cetățenii musulmani fără nicio repercusiune legală.

Din cei 27 de milioane de locuitori ai Arabiei Saudite, aproximativ 10 milioane sunt muncitori străini, din care mai mult de un milion sunt creștini din Filipine, Liban, Etiopia, Eritrea, Pakistan, Egipt și India, precum și din țările occidentale. Acești creștini nu numai că nu se pot întâlni în public pentru a-și practica religia, dar și când se roagă împreună în privat pot fi arestați de poliția religioasă.

Prin puterea și influența pe care le are, Arabia Saudită este acuzată că a contribuit la radicalizarea islamiștilor extremiști în Pakistan, Egipt, Afganistan, nordul Nigeriei. Statul a finanțat construirea de moschei, școli, biblioteci și centre academice musulmane în SUA și în multe alte țări din lume. Osama bin Laden și majoritatea teroriștilor care au participat la atentatul împotriva World Trade Center din 11 septembrie 2001 au fost educați în Arabia Saudită.

Iran

Februarie 2011. Teheranul a ars 600 de cărți cu Noul Testament descoperite într-un autobuz la punctul de frontieră din Salmas. În aceeași perioadă, Iranul condamna internațional arderea Coranului de pastorii Terry Jones și Wayne Sapp în Florida.

Este un stat islamic care se luptă cu Arabia Saudită pentru supremație în lumea musulmană, propagând islamismul șiit. În Iran, uciderea celor care părăsesc Islamul nu este pedepsită de lege. Există aproximativ 350.000 de creștini în Iran, marea majoritate armeni, cărora li s-a cerut să declare public că nu vor converti musulmani.

Pakistan

În 2010, Ana, o creștină de 12 ani, a fost răpită în Ajunul Crăciunului și dusă în alt oraș, unde a fost ținută 8 luni de zile, timp în care a fost în mod repetat violată, bătută și forțată să se convertească la Islam. A reușit să evadeze și să sune familia ca să o recupereze. Răpitorii au depus cerere la poliție pentru a le fi returnată, afirmând că Ana se convertise la Islam și se căsătorise cu unul din violatori. Poliția a sfătuit familia că ar fi mai bine să o predea „soțului”, care era membru al unei organizații teroriste, altfel ar putea fi dați în judecată. Îngrozită, întreaga familie a ales să se ascundă, să dispară. Conform legii pakistaneze, vârsta legală pentru căsătorie fără acordul părinților este de 16 ani.

Cu o majoritate covârșitoare de peste 170 de milioane de musulmani, care se radicalizează din ce în ce mai mult, cei aproximativ 3 milioane de creștini din Pakistan sunt sub o presiune constantă.

Oricine strică sau desacralizează un Coran poate fi condamnat la închisoare pe viață.

Ca și în alte țări musulmane, precum Egiptul, există practica de a răpi fete și femei creștine sau hinduse și a le forța să se căsătorească cu bărbați musulmani sau să se convertească la Islam.

Sudan

Februarie 2012, tabără de refugiați din Nuba. O femeie a declarat că soldați (nord)sudanezi înarmați au venit în satul ei în camioane care aveau mitraliere montate în spate. „Nu vrem pe nimeni care spune că e creștin în satul ăsta!” Au violat femei și au comis brutalități. Legau oamenii și îi executau.

Timp de decenii, sudul Sudanului a fost însângerat de unul din cele mai îndelungate și brutale războaie civile din istorie. Războiul a început în 1983, când regimul de la Khartoum a impus legea Șaria în toată țara. În total au murit 2 milioane de sud-sudanezi, în mare parte creștini, alte 4 milioane au fost relocați, mulți în tabere de refugiați sordide, mii au fost luați ca sclavi la casele musulmanilor din nord. Nordul a declarat un jihad cu intenția de a islamiza Sudul.

După separarea țării în Nord și Sud la 9 iulie 2011, au rămas aproximativ un milion de creștini în nordul musulman.

Nigeria

Maiduguri, nord-estul Nigeriei, iulie 2009. Boko Haram a atacat sedii de poliție, închisori, școli, locașuri de cult și case creștine, incendiind totul în calea lor. Violența s-a răspândit în statele Borno, Kano și Yobe, urmărindu-i în principal pe creștini. Mulți au fost răpiți și forțați, sub amenințarea cu moartea, să renunțe la credință. Aproximativ 700 de oameni au murit numai în Maiduguri.

Este țara cea mai populată din Africa, cu peste 160 de milioane de locuitori. Aproape 10% din ei păstrează credințe vechi africane, iar restul sunt musulmani și creștini, în proporții egale. Creștinii sunt majoritari în sud, musulmanii în nord. Sursa conflictelor violente a fost încercarea de a impune Șaria în întreaga țară și proliferarea grupărilor islamice paramilitare, printre care temuta Boko Haram, care, în august 2009, s-a aliniat la Al-Qaeda.

Caz aparte: Leagănul creștinătății

Orientul Mijlociu și nordul Africii au fost leagănul creștinătății și locul de unde creștinismul s-a răspândit în toată lumea.

În 1914, aproape un sfert din populația Orientului Mijlociu era creștină. Acum sunt mai puțin de 5%. În Irak, prezența creștină a scăzut de la 35% la 1,5%; în Iran, de la 15% la 2%; în Siria, de la 40% la 10%; în Turcia, de la 32% la 0,15%. Principalul motiv al scăderii este persecuția religioasă.

În ultimele decenii a avut loc un adevărat genocid împotriva creștinilor din Orientul Mijlociu, în fața căruia lumea occidentală a rămas, în mare parte, indiferentă.

Irak

În Mosul, ISIS a însemnat casele creștinilor cu litera „N” scrisă cu roșu – de la „nazarineni”. Apoi, creștinilor li s-a spus că trebuie să se convertească sau să moară. Aceasta s-a întâmplat pe scară largă și în Siria, în zonele ocupate de ISIS.

După 2003, două treimi din cei aproximativ 1,5 milioane de creștini din Irak au fugit în Siria, Iordania sau mai departe. Clericii creștini au fost ținte predilecte ale atacurilor teroriste.

De-a lungul istoriei, creștinii din Orientul Mijlociu au fost factori de stabilitate și echilibru. Au creat școli de care au beneficiat toți. De exemplu, la alegerile prezidențiale din 2005 din Irak, trei dintre candidații musulmani erau absolvenți ai Colegiului Iezuit din Bagdad. Cu toate acestea, creștinii simt că sunt cetățeni de mâna a doua în țările din Orientul Mijlociu unde musulmanii sunt majoritari. ■

Surse:
Paul Marshall, Lela Gilbert, Nina Shea, *Persecuted. The global assault on Christians*;
opendoors.org

Protos. Ieremia B.

Sediul Mitropoliei Cernăuţilor, construit în 1864–1882, în prezent Universitatea din Cernăuţi

Școala și tinerii români din regiunea Cernăuți – încotro?

Marin Gherman

Marin Gherman, jurnalist, directorul Centrului Media BucPress, Cernăuţi

Școala a fost în permanență un izvor nesecat al cunoștințelor și al identității naționale. Învățământul în limba maternă pare important mai ales în mediul comunităților de români din afara României. Fiind înconjurată de români, după cum spunea Nicolae Iorga, România ca stat trebuie să manifeste o grijă aparte față de aceștia, or, anume ei fac parte din marele neam românesc.

În ultimii ani, accesul tinerilor români din regiunea Cernăuți la învățământul în limba maternă a devenit mai dificil. Legea Educației din 2017 și altele care au urmat până în 2020 au redus semnificativ dreptul la studii în limba maternă pentru comunitatea română, în pofida numeroaselor explicații ale autorităților cum că „niciun drept nu este încălcat" prin inovațiile legislative. Așadar, dacă în ciclul primar se mai păstrează într-o oarecare măsură sistemul de învățământ în limba română, la gimnaziu și liceu numărul de ore predate în limba ucraineană crește de la un an la altul. În clasele superioare, cel puțin 60% din materii trebuie predate în limba ucraineană, iar formula „cel puțin" ar însemna și 95–99%. Aceste reglementări legislative au complicat și mai mult situația românilor din regiunile Cernăuți, Transcarpatia și Odesa.

Ca un colac de salvare, dar – ce-i drept – unul mai mult iluzoriu, legislatorul ucrainean a lăsat posibilitatea de școlarizare în orice limbă în cadrul școlilor particulare. Câte școli particulare

a deschis până acum România în Cernăuți sau în altă parte? Răspunsul este: niciuna. Ca o replică la inițiativele Kievului în domeniul educației, Bucureștiul a luat decizia în 2017 să acorde burse elevilor din clasele întâi și a doua care învață în limba română – o decizie bună, însă aceasta este minusculă pentru a modifica echilibrul de forțe.

Dacă nimic nu se va schimba în următorii 2–3 ani, comunitatea românească din Ucraina riscă să se trezească asimilată cultural, mental și identitar, iar memoria istorică va dispărea pentru totdeauna. Merită menționat faptul că în școlile românești din Ucraina nu se predă istoria românilor, iar tinerii nu mai fac legătura între ei, ca entitate colectivă, și strămoșii lor, care au creat neamul românesc.

Creșterea numărului de ore care vor fi predate în limba ucraineană și descreșterea celor în limba maternă vor cauza o ruptură și mai mare între România ca țară-mamă și românii din regiunea Cernăuți. Tinerii nu vor mai cunoaște noțiuni din geografie, istorie, biologie, chimie, matematică în limba lor maternă. Aceste materii vor fi predate doar în limba ucraineană. Va urma dispariția oricărui interes față de cărțile, publicațiile și emisiunile de specialitate în limba română, iar tinerii care fac parte din neamul românesc nu vor mai simți necesitatea de a cunoaște bine și în profunzime limba lor maternă. Satele românești cu școală ucrainizată sau rusificată dispar de pe harta națiunii române – ne învață istoria secolului al XX-lea.

Problema conștientizată de mediul asociativ românesc din Cernăuți nu prea găsește soluții la nivel diplomatic și politic la București, lucru care a provocat o anumită dezamăgire. Nu putem miza nici pe soluții de alternativă, non-politice, care sunt total absente ca măsuri de păstrare a identității românești în Ucraina. Din păcate, România nu reprezintă un model economic atrăgător pentru comunitatea românească, statul român nu deschide uzine sau alte entități economice în zonă prin oamenii săi de afaceri (vorbim de prestigiul economic al limbii române), nu acordă credite și granturi pentru IMM-uri, precum face Ungaria în Transcarpatia, care se bucură de respectul ucrainenilor din zonă. Mai mult decât atât, mulți ucraineni își dau copiii la școlile cu predarea în limba maghiară. Nu trebuie să idealizăm modelul Budapestei, însă grija acesteia față de comunitatea sa din Transcarpatia se traduce prin efecte benefice pe mai multe paliere: creștere economică, școli particulare, universități, centre culturale, drumuri asfaltate, un mediu asociativ divers, care nu se axează doar pe cultură, nemaivorbind de sprijinul diplomatic la nivel internațional al aspirațiilor minorității ungare de a-și păstra identitatea. Lucrurile se cunosc în comparație.

Dacă ne punem întrebarea ce va urma, nu vom găsi prea multe răspunsuri optimiste. Unii români din Cernăuți se vor baza în continuare pe familie ca centru de educație și de transmitere a identității și limbii materne. Însă acest lucru nu este suficient în cel de al treilea mileniu, în contextul provocărilor noi și a necesității de adaptare rapidă la realitățile socio-politice și geo-lingvistice schimbătoare. Românii din Ucraina sunt în așteptarea unei mângâieri din partea fraților din România: prin susținere diplomatică și tărie politică, prin atitudini patriotice și conștiente față de neamul românesc. Se mizează mult și pe societatea civilă, pe clerul și elita culturală din Patria-mamă, care ar trebui să sensibilizeze și să inițieze o revenire a elitei politice din România la rădăcinile uitate și la frații lăsați singuri în anii ’40 ai secolului trecut. ■

Gînduri despre învățămînt pe timp de pandemie

Lucia Cifor

Lucia Cifor, prof. univ. dr., Facultatea de Litere, Universitatea „Al.I. Cuza", Iași

Contextul pandemic în care ne desfășurăm viața are, alături de inconvenientele create, și o parte bună, cum au toate lucrurile care ni se întîmplă. Partea bună o văd în puterea de a ne obliga să ne descoperim nouă înșine, în exercițiul activităților cu un grad mare de rutină, cum este îndeobște considerat a fi învățămîntul, laturile ascunse, de nu și misterioase ale acestor activități. De exemplu, importanța prezenței fizice în activitățile de instruire, atît a profesorilor, cît și a elevilor, în obișnuitele și cvasigeneralizatele activități didactice față în față. Atît de mult ne obișnuiserăm cu deplîngerea situației cînd elevii și chiar profesorii nu se dovedeau a fi suficient de activi la activitățile didactice obișnuite, că începuserăm să credem că internetul și tehnologiile tot mai sofisticate pot și chiar ar trebui, susțineau nu puțini entuziaști, să substituie cu totul actorii procesului de învățămînt ori măcar să remodeleze rolurile acestora.

După cîteva luni de desfășurare a activităților didactice online, dincolo de inevitabilele dezamăgiri produse de infrastructura insuficientă sau de-a dreptul precară din unele unități de învățămînt, dincolo și împreună cu slaba sau insuficienta dotare a tuturor elevilor și studenților cu dispozitivele necesare unei bune comunicări online, cei capabili de onestitate recunosc că nici pe departe nu pot aceste mijloace ale învățării la distanță să înlocuiască tradiționalele lecții față în față, indiferent de vîrsta învățăceilor ori de nivelul lor de instruire.

Care să fie explicația? Una banal de simplă, dar care nici nu putea fi pînă astăzi adusă prea ușor în dezbatere, întrucît se referea la unul dintre acele fenomene incontrolabile, care neputînd fi predat și învățat, nici nu trebuie dezvăluit: *inspirația*. De la elevii de școală primară pînă la studenții din anii terminali, se poate auzi acest unanim reproș adus învățămîntului la distanță: *lipsește inspirația* generată și catalizată de contextul emoțional creat de prezența fizică și co-prezența intelectuală/spirituală a actorilor din actul pedagogic: profesori și colegi. Predarea la distanță nu reușește să-i inspire pe învățăcei, chiar cînd profesorul este bine pregătit sub aspectul utilizării tehnologiilor (lucru rar încă la noi, atît în învățămîntul preuniversitar, cît și în cel superior). Fascinația exercitată asupra tinerilor de tehnologii pare să se fi diminuat în contextul utilizării lor de-o manieră exclusivă, în învățămînt ori în alte practici ale vieții în pandemie.

Mai mult ca oricînd, acum, prezența în persoană și predarea ca transmitere de la persoană la persoană își revelează însemnătatea și pregnanța. Tot acum,

limitele și iluziile generate de puterea tehnologiilor tot mai performante din învățarea la distanță se descoperă ca atare, indicînd un adevăr pe cît de simplu, pe atît de tainic: un om învață doar de la alt om, nu de la o mașină, un om nu poate fi înlocuit de nicio cucerire a tehnicii în activitatea de modelare (educare/instruire) a unui alt om. Cel care predă, pe sine se predă, pentru că nu doar o sumă de informații transmite, pe acestea le poți descoperi și în cărți ori pe internet, ba chiar într-o cantitate mai mare decît poate tezauriza oricare dintre oameni. Cînd spunem „se predă pe sine" ne referim la ceea ce fac dintr-un om cunoștințele, deprinderile, informațiile pe care le transmite el ca profesor, cu toate transformările și mutațiile sensibile care survin în persoana sa în timp ce predă.

Profesorul nu este un depozit de cunoștințe, nici un simplu vehicul al acestora. El se (auto)creează, devine profesor, pe seama multiplelor ocazii de a vitaliza cunoașterea dobîndită prin trăirea și exprimarea de sine. În exercițiul predării, el se schimbă pe el însuși, știut fiind că profesorul adevărat învață și în timp ce predă, nu doar înainte de a preda. Ca unul care *învață predînd* se descoperă profesorul pe sine învățăceilor săi, într-un climat intens emoțional și emulativ, în care *nu se mai știe cine dă și cine primește*. De fapt, cu fiecare lecție reușită, nu doar elevii, ci și profesorul experimentează *inspirația*, fără ca asta să însemne dobîndirea unei asigurări pe viață de bun profesor. Inspirația vine ca un dar, nu vine la cerere, iar cînd nu vine, nu se poate suplini prin zel pedagogic. Profesorii care au cunoscut inspirația în timpul lucrului cu elevii/studenții știu și ce pericole se ascund în asemenea experiențe pedagogice. Pe unii dintre ei, inspirația îi face mai umili, știind că ceea ce a fost mai bun și mai deosebit în activitatea lor de la catedră nu li se datorează, că lor li s-a dat, ei nu au făcut decît să se predea acestei inspirații venite din altă parte decît din ambiția sau voința lor. Mai sunt însă și profesori cărora aceste fulgurante momente de inspirație le iau mințile și, în loc să se smerească, ei se infatuează.

Profesorul inspirat, capabil să înfrunte ispita autoadulării, este pe deplin răsplătit prin iubirea care vitalizează orice proces de predare și învățare, personalizîndu-l. Cei care sunt părtași la un proces de predare-învățare modelat de inspirație sunt cimentați de acest eros divin al cunoașterii-împreună, care îi va lega pe viață de profesorul lor și de grupul/grupa în care au desfășurat lecțiile cu profesorul respectiv. Cu timpul, ei vor mai uita din informațiile și cunoștințele primite, niciodată însă nu vor putea fi rupți de ceea ce i-a unit și crescut spiritual. Și nu doar învățăceii nu-l vor uita pe profesorul inspirat, nici acesta nu-i va uita pe cei cu care a experimentat marea taină a inspirației, pentru că, „printr-un proces interactiv, osmotic, (și) magistrul învață de la discipol în timp ce predă" (George Steiner). Profesorii buni, magiștrii exemplari, știu întotdeauna cît de îndatorați le sunt elevilor sau discipolilor lor. După cum și discipolii, indiferent că-i urmează sau îi contestă (depășindu-i) pe maeștrii lor, știu ce rol important au jucat aceștia în devenirea lor, nu doar profesională, ci și umană. ■

De 21 de ani lucrez în învățământ. Am investit fix jumătate din viața mea în această meserie care, pentru mine, înseamnă responsabilitate. Slujire. Și îndoiala permanentă că am făcut suficient de mult pentru copii. De pildă, știu că i-am învățat pe destui să scrie corect în limba română. Însă oare pe câți i-am învățat SĂ ÎȘI IUBEASCĂ limba?

Cred că voi lucra cu copiii mereu.

DAR nu într-un sistem care nu are grijă de toți oamenii lui. Care impune ideologii agresive. Care-mi atacă credința. Care agresează inocența copiilor. Care neagă sau minimalizează valori consacrate. Și nicidecum în postura de cobai al nesfârșitelor experimente oficiale.

Fiecare profesor are libertatea să-i învețe pe copii lucruri ziditoare. Nu doar niște conținuturi dictate de programă.

Cât vor exista responsabilitatea, dăruirea, integritatea, curajul, discernământul, credința, nădejdea, dragostea și – firește – știința de carte a profesorilor, școala va fi școală.

Sau nu va mai fi deloc.

Ioana Revnic, profesor la Liceul Pedagogic Ortodox „Anastasia Popescu", București

Măicuţo, tu: vecie,
Nemuritoare carte
De dor şi omenie
Şi cântec fără moarte!

Grigore Vieru

Foto: Benedict Both

În loc de nemurire – mama

Corina Pantelimon Bistriceanu

Corina Pantelimon Bistriceanu, conf. univ. dr., Facultatea de Sociologie, Universitatea „Spiru Haret", București

„Femeile au copii"

Cele mai nespiritualizate, mai materialiste concepții antropologice pornesc de la o evidență de netăgăduit în știință, ca și în viață: primul principiu al cunoașterii omului ca specie este acela că „femeile au copii" (principiu enunțat de Robin Fox în lucrarea lui clasică, de factură evoluționistă, „Kinship and Marriage" – Rudenie și căsătorie, din 1967).

Că „femeile au copii" este un principiu antropologic mai important decât altele o dovedește anterioritatea cronologică și logică a acestei idei. Mamele erau recunoscute social și venerate cultural mult înainte de a se constata sau de a conta contribuția virilă a bărbatului la zămislire; în epocile matriarhale, aceste valori – ale fecundității, generării și regenerării – erau considerate cu mult mai importante decât celelalte – ale dominației, inovării, explorării. Matriarhatul nu însemna venerarea femeii, ci venerarea maternității ca primă și sigură evidență a acestei nemuriri secundare concedate omului prin înlănțuirea, în moarte și viață, a generațiilor.

Mama și învestirea tatălui

Desigur că, deși femeile și bărbații continuă astăzi să facă aceleași lucruri pe care le-au făcut dintotdeauna, maternitatea nu mai este venerată ca valoare supremă a umanității. Patriarhatul, paternitatea, patria – ca loc al *tatălui* – au devenit ideile directoare în societăți. Mamele și descendența pe care ele o asigură au rămas însă coloana vertebrală a

familiei. Legitimitatea (drepturile și datoriile) era garantată de tată; dar filiația, „materia" asupra căreia ea se putea manifesta era asigurată de mamă.

Pentru că mama este izvorul primelor și celor mai importante certitudini, era atât de importantă moralitatea și fidelitatea mamei. Rolul tatălui de a-și recomanda și asigura progenitura în fața lumii începea după ce era convins că statutul de tată i se cuvine, recunoscut fiindu-i de către mamă.

Am mamă, deci exist

Mama nu dă copilului numai certitudinea existenței lui fizice și biologice, ci mult mai mult decât atât. Căci copilul se naște nu numai în ceasul în care vede prima dată lumina soarelui, ci și înainte și după aceea, când înțelege, treptat, că lumea lui nu este numai pântecul cald sau sânul dulce, când privirea i se întinde dincolo de ochii mamei, iar mâinile apucă și altceva decât părul ei. Această naștere lentă presupune neapărat continuitatea, legătura neîntreruptă cu mama; altfel, copilul se va desprinde brusc, va crește în salturi, putând avea perioade de precocitate, dar și manifestări de înapoiere sau pierderi iremediabile în ceea ce se va închega ca propria sa lume.

Cercetările antropoloagei Jean Liedloff în triburile primitive din America de Sud au consacrat ideea de „continuum" ca temelie a creșterii materne a copiilor. Spre deosebire de principiile moderne, care susțin nevoia de emancipare, de autonomizare a copilului de la cea mai fragedă vârstă, principii despre care se crede că ele cultivă capacitatea de adaptare a copilului, culturile arhaice și tradiționale (între care numim și cultura tradițională românească) cunosc legătura neîntreruptă a copilului cu mama. Această continuitate nu duce la dependență, așa cum sugerează orientările moderne menționate, ci la independență treptată și stabilă, căpătată odată cu deplinele puteri ale copilului de a-și avea propriile certitudini. Dimpotrivă, îndepărtarea și înstrăinarea copiilor de mame, uneori făcută – împotriva oricărei logici și rânduieli – de către mame însele, nu duc decât la înstrăinarea și însingurarea copiilor. Nu este independență această emancipare atât de lăudată astăzi, ci pierderea siguranței, a încrederii. Copiii crescuți astfel nu devin liberi decât pentru a-și redefini nevoia de atașare și de încredere – eventual în alte legături permise sau încurajate social: cu școala, cu telefonul, cu grupurile de socializare, cu presa, cu serviciile sociale sau cu locul de muncă.

Rolul mamei este de a păstra mereu disponibilă copilului lumea nașterii lui, ceea ce va însemna pentru el, de aici înainte, mereu, acasă; de fapt, de a se păstra mereu disponibilă lui, căci lumea copilului se desfășoară treptat și concentric în jurul mamei sale. De aceea, orice mamă reinterpretează și modifică universul în sensul maternității sale. Se redefinește pe sine și întreaga lume din jurul ei.

În acest spirit putem să înțelegem comportamentele (prea) ușor condamnate de puericultura modernă ca neigienice sau imprudente ale mamelor țărănci: purtarea copilului cu sine la câmp, în pădure sau la târg, alimentarea din mâncarea lor, dumicată înainte, atingerile afectuoase și insistente, intimitatea lumii pe care o creează în jurul lor și al „puiului" lor. Tot în același spirit se poate citi una dintre capodoperele artei populare, legenda *Maicii Domnului – Călătoarea plecată în căutarea Fiului său*, pierdut copil și regăsit pe cruce, Dumnezeu. Și tot în același fel se poate înțelege intimitatea legăturii dintre om și Maica Domnului, într-un univers atât de apropiat și atât de iertător, având în grijă „pre toți viermii/ Și toți viespii,/ Pre toate gujuliile/ Și toate gângăniile…" și, cu siguranță, pe toți oamenii în ceasurile neajutorării lor. ■

Cu sinceritate, despre prietenie

Mihaela Dumitru

De aproape fiecare dată când închid telefonul după o lungă discuție cu una dintre cele mai bune prietene, despre o bucurie, ori poate povestind vreo mică *furtună*, inima mi se îmbracă în *recunoștință*. La finalul oricărei întâlniri, parcă nu îmi ajung cuvintele pentru a exprima ce bucurie e aceea de a avea prieteni.

Indiferent de câte metafore ar putea fi folosite în descrierea prieteniei, cred că cele mai potrivite sunt cele simple, curate, firești. Iar cu firescul ei nu a încetat vreodată să mă surprindă! Fiindcă, în ciuda faptelor deosebite ale prieteniei, naturalul în care se îmbracă o face părtașă fiecărui suflet. Nu cred că au fost prea multe amintiri auzite la bunicii, la părinții mei sau chiar la cei de vârsta mea, care să nu amintească de prietenii cei mai buni. O părtășie cotidiană la marile sau micile evenimente ale vieții, care multiplică bucuria și ușurează suferința.

Astfel încât nu pot să nu-mi amintesc de eternele, lungile discuții cu prietenii mei din timpul perioadelor dificile, care, printre plângeri felurite, au puterea extraordinară de a ridica mult din greutate. Sigur, problemele, stresul sunt tot acolo, însă puterea liniștitoare a acestor împărtășiri nu o pot explica decât prin minunea *prieteniei*. Aici găsesc, personal, miracolul ei! Soluțiile nu sunt nici imediate, nici rapide, totuși sufletul își găsește deseori puterea, după ce *oftează* față de ei. Taină, ori poate doar picătură de veșnicie ascunsă sub aspectul firescului!

Iremediabil, gândul îmi ridică în fața inimii o amintire dragă a prieteniei. Iar imaginea unei nopți lungi, care s-a continuat până dimineața, începută cu multe lacrimi din partea mea și sfârșită într-un zâmbet larg, îmi încălzește iar sufletul. Mutându-mă la o nouă facultate mult mai dificilă, simțeam din zi în zi cum avântul mi se atenua. Dar venind în vizită doi dintre cei mai buni prieteni, după o îmbrățișare și o discuție lungă, inima și-a luat încă o dată poziția de zbor. Iar eu, dincolo de

curajul pe care l-am primit, am rămas din nou cu profunda convingere că cel mai potrivit cuvânt pentru a descrie prietenia este un sincer *mulțumesc*. Cred cu tărie că acest chip al prieteniei este universal. Face parte din miracolul ei ca prietenii să ne primească o parte din dureri, fără să simtă greutatea lor.

Însă, pe lângă marele sprijin al prieteniei lor, mi-ar fi dificil să nu amintesc marea bucurie a împărtășirii întâmplărilor frumoase. Nevoia pe care o simt, atunci când zilele sunt darnice în fericire, de a vorbi cu ei. Nu de puține ori mă uimesc și mă numesc cu adevărat binecuvântată în momentele în care, indiferent de problemele lor personale, se bucură atât de mult pentru mine, încât pare că bucuria mea le aparține. Și sigur că le aparține! Nu știu ce farmec ar fi avut un premiu literar pe care l-am primit anul trecut fără toată bucuria pe care am văzut-o atunci în ochii lor. Nu era nicidecum doar evenimentul meu, ci al nostru, fiindcă trăiau odată cu mine acea satisfacție. Sau cum aș putea desprinde întâlnirile noastre de tot umorul cu care ne colorăm zilele unii celorlalți. Lucruri firești ale prieteniei, dar care pentru mine o transformă în acel loc cald al inimii.

Totodată, deplin caracteristică prieteniei am înțeles ca fiind *statornicia*. Iar acesta e un alt aspect al acestei legături, pe care îl numesc, fără tăgadă, picătură a veșniciei. Anii de școală au fost prețioși mai ales din prisma unei prietenii pe care timpul a îngăduit-o de atunci. Firește, zilele ne-au purtat prin diferite locuri, dar se pare că numai fizic, întrucât inimile ne-au rămas apropiate. Nu vorbim des, vorbim atunci când trebuie, iar aici e doar meritul inimii. De mai bine de opt ani nu mai stăm în aceeași bancă, dar acest fapt nu a fost un impediment pentru statornicia prieteniei noastre. Nu pot uita surprinderea pe care am avut-o, anul trecut, când la aniversarea zilei mele de naștere a venit alături de alți prieteni pentru a-mi face o surpriză, în ciuda depărtării și a orei târzii. Iar urarea ei *O prietenie care nu a fost afectată nici măcar de timp sau distanță. Îmi doresc să îi putem dovedi în continuare timpului că lucrurile vor fi la fel!*, nu face decât să îmi întărească mereu încrederea în *trăinicia* prieteniei adevărate.

În cufărul a ceea ce simt eu a fi prietenia mai așez cu mare grijă unul din cele mai deosebite sentimente, acela al despărțirii de orice aparență, al iubirii necondiționate. Despre el mă simt cu adevărat nevoită să amintesc, fiindcă l-am trăit din plin, asemenea multora dintre cei îmbogățiți cu prietenia. Lângă prieteni am această stare a libertății totale, de *întoarcere acasă*. Iubirea lor nu e legată de aspecte exterioare ale mele, ci direct de sufletul meu. Nu îmi e teamă să îmi exprim vulnerabilitatea, căci pentru ea am primit doar îmbrățișări, nu îmi e teamă că glumele nu îmi vor fi înțelese, fiindcă au fost primite mereu prin complicitate, cum nu îmi e frică nici să greșesc, pentru că la final mă așteaptă un sfat sincer. Fiind adesea ocupată sau poate doar neatentă, neglijam să îi contactez. Iar când luam legătura cu ei, o făceam cu o oarecare nesiguranță. Firește, era o nesiguranță nefondată. Fiindcă, la capătul celălalt, mă aștepta, cu brațele deschise, *prietenia*! Eram acceptată exact așa – cu întârzieri, uitări – și iubită! Inevitabil, mă întrebam ce leagă sufletele atât de mult încât înțeleg defectele fără explicații?!

Tot prietenia mi-a dezvăluit această uluitoare abilitate a sa de a descoperi *esențialul*. Un chip drag al ultimilor doi ani devine referință pentru această dezvăluire. O prietenie care m-a surprins mai întâi prin legarea ei, întrucât suntem atât de diferite. Dar prietenia nu a ținut cont de asta, pentru că a escaladat toate caracteristicile noastre exterioare și ne-a unit prin asemănarea sufletelor, pe care nu aș fi intuit-o vreodată. Iar întâlnirile noastre sunt doar *întâlniri de suflet*! Prietenia mi-a revelat această identificare a inimii celuilalt, printr-un limbaj doar al ei. Altfel nu îmi pot explica cum două persoane atât de diferite pot fi atât de apropiate.

Iar bucuria de a avea prieteni nu o pot exprima fără să numesc creșterea spre mai bine, mai frumos! I-am găsit mereu ca pe o imagine constantă a omului care mi-aș dori să devin. Îmi apar în minte momente în care ne strângem în jurul unor idei, în jurul unor fapte bune sau a împărtășirilor care ne ajută *în devenire*. Prietenia cu cel pe care îl numesc și *dragul meu* îmi stă mărturie pentru aceasta. Multă motivație și îndreptare a privirii către ceea ce contează cu adevărat s-a revărsat din această prietenie. Îmi place să spun că tovărășia lui mi-a oferit mai multe tipuri de iubire, printre care se numără *iubirea de istorie și de țară*. Alături de ei devin mai conștientă de lucrurile cu care sufletul ar trebui să se îndeletnicească, ce merită efortul și ce nu.

Prietenia e trăită, desigur, de fiecare în parte. Totuși, sunt nuanțe ale ei care traversează nisipul mișcător al timpului fără să îmbătrânească. Prin legătura aceasta tainică înțeleg dar, primit și de dăruit. Dincolo de amintirile care grăiesc neîncetat, prietenia este pentru mine acea prezență care nu permite să trăiesc fără recunoștință. Iar eu nu cred că aș putea să închei altfel, decât spunându-le, așa cum poate oricine ar încheia câteva rânduri despre părtașii sufletului său, că *le mulțumesc și îi iubesc mult!* ■

Câte tinere românce au fost traficate? Cât ne pasă?

România este principala țară membră a UE sursă a traficului de persoane spre țări din Uniunea Europeană. Aproape jumătate din femeile care se prostituează în țările Europei Occidentale sunt din România. Urmează Republica Moldova, Ucraina și Rusia.

An de an, mii sau zeci de mii de adolescente și tinere din România și Republica Moldova au ajuns victime ale exploatării sexuale în Occident, traficate de rețele de români. În cei 30 de ani de la căderea comunismului, numărul lor depășește, probabil, un milion.

Un număr pe care nu îl poate valida sau invalida nicio instituție de stat sau europeană, ori de cercetare academică sau a societății civile, pentru că nimeni nu a întreprins un demers sistematic pentru a afla măcar numărul victimelor; cu atât mai puțin ce s-a întâmplat cu ele.

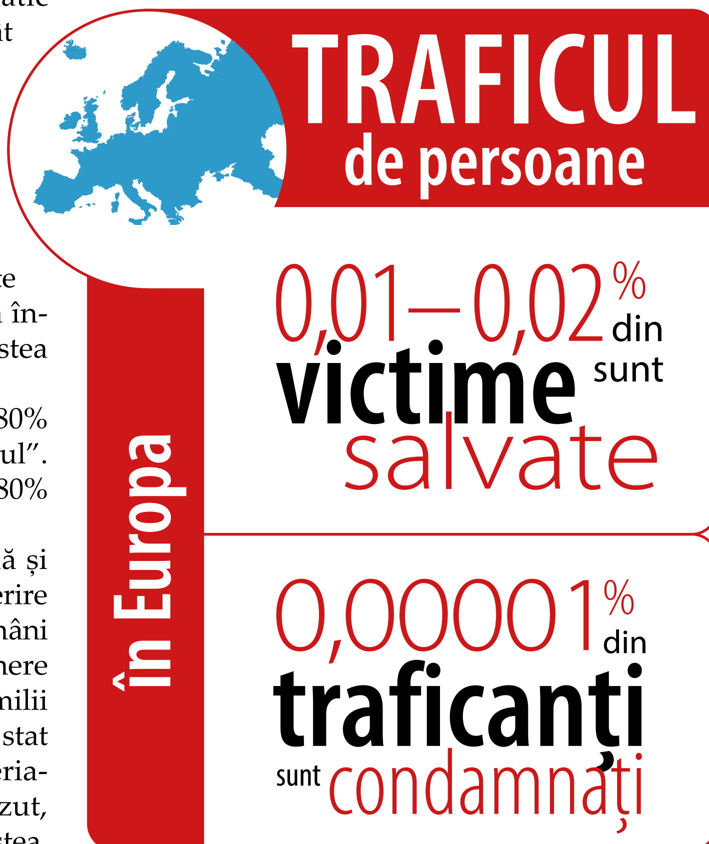
Metoda Loverboy – „Iubitul"

Când se vorbește despre traficul de persoane, primul gând este la răpirea lor. Dar nu răpirea este calea prin care marea majoritate a femeilor sunt traficate, ci o metodă care la început nu implică violența, ci mimează dragostea și sprijinul.

Dintre adolescentele și tinerele românce, 80% sunt vulnerabile la metoda Loverboy – „Iubitul". Ceea ce înseamnă că, dacă sunt alese ca țintă, 80% din ele nu au nicio șansă să scape.

Traficanții identifică o potențială victimă și apoi unul din ei desfășoară o campanie de cucerire sentimentală, care durează de la câteva săptămâni până la câteva luni. Țintele sunt în special tinere care sunt în mod evident vulnerabile: din familii dezorganizate (eventual aflate în sistemul de stat de protecție a copilului), fără o situație materială bună, cu un nivel de pregătire școlară scăzut, care sunt dornice să primească atenția, dragostea, protecția, siguranța și stabilitatea pe care nu le-au primit în familie.

La început, traficantul o înconjoară pe victimă în mod sistematic cu multă atenție, o flatează, îi oferă cadouri și ieșiri în public care o măgulesc și o fac să se simtă iubită și în siguranță. Îi promite împlinirea viselor și o viață sigură alături de el. În paralel, în mod intenționat o izolează de grupul de prieteni și de familie.

Când victima a devenit dependentă emoțional și nu are un apropiat care să intervină, are loc plasarea în circuitul exploatării sexuale, fie în mod direct, fie prin vânzarea ei. Trecerea de la falsa relație de dragoste la exploatare poate avea loc în două moduri.

Unul este violent, în care se folosesc bătaia, violul, șantajul cu fotografii și clipuri video realizate în mod consimțit sau pe ascuns în timpul relațiilor intime, confiscarea actelor și a telefonului și preluarea accesului la conturile personele de pe rețelele de socializare.

Celălalt mod este neviolent: traficantul continuă falsificarea poveștii de dragoste, amăgindu-o că pentru împlinirea planurilor de a avea un viitor frumos împreună este nevoie ca pentru o perioadă să practice prostituția, pornografia sau video-chat-ul. Dacă dependența emoțională s-a instalat, victima va accepta ani de zile situația fără nicio opunere, chiar dacă rațional este clar că viitorul frumos nu există, ci este mințită și folosită.

Familia şi societatea nu previn traficul

În anul 2016, 3,5 milioane de femei și 1 milion de fete minore au fost victime ale exploatării sexuale, la nivel mondial. Statisticile europene arată că doar una sau două din 100 de victime sunt salvate și că doar unul din 100.000 de traficanți europeni este condamnat!

De ce se cade pradă traficului atât de ușor și de ce este atât de grea stoparea lui?

Piedicile principale în prevenție sunt familiile disfuncționale și lipsa de informare publică. În România, Republica Moldova și la românii din Ucraina sunt condițiile ideale pentru înflorirea traficului de femei: sărăcia unor segmente sociale, lipsa de informare despre cum are loc traficul de persoane și despre implicațiile tragice ale exploatării pentru victime, lipsa de conștientizare a responsabilității pentru siguranța propriei persoane și concepția naivă că „mie nu mi se poate întâmpla așa ceva", ușurința călătoriei în țări consumatoare de prostituție (cu pașaportul românesc), lipsa de implicare sistematică și de anvergură a statului și a societății în această problemă, impunerea impresiei false că începerea vieții intime înainte de căsătorie este un semn de civilizație și facilitarea publică a infidelității în căsătorie, ipocrizia cu care sunt tratate victimele în comparație cu traficanții și cu consumatorii.

Neştiinţa şi dispreţul întreţin uciderea

De ce știu viitoarele victime atât de puțin despre drumul pe care merg voioase? De ce nici cei din jur nu realizează ce va urma?

Primele persoane care ar trebui să le prevină și să prevină societatea sunt cele care au fost deja victime. Dar femeile care cad victimă traficului devin nevăzute pentru societate. Viața lor curge în afara spațiului public. În afară de cele aflate în aceeași situație, ele nu povestesc nimănui ce înseamnă cu adevărat viața lor. Iar dacă povestesc, sentimentele, dorințele, durerile lor sunt minimalizate din cauza a două păreri false, dar larg răspândite: că ele au ales liber să facă ceea ce fac și că, dacă ar vrea, ar ieși singure din prostituție.

Principala piedică în calea salvării persoanelor traficate este lipsa de înțelegere a efectului răului asupra victimelor.

Traficul este, aproape în toate cazurile, capătul unui drum presărat cu traume, lipsă de ocrotire, abuz în copilărie și adolescență. Multe dintre femeile recrutate prin metoda Loverboy au fost întâi abuzate de rude, de vecini, de cunoscuți ai părinților, de colegi, nu de puține ori chiar de partenerii de viață ai mamelor lor, alții decât tații lor, fără ca mamele să își dea seama. Având în vedere această realitate, țările nordice din Europa și-au întemeiat politicile publice pe considerarea femeilor din prostituție ca victime. De aceea, ele îi incriminează legal doar pe traficanți, proxeneți și clienți, nu și pe femei.

Normativizarea patimii desfrânării

Cei care generează și întrețin exploatarea sexuală sunt consumatorii, care nu au parte de blam social nici măcar cât victimele, darămite pe măsura reală a ceea ce fac ei: participă la uciderea sufletească și, pe termen lung, și la cea trupească a femeilor.

Există un cadru mai larg, internațional, care facilitează traficul de femei și păstrarea mentalității publice care disprețuiește femeile despre care am vorbit. Este vorba despre separarea artificială între industria exploatării sexuale și traficul de persoane.

Prin legalizarea diferitelor forme de prostituție (pornografie, video-chat, bordeluri) este întărită falsa percepție că femeile de acolo fac ceva liber consimțit, ca și cum ar avea un serviciu oarecare, că bărbații care sunt clienți sunt niște cumpărători care au nevoie de un produs, iar proxeneții sunt oameni de afaceri respectabili, cu familii și copii, care contribuie la bugetul țării. Ca urmare, statutul și starea femeilor de acolo nu mai sunt analizate cu atenție.

Corectitudinea politică ignoră apriori realitatea că cea mai mare parte a femeilor din prostituție, pornografie și video-chat sunt traficate. ■

Sorin Ionescu

Glasul tinerilor.
Răspunsuri la frământările tinereții

Petru Andrei Juravlea

25 de ani, jurist, originar din Suceava, absolvent al Facultății de Drept a Universității București. Preocupat să schimbe colțul său de lume în mai bine și să scoată adevărul la iveală. Pasionat de citit și de peripluri montane. Îi place să se ghideze după cuvintele: „Audiatur et altera pars" (Ascultă și partea adversă) și „Numquam periit amor" (Dragostea nu moare niciodată).

Ai o amintire frumoasă legată de copilărie?

Îmi amintesc mereu cu drag jocurile întreprinse cu fratele meu în grădina casei și la țară, în satul Ciprian Porumbescu, sat unde își aveau originea rudele mamei. Ne confecționam deseori arcuri, săgeți, săbii, buzdugane și puști din răchite și sălcii, însă tot acest arsenal trebuia căutat mai întâi în natură, prin lanuri și hățișuri, lângă pâraie și iazuri, trebuia „meșteșugit" cu toporișca, testat și ascuns de ochii curioși. Toată osteneala aceasta ne dădea un sentiment al împlinirii, al satisfacției că ne puteam alege singuri instrumentele și scenariul jocului. Împreună fiind, aveam impresia că următoarea zi va fi o nouă ocazie de aventuri, de găsire a noi ascunzători prin scorburi de copaci,

de confecționare a propriilor hărți și de întreprins acțiuni de cercetare prin grădinile vecinilor și prin hambarele unchiului nostru. Aventura aceasta te îmboldea să iubești să rămâi culcat la pământ în iarba înaltă, printre gâze și alte insecte, să simți mirosul de fân cosit, de flori de câmp și de lemn ars în bucătăriile de vară ale țăranilor.

O altă amintire extraordinară este nașterea surorii noastre. Fiind doi băieți, o fetiță era ca o perlă în casă, o ființă al cărei suflet era diferit și atât de drag nouă, încât eu și fratele meu rezervaserăm fiecare câte un obraz la cât de mult o pupam.

Cum îţi trăieşti tinereţea fără să ţi-o pierzi?

Cred că tinerețea e cea mai bună perioadă din viață, în care putem sădi în noi semințele unei vieți în voia lui Dumnezeu. Simt că tinerețea este o forță prin ea însăși. De sufletul nostru depinde și cum manifestăm puterea tinereții în exterior. Nu îmi pierd tinerețea pentru că, asemenea unei flori, o îngrijesc să fie recunoscătoare pentru toate, atentă la a alege din toate ceea ce îi este de folos, să aibă modele vrednice de urmat și să caute permanent comuniunea reală și conștientă cu Dumnezeu. Dacă sufletul a fost rănit de dragostea harică a Sfintei Treimi, el nu-și va pierde tinerețea asemenea trupului, căci având vocația veșniciei, va căuta mereu acea dragoste. Iar căutarea dragostei e una din trăsăturile tinereții.

Care îţi sunt cele mai mari temeri sau frământări?

Cea mai mare temere este ca eu și toți pe care i-am cunoscut să nu ne mântuim, să fim lipsiți de comuniunea veșnică cu Sfânta Treime. Ar fi cel mai mare eșec al vieții mele, ratarea scopului pentru care m-am născut.

O altă temere e să mor fără să văd Basarabia reunificată cu Țara Mamă. Comunismul a dispărut, dar urmele sovietizării au rămas în unele zone din stânga Prutului. Conștientizarea fibrei naționale comune, prin cultură și predarea istoriei, alături de eforturi guvernamentale din ambele părți, cred că ar trebui să fie etape cheie ale acestei reunificări.

Simţi uneori că eşti singur? Dacă da, cum depăşeşti singurătatea?

Au fost momente în viață când într-adevăr am simțit singurătatea. Dar lecturile și rugăciunea m-au ajutat. Când afli și simți legătura harică cu lumea nevăzută, când citești ce spunea Evagrie Ponticul, că în timpul rugăciunii îngerii îngenunchează alături de tine, când afli că Maica Domnului este grabnic ajutătoare și e supărată pe cei care nu îi cer nimic, singurătatea își pierde orice efect.

Cum ţi-ai vedea familia pe care ai dori să o întemeiezi?

Cred că viitorul ideal ar fi o familie numeroasă, într-un sat sau oraș de munte, aproape de o mănăstire. Scopul principal în educația copiilor ar fi creșterea în frica lui Dumnezeu, fără televizor, prin cultivarea lecturilor, a drumețiilor în natură și a pasiunilor fiecăruia. Poveștile în familie la gura sobei ar fi evenimente cât mai dese, la fel ca lecturile în comun sau cositul ierbii în grădină, cu băieții. Cu timpul, cred că e foarte importantă împărtășirea sentimentelor dintre părinți și copii, alături de discuțiile despre idei și concepte.

Pun foarte mult preț pe menținerea surprizelor, a atenției și a blândeții între soți și între părinți și copii. Atât înainte, cât și după plecarea copiilor, soții ar trebui să mențină legătura dragostei lor vie și în voia lui Dumnezeu.

Ce ai spune unui tânăr care nu este

interesat de a-L cunoaşte pe Dumnezeu?

Este aproape imposibil să nu crezi. Dar, pentru credință ai nevoie de o sinceritate rațională, desprinsă de orice prejudecată și, mai ales, un simțământ al inimii care îți arde ființa în căutarea Adevărului. Vei fi surprins că Adevărul nu e o filosofie, ci o Persoană care le cuprinde pe toate și care îți va răspunde la toate, îți va arăta cum să trăiești cu deplinătate fericit, căci este singura fericire liberă, dezinteresată și nesfârșită. De ce este greu să nu crezi? Pentru că minunile au fost, sunt și vor fi parte integrantă din viața Bisericii. În fiecare an Iordanul își va schimba cursul de Bobotează, norul va învălui muntele Tabor de Schimbarea la Față, iar Sfânta Lumină se va fi coborât în Sfântul Mormânt nearzând un timp materia în chip minunat.

Este imposibil să nu crezi când inima îți e rănită de dragostea lui Hristos. Nu te vei mai raporta la cursul vieții tale indiferent față de dragostea care ți-a atins sufletul, pentru că nu vei mai putea ignora firescul lucrurilor.

Ce ai spune cuiva care consideră că nu are nevoie de Biserică sau de preot pentru a-L cunoaşte pe Dumnezeu?

Doar Biserica poate facilita legătura dintre om și Dumnezeu, ea fiind o realitate divino-umană. Dacă Sfântul Pavel afirmă că noi suntem mădularele Bisericii și astfel alcătuim un singur trup care suferă pentru boala unui singur mădular, este pe deplin înțeles de ce nu ne putem mântui decât în comuniune unii cu ceilalți, în cadrul Bisericii. Mântuitorul este capul acestui trup, al Bisericii, astfel încât o viață fără Biserică sau în afara ei ar echivala cu a-L respinge conștient pe Dumnezeu.

Preoții sunt urmașii Sfinților Apostoli, cei care au continuat transmiterea harului de-a lungul veacurilor, cei care asemenea Sfinților Apostoli au puterea de a dezlega păcatele oamenilor. Sfinții Apostoli în călătoriile lor hirotoneau preoți, diaconi și episcopi, păstrând legătura cu aceștia, astfel încât ascultarea față de Hristos se reflecta în ascultarea Sfinților Apostoli și a celor hirotoniți de ei. „În numele lui Hristos, așadar, ne înfățișăm ca mijlocitori, ca și cum Însuși Dumnezeu v-ar îndemna prin noi” (*2 Corinteni* 5, 20).

Ana Ciobanu

23 de ani, educator la o grădiniță din Iași, originară din Moinești (Bacău), absolventă a Facultății de Teologie Ortodoxă și studentă a Facultății de Științe ale Educației din Iași, vicepreședinte ASCOR Iași. Se consideră binecuvântată, având încă trei frați și cinci surori. Iubește foarte mult copiii, este implicată în ceea ce face și dornică să își trăiască frumos tinerețea și restul vieții.

Cum îţi trăieşti tinereţea fără să ţi-o pierzi?

Îmi trăiesc tinerețea din plin, fiind atentă la ce se întâmplă în jurul meu, la oamenii care îmi apar în cale, la șansele pe care Dumnezeu mi le trimite pentru a mă șlefui. Toată energia, curăția, entuziasmul, dragostea, bucuria sunt daruri ale tinereții pe care mă străduiesc să le folosesc pentru a mă clădi și forma ca om și, nu îl ultimul rând, pentru a le pune în slujba Celui de Sus, ajutându-i pe cei din jurul meu.

Ce crezi că dă prospeţime vieţii?

Un cuget curat, familia, un stil de viață sănătos, credința din suflet și bucuria pe care o primim când îi ajutăm pe ceilalți, când lăsăm propriul ego la o parte și încercăm să privim lumea din perspectiva aproapelui.

valori ale neamului nostru și pe Dumnezeu înainte de toate.

Ce ai spune unui tânăr care nu este interesat de a-L cunoaşte pe Dumnezeu?

Cred că în străfundul ființei noastre fiecare avem sădită această dorință de cunoaștere și sentimentul unei Divinități, a unei Puteri care armonizează și dirijează lumea. I-aș spune aceste lucruri, l-aș invita să privească natura și să își asculte conştiința, iar Dumnezeu cred că îi va mișca inima.

Care îţi sunt cele mai mari temeri sau frământări?

Ca nu cumva să îmi baricadez mintea cu convingeri și principii proprii încât să nu mai reușesc să primesc nimic din jur, adică să nu ajung în momentul în care să fiu convinsă că tot ce spun eu este bine și corect.

Simţi uneori că eşti singură? Dacă da, cum depăşeşti singurătatea? Dacă nu, de ce nu?

Nu îmi amintesc să fi trăit sentimentul de singurătate. Copilărind într-o familie numeroasă, iar în timpul facultății având o viață activă, nu am avut timp să mă plictisesc. Am primit o educație ce L-a făcut pe Dumnezeu prezent în viața mea, am fost mereu implicată în multe activități și sunt înconjurată de prieteni: acestea sunt motivele pentru care nu m-am simțit singură.

Cum vezi familia pe care ai dori să o întemeiezi?

O văd alături de logodnicul meu, iar căminul pe care îl vom forma să fie plin de pace, așa cum am simțit-o în sânul familiei. Îmi doresc să avem copilași pe care să îi creștem inspirându-le frumosul, bucuria vieții, hărnicia, adevăratele

Ce ai spune cuiva care consideră că nu are nevoie de Biserică sau de preot pentru a-L cunoaşte pe Dumnezeu?

L-aș ruga să privească lumea și tot ce este în jur. Singuri nu putem face mare lucru. Așa cum soarele nu luminează pentru el, copacii nu înverzesc pentru ei, râurile nu curg pentru ele, toate acestea sunt puse în folosul celorlalți. Iar în Biserică, în comunitate Îl vom cunoaște pe Dumnezeu, în ea ne mântuim.

Preoții, care au primit harul de la Dumnezeu, sunt asemenea părinților care au grijă și îndrumă noul născut. Ar fi absurd să credem că un nou născut poate să crească și să se dezvolte singur. Cred că așa este și în cazul preoților. Au rolul de a sprijinii, de a îndruma și de a crește credincioșii pentru Hristos.

Pompiliu Gîrlonța

20 de ani, născut în România, de la șase ani locuiește în Sacramento, California, student al Facultății de Inginerie „Henry Samueli" din cadrul Universității din California, Los Angeles. Membru al comunității românești de la Parohia „Învierea Domnului", membru ROYA (Romanian Orthodox Youth of the Americas) împreună cu cele trei surori ale lui, participând la taberele organizate în SUA și România.

Ai o amintire frumoasă legată de copilărie?

Țin minte cum mă jucam cu surorile mele când eram mici. Organizam piese de teatru inspirate din basmele care mama ni le povestea seara. Aveam și o cameră video pe care o foloseam să ne înregistrăm. Era bucurie mare să vedem înregistrările, pentru că greșeam des și aveam ocazia să ne corectăm.

Cum îți trăiești tinerețea fără să ți-o pierzi?

Eu găsesc bucurie și o oarecare împlinire în lucrurile simple.

Care îți sunt provocările și cum le depășești?

Provocările mai mari le găsesc în lucrurile pe care le prețuiesc cel mai mult. Uneori sunt neînțelegeri cu prietenii sau cu cineva din familie, pentru că îmi este greu să-mi păstrez răbdarea. În acele momente, descopăr că rugăciunea și însingurarea pentru a mă gândi limpede la ce mă frământă sunt două lucruri care mă ajută să depășesc aceste situații. Îmi dă nădejde și gândul că pot învăța ceva valoros despre mine sau acea persoană, prin acea încercare.

Cum vezi familia pe care ai dori să o întemeiezi?

O familie apropiată de viața creștinească, aproape de Biserică și de Sfintele Taine și povățuită de un duhovnic. O familie care luptă împreună pentru a trăi ceea ce credem, în care cei doi se ajută unul pe altul să se ridice din orice cădere.

Ce ai spune unui tânăr care nu este interesat de a-L cunoaște pe Dumnezeu?

În primul rând aș dori să mă întâlnesc cu acel tânăr. După aceea aș începe să-l cunosc, să văd ce îl interesează, ce îl pasionează. Astfel, aș încerca să intru într-o relație personală cu el.

Ce ai spune cuiva care consideră că nu are nevoie de Biserică sau de preot pentru a-L cunoaște pe Dumnezeu?

Aș încerca să povestesc din viața mea cum am simțit ajutorul Bisericii sau al preotului. Aș încerca să am o discuție despre frumusețea bisericilor din satul românesc, despre frumusețea comunității parohiale, despre oameni care au crescut împreună și s-au ajutat unul pe celălalt. Aș încerca să vorbesc și despre frumusețea comunităților care s-au format în jurul mănăstirilor.

Gina-Mădălina Țapu

21 de ani, originară din Piatra-Neamț, studentă a Facultății de Inginerie Chimică și Protecția Mediului „Cristofor Simionescu" și a Facultății de Compoziție și Studii Muzicale Teoretice, din cadrul Universității de Artă

„George Enescu" – Iași. Voluntar ASCOR Iași, Pro Vita Iași și reporter Radio Trinitas, filiala Iași, pentru emisiunea „Tineri către tineri". Îi place să creadă că este doar un copil care încearcă să-L prindă pe Dumnezeu de mână, apoi să meargă alături de El, ca un simplu trecător prin lume, plecând mai departe doar cu dragostea Lui.

Ai o amintire frumoasă legată de copilărie?

Am numeroase amintiri, majoritatea fiind trăite în sânul Bisericii, mai exact la o mănăstire de maici din Neamț, unde împreună cu prietenii colindam dealurile, priveam cerul înstelat, trăgeam clopotele și ele pe noi în aer, ajutam la magazinul bisericesc, cântam la strană ori stăteam și ascultam povețele părintelui Justin Pârvu.

Ce crezi că dă prospeţime vieţii?

Prospețimea vieții este dată de bucuriile vremelnice venite de Sus și de nădejdea celor veșnice. Știm că tinerii au o înclinație naturală spre optimism, veselie, lipsa grijilor.

Care îţi sunt cele mai mari temeri sau frământări?

Sinceră să fiu, am numeroase temeri și frământări, dar cea mai mare ar fi faptul că, în aceste vremuri tulburi în care trăim, în societatea aceasta care tinde spre ateism, îmi este frică de rezistența omului, de presiunea care se pune pe noi pentru a dezerta din ceata lui Hristos.

Care îţi sunt provocările şi cum le depăşeşti?

Cele mai mari lupte duse ca fată sunt la nivel de gând. Cu ajutorul rugăciunii, evit statul de vorbă cu gândurile, care mă împing spre deznădejde.

Simţi uneori că eşti singură?

Sentimentul de singurătate apare, din punctul meu de vedere, când te simți neiubit, când tinzi mai mult spre iubirea celor din jur decât să tinzi spre iubirea adevărată. Încerc să caut dragostea lui Dumnezeu prin rugăciune, unindu-mă cu El și încercând să realizez că dragostea adevărată S-a răstignit pentru mine ca să mă facă nemuritoare.

Ce ai spune cuiva care consideră că nu are nevoie de Biserică sau de preot pentru a-L cunoaşte pe Dumnezeu?

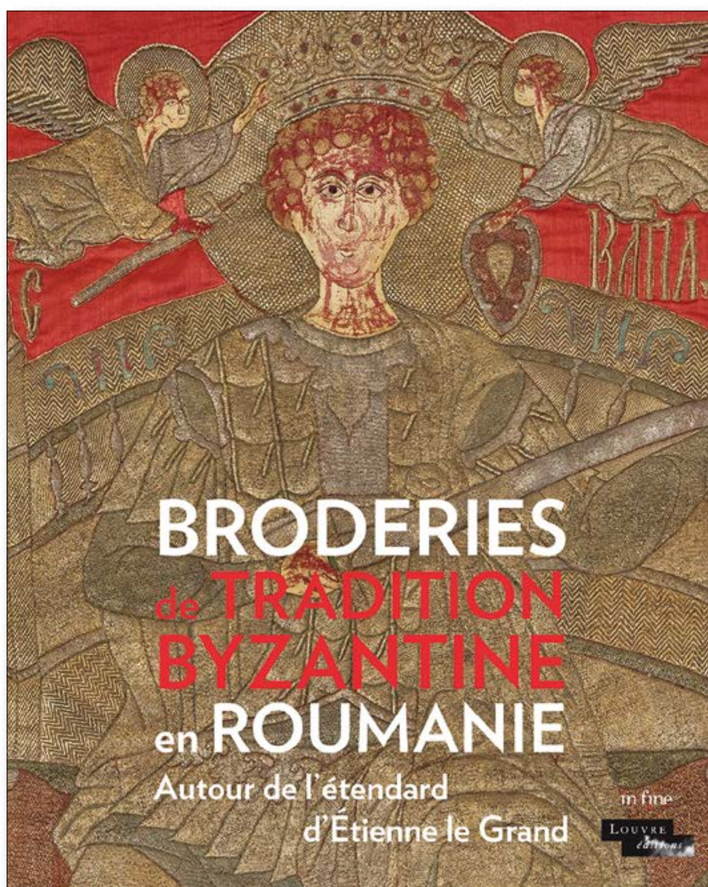
Un lucru pe care deja l-am făcut în liceu și la facultate a fost să trezesc o bună îndoială în cugetele colegilor influențați de învățăturile atee ale profesorilor prin subtile contraargumente sau întrebări încuietoare. După cum spunea Valeriu Gafencu: „chiar dacă nu reușim să schimbăm lumea, măcar să trezim interesul, să o facem să-și pună întrebări." Noi nu suntem chemați să îi învățăm pe alții, ci în primul rând să ne mărturisim credința. ■

Foto: Benedict Both

Măiestrie și spiritualitate la Muzeul Luvru din Paris

În perioada 16 aprilie – 29 iulie 2019, la Muzeul Luvru din capitala Franței s-a desfășurat o expoziție epocală sub genericul „Broderii de tradiție bizantină în România din secolul al XV-lea până în al XVII-lea. În jurul stindardului lui Ștefan cel Mare". A fost prima expoziție a României la Muzeul Luvru. Evenimentul a fost dorit și gândit cu mulți ani înainte de către directorul departamentului Obiecte de Artă al muzeului, domnul Jannic Durand, totodată și comisarul expoziției din partea franceză, alături de Dorota Giovannoni, documentarist științific. Omologii lor din partea României au fost Emanuela Cernea, curator șef, și Iuliana Damian, curator, Departamentul de Artă Antică Românească, Muzeul Național de Artă al României. Expoziția a avut loc în cadrul Sezonului Cultural România-Franța 2019 și a reunit 28 de broderii românești în tehnică bizantină din colecțiile mai multor muzee din țară: Mănăstirile Putna, Sucevița și Sfinții Trei Ierarhi din Iași, Muzeul Național de Artă al României, Muzeul Național de Istorie a României, precum și documente din Arhivele diplomatice. Din tezaurul Mănăstirii Putna au fost trimise 12 piese, printre care acoperământul de mormânt al Mariei de Mangop, doamna lui Ștefan cel Mare (după 19 decembrie 1477), dvera „Înălțarea Domnului" (1484), epitaful oferit de vistiernicul Gavriil Trotușan (1516), patru epitrahile ștefaniene.

La vernisaj au fost prezenți Principesa Margareta, Principele Radu, Înaltpreasfințitul Părinte Iosif, Mitropolitul Europei Occidentale și Meridionale, Pierre Buhler, președintele Institutului Francez, precum și însoțitori de la fiecare instituție participantă. Expoziția a avut rolul de a pune în valoare pe plan internațional caracterul excepțional al broderiilor religioase de tradiție bizantină și post-bizantină din România, bijuterii ale patrimoniului românesc și universal.

În cadrul expoziției, pe lângă piesele cu funcție liturgică, a fost prezentat un ansamblu de broderii unice în lume: spectaculoasele acoperăminte de mormânt domnești, în care se observă trecerea de la caracterul hieratic al chipurilor bizantine înspre tehnica portretului. Începând cu acoperământul de mormânt al Mariei de Mangop, expoziția a trasat caracteristicile tipologiei principare românești până în secolul al XVII-lea, aducând în atenție portretele Movileștilor care se odihnesc

la Sucevița (Ieremia și Simion Movilă), al Tudoscăi, doamna lui Vasile Lupu și al fiului lor, Ioan, de la Sfinții Trei Ierarhi din Iași.

Capodopera în jurul căreia au fost adunate toate aceste splendori a fost, totuși, stindardul lui Ștefan cel Mare, dăruit Mănăstirii Zografu și recuperat de armata franceză în timpul Primului Război Mondial, pentru a fi redat Statului român în cadrul unui eveniment solemn în 1917. În prezent, stindardul se află la Muzeul Național de Istorie a României.

„Ne faceți o mare onoare lăsându-ne să arătăm, în expoziție, acest patrimoniu, la Muzeul Luvru. Aceste obiecte sunt puțin cunoscute în Europa Occidentală, puțin cunoscute în Franța."

Jean-Luc Martinez, președintele Muzeului Luvru

„Este pentru prima dată când cel mai mare muzeu din lume găzduiește cea mai mare concentrare de obiecte de patrimoniu medieval românesc. Acestea sunt mai mult decât obiecte de artă, sunt insignele noastre culturale."

Luca Niculescu, ambasadorul României în Franța

„Publicul francez a fost foarte curios în a descoperi această artă, în special între cele două Războaie, în cadrul expoziției de la Jeu de Paume asupra artei românești vechi și moderne. Ne dorim din toată inima ca cercetătorii să se intereseze din nou de ea cu aceeași pasiune."

Jannic Durand

„Francezii știu destul de multe despre Ștefan cel Mare. Dar ce contează este reacția pe care o aveau în momentul în care intrau în expoziție. Spațiul este destul de compact, practic căptușit cu aceste piese strălucitoare încât prima senzație, chiar și pentru noi, a fost o emoție copleșitoare la atâta frumusețe și bogăție. Dincolo de politețea lor proverbială, era evidentă reacția spontană de uimire. Ne-au făcut mândri."

Emanuela Cernea

Sărbătorirea a 550 de ani de la sfințirea Mănăstirii Putna

Putna, primul sfânt locaş ctitorit de Sfântul Voievod Ştefan cel Mare, a fost sfinţită duminică, 3 septembrie 1469. Cu binecuvântarea Înaltpreasfinţitului Părinte Arhiepiscop Pimen, pe 1 septembrie 2019, la Mănăstirea Putna a fost sărbătorită împlinirea celor 550 de ani de la sfințirea mănăstirii.

Duminică, 1 septembrie, începând cu ora 9, la altarul de vară din incinta mănăstirii a fost slujită Sfânta Liturghie arhierească. Alături de Înaltpreasfințitul Părinte Serafim, Mitropolitul Ortodox Român al Germaniei, Europei Centrale și de Nord, au fost 43 de preoți și diaconi, dintre care 36 de clerici cu metania din Putna, mulți dintre aceștia venind din mănăstirile sau centrele eparhiale unde au fost trimiși cu ascultare în ultimele decenii.

Un moment cu totul special l-a constituit mesajul Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, intitulat „Mănăstirea Putna – 550 de ani înălțați la cer și dăruiți Preasfintei Treimi”, mesaj citit de Înaltpreasfințitul Părinte Serafim. Prezentând istoria cu împliniri și dificultăți a celor cinci secole și jumătate, în cuvinte adânci, Părintele Patriarh a înfățișat chipul duhovnicesc al mănăstirii, locul și rostul ei în neamul românesc, încheind mesajul cu binecuvântarea celor din trecut și a celor de azi:

„Bogatele activități liturgice, culturale și patriotice, organizate sistematic în ultimul timp de această sfântă mănăstire, ne arată că Mănăstirea Putna, ctitorie a Sfântului Voievod Ștefan cel Mare, domnitorul Moldovei, a fost, atât în vremuri bune, cât și în vremuri grele, o candelă vie a unității de credință și neam a poporului român. […]

Binecuvintează, Doamne, cu pace și bucurie, pe toți cei prezenți în aceste zile la Mănăstirea Putna, spre a prăznui împlinirea a 550 de ani de la sfințirea acesteia; 550 de ani înălțați la cer și dăruiți Preasfintei Treimi ca ofrandă a credinței și iubirii poporului român purtător de Cruce și de Înviere de-a lungul veacurilor!"

În cuvântul său, Înaltpreasfințitul Părinte Serafim a vorbit despre bucuria de a sluji la Putna, despre noblețea ortodocșilor și a dat glas, la mormântul celui mai mare român, îndemnului către românii din diaspora, de a se întoarce în țară:

„Cineva spunea frumos că Ortodoxia noastră este pentru aristocrați. A fi ortodox înseamnă a fi un aristocrat, un nobil. Și mai ales Sfânta Liturghie te înnobilează. Dacă am fi atenți la Liturghie și ne-am da seama ce înseamnă ea, viața noastră s-ar schimba mult. Aș putea spune că aici, la Putna, Sfântul Ștefan se întoarce în mormânt și ar vrea să revină pe pământ și cred că prima lege pe care ar da-o ar fi să nu mai plece românii din țară. Iar a doua: să oprească înstrăinarea bogățiilor țării. Biserica are datoria, în primul rând, să se roage pentru toți românii, mai ales pentru cei plecați, aproape 7 milioane de români, ca să se întoarcă în țară."

A urmat un recital de muzică și poezie „La 550 de ani de la sfințirea Maicii îndurătoare – Putna", susținut de Grupul vocal tradițional „Ai lui Ștefan, noi oșteni" de la Liceul Tehnologic „Ion Nistor", Vicovu de Sus.

Cu această ocazie a fost lansat DVD-ul cu documentarul „Mănăstirea Putna. Epoca ștefaniană", prima parte a filmului pe care, cu binecuvântarea Părintelui Patriarh, Trinitas TV l-a realizat despre Putna. Partea a doua, „Tradiție, cultură și spiritualitate", a fost prezentată în a treia zi de Crăciun. La film s-a lucrat cu multă dragoste, cu mult respect și cei care l-au realizat, deși nu sunt călugări, au încercat să se lase cuprinși de duhul mănăstirii. Ne bucurăm, le mulțumim și îi felicităm pentru reușită pe domnul Ciprian Olinici, directorul Trinitas TV, și echipa realizatoare, condusă de domnișoara Simona Iordache.

Părintele Stareț, Arhimandritul Melchisedec, a vorbit despre momentul sfințirii din 1469 și despre Mitropolitul Teoctist, cel care a săvârșit slujba de sfințire și cel care i-a fost sfetnic de nădejde Voievodului:

„Așa cum Sfântul Ștefan i-a sărutat mâna și i-a cerut binecuvântare atunci când a pus piatra de temelie și atunci când a sfințit mănăstirea, și noi îi cerem binecuvântare azi pentru a primi putere să continue ruga de cinci veacuri și jumătate. Și am îndrăznit, din dragoste, să îi așezăm chipul într-o icoană, așezată deasupra mormântului său, și nădăjduim că în viitor, când Părintele ceresc va rândui, numele lui va fi înscris de către Sfântul Sinod în rândul sfinților care s-au proslăvit în Biserica Ortodoxă Română."

În încheiere, Părintele a prezentat semnificația sărbătoririi: „Astăzi am săvârșit Liturghia mulțumirii față de Dumnezeu și de Maica Domnului, ocrotitoarea mănăstirii, și a recunoștinței față de generațiile de viețuitori, dimpreună cu ctitorii și ajutătorii de peste veacuri. […]

Cu smerenie ne rugăm Preasfintei Treimi, Dumnezeul nostru, Maicii Domnului, Sfântului Ștefan și celorlalți sfinți putneni, cunoscuți și necunoscuți, să ne păzească în continuare în slujirea lui Dumnezeu și a semenilor, să păzească în continuare Putna ca un chivot al sfințeniei și al iubirii de neam și de Hristos." ■

ASCOR a împlinit 30 de ani de la înființare

Asociația Studenților Creștini Ortodocși Români a fost înființată în 1990. Mai multe filiale ASCOR au marcat începerea anului în care asociația aniversează 30 de ani de existență printr-o retragere cu torțe de pe Dealul Crucii, la Mănăstirea Putna.

În cei 30 de ani de existență, între activitățile asociației s-au numărat și pelerinajele la mănăstiri. Bucuria de a fi prezent câteva zile într-un loc în care întâlnești oameni care se străduiesc să își închine întreaga viață lui Dumnezeu este unică și ea aduce o râvnă pentru a ne cultiva și noi viața duhovnicească. În plus, adesea mănăstirile sunt locuri istorice, vechi de sute de ani, în care simți mult mai profund legătura cu strămoșii. Nu e de mirare că unii dintre participanții la aceste pelerinaje au ales calea vieții monahale; și la Putna sunt câțiva viețuitori care în perioada studenției au participat la activitățile filialei ASCOR din centrul universitar unde studiau.

Mănăstirea Putna, cu mormântul Sfântului Voievod Ștefan cel Mare și întreaga ei istorie, a fost loc de pelerinaj pentru multe generații de studenți. În ultimul deceniu, la trecerea dintre ani se organizează aici o tabără studențească de câteva zile. Tabăra 2019–2020 a început duminică, 29 decembrie 2019, și s-a încheiat joi, 2 ianuarie 2020.

Am fost la Putna studenți din toată țara, din Basarabia și din nordul Bucovinei, din diaspora: membri ASCOR din filialele București, Chișinău, Iași, Timișoara, Cluj, Brașov, Suceava, Bacău și ai asociațiilor NEPSIS, Studenți pentru viață și Asociația Sfântul Hristofor.

Luni seara a avut loc retragerea cu torțe de pe Dealul Crucii. Pe majestuosul deal aflat lângă mănăstire, de unde Sfântul Ștefan a tras cu arcul pentru a alege locul altarului bisericii și unde acum este scris „ȘTEFAN" din brazi, am urcat și noi odată cu amurgul. Cei câteva sute de studenți am aprins torțele și am format numărul „30" – ca mulțumire lui Dumnezeu pentru anii pe care îi împlinește ASCOR în 2020. Am cântat „La poartă la Ștefan Vodă", „Apărătoare Doamnă" și alte cântece religioase și patriotice.

Marți, am participat la dialogul „Tinerii și Revoluția", pe tema evenimentelor din decembrie 1989, a perioadei regimului comunist și a perioadei de după 1989, cu scriitorul Adrian Alui Gheorghe și cu părintele protosinghel Dosoftei.

Miercuri, am colindat obștea mănăstirii și ne-am întâlnit cu Părintele Stareț, Arhimandritul Melchisedec.

Am făcut și planuri, care, cu ajutorul lui Dumnezeu, nădăjduim că se vor împlini. În data de 15 august 2021, de hramul mănăstirii – Adormirea Maicii Domnului – se vor împlini 150 de ani de la prima serbare a studenților români de pretutindeni, organizată la Mănăstirea Putna de Mihai Eminescu, Ioan Slavici, Ciprian Porumbescu și de alți tineri din generația lor, în 1871. Dorim ca atunci să fie organizată o serbare națională a studenților români, atât din țară, cât și din diaspora, Basarabia și nordul Bucovinei. ■

Emanuel Buta, președinte ASCOR Iași

Colocviile Putnei

Mănăstirile Putna și Dragomirna au găzduit în perioada 8–11 septembrie 2019 ediția a XXIII-a a Simpozionului internațional de istorie Colocviile Putnei. Cu acest prilej, au fost lansate numerele 1 și 2 pe 2018 ale revistei Analele Putnei.

La deschiderea colocviilor, Ștefan S. Gorovei a vorbit despre rostul și misiunea istoricului: „Sunt în ultima vreme în spațiul nostru istoriografic direcții felurite de a înțelege trecutul. Există din ce în ce mai multe metode de a manipula înțelegerea trecutului. Trecutul are logica sa care nu corespunde cu cea a prezentului. Trebuie să combatem această tendință a corectitudinii politice în înțelegerea trecutului. E suficient dacă aducem grăuntele acela de lumină. Dacă înțelegem bine ceea ce a fost în trecut, poate o să înțelegem ce se întâmplă astăzi. Nimic din ceea ce se întâmplă în jurul nostru astăzi nu este fără rădăcini în trecut. Sunt rădăcini pe care le știm sau nu, le vedem sau, de cele mai multe ori, nu vrem să le vedem."

În a doua zi a colocviului, tot domnia sa, în comunicarea *Ștefan, țara sa, oamenii săi. Reflecții contrariate*, a combătut cu vehemență două afirmații în legătură cu Ștefan cel Mare propagate de oameni care nu cunosc îndeajuns de bine trecutul nostru istoric: că Ștefan a fost un „mit" creat de propaganda comunistă și că el n-ar fi vorbit limba română. Reputatul istoric ieșean a demonstrat că despre Ștefan s-a scris mult, elogios și argumentat cu mult înainte de perioada comunistă, iar în timpul ei au scris reputați istorici români din diaspora. În legătură cu a doua afirmație, domnul profesor a făcut referire la multe izvoare din epocă ce atestă vorbirea limbii române de locuitorii Țării Moldovei și, implicit, de conducătorul ei, care într-o scrisoare către principii creștini se referea la Țara Românească ca la „cealaltă Valahie", relevând conștiința apartenenței la același neam a locuitorilor celor două țări românești.

Semnalăm și contribuția importantă adusă de Emil Dragnev, care în comunicarea *Frescele de la Sf. Gheorghe din Hârlău și cea de-a doua fază a picturii murale din Moldova lui Ștefan cel Mare*, a datat în vremea lui Ștefan cel Mare mai multe picturi de biserici considerate până acum a fi mai târzii, din vremea lui Petru Rareș.

O parte din ședințele colocviului s-au desfășurat la Mănăstirea Dragomirna, unde cei prezenți au participat și la slujba parastasului pentru ctitorii sfântului locaș, dar și pentru arheologii Gheorghe și Cristina Cantacuzino, care au întreprins cercetări la Mănăstirea Dragomirna și care au trecut la Domnul în iulie 2019. ■

Simpozionul „Credință. Cultură. Transmitere"

În perioada 22–25 august 2019 a avut loc, la Mănăstirea Putna, cea de-a XIII-a ediție a Colocviului dedicat acad. Zoe Dumitrescu Bușulenga – Maica Benedicta cu tema „Credință. Cultură. Transmitere".

Evenimentul a început cu slujba de *Te Deum* în biserica Mănăstirii Putna, urmată de cuvântul de binecuvântare al Înaltpreasfințitului Părinte Pimen, Arhiepiscop al Sucevei și Rădăuților, care a spus despre cultură că „izvorăște din credință, se luminează, se îmbogățește". A urmat o slujbă de pomenire a acad. Zoe Dumitrescu-Bușulenga – Maica Benedicta, la mormântul acesteia din cimitirul mănăstirii.

Deschiderea a continuat cu vernisarea expoziției de fotografie „Satul bucovinean", desfășurată la Centrul Cultural „Mitropolit Iacob Putneanul" al mănăstirii. Expoziția cuprinde fotografii de familie din satele bucovinene din diferite perioade, grupate tematic de ierodiaconul Timotei Tiron, și fotografii realizate de pictorii Constantin Flondor și Dacian Andoni și de arh. Marius Pandele.

După cuvântul de întâmpinare al Părintelui Stareț, Arhimandritul Melchisedec Velnic, Lucia Cifor, rectorul colocviului, a explicat cuvintele

cuprinse în titlul evenimentului, care doar în locul „sfânt și sfințitor" care este Mănăstirea Putna creează plenitudinea conținutului lor: *cultura* „ar fi ceea ce se împarte fără a se diminua, ducând la sporire"; *transmiterea* „este de domeniul survenirii și suntem în mijlocul acestui fenomen al transmiterii, vrem sau nu vrem, în permanență"; iar *credința* „este ceea ce ne sporește înțelegerea". Teodora Stanciu, președinte interimar al Fundației „Credință și Creație", a subliniat nevoia de coeziune și capacitatea culturii și credinței „de a uni oamenii, de a-i alătura, de a-i aduce împreună".

Au fost lansate mai multe cărți apărute la Editura „Nicodim Caligraful". *Contemporanii mei. Portrete* de acad. Zoe Dumitrescu-Bușulenga – Maica Benedicta cuprinde portrete realizate oamenilor pe care autoarea i-a cunoscut, în care surprinde „modul în care ei au știut să împlinească un gând al lui Dumnezeu" și „rostul darurilor pe care Dumnezeu le-a pus diferit în fiecare om", după cum remarca protos. Dosoftei Dijmărescu. Volumul *Drama românilor din Regiunea Cernăuți. Masacre, deportări, foamete în 1940–1941, 1944–1947*, coordonat de acad. Alexandrina Cernov, conține memoriile medicului Ioan Nandriș, fratele Aniței Nandriș, și scrisori pe care el le-a strâns de la locuitorii din Mahala și de la alți bucovineni, toate întregind înțelegerea dramei satului bucovinean. Tot acum a fost lansat și numărul 12 din *Caietele de la Putna*, care conține comunicările simpozionului „Unitatea de limbă, credință și neam. Sensul culturii române" din august 2018.

Una din sesiunile de comunicări a fost dedicată profesorului și filologului Dumitru Irimia. Pe lângă prezentările susținute de Maria Șleahtițchi, Ala Sainenco și Ioan Milică, în cadrul acestei sesiuni a fost difuzată și o înregistrare cu regretatul profesor ieșean.

Textele prezentate la colocviu vor fi îngemănate în numărul 13 al *Caietelor de la Putna*.

În seara zilei de 6 noiembrie 2019, la Sala mică a Ateneului Român, Fundația „Credință și Creație" a acordat premiul de eminescologie criticului literar Alex Ștefănescu pentru volumele *Eminescu, poem cu poem. La o nouă lectură: antumele* (2017) și *Eminescu, poem cu poem. La o nouă lectură: postumele* (2019), ambele publicate la Editura All.

La festivitatea de premiere, desfășurată cu prilejul zilei de naștere a criticului literar, au participat academicieni, profesori universitari, scriitori, actori, filosofi, preoți, monahi, oameni de televiziune și prieteni apropiați ai acestuia, fiind prezenți și mulți dintre lectorii colocviilor de la Mănăstirea Putna.

Doamna Teodora Stanciu a justificat premiul acordat criticului arătând că cele două volume ale acestuia reprezintă „chintesența mesajului ideilor pe care domnia sa le-a descoperit în poemele eminesciene și pe care le-a exprimat într-un limbaj foarte prietenos". Preocupările de eminescologie ale acad. Zoe Dumitrescu-Bușulenga – Maica Benedicta au fost continuate de unul dintre cei mai străluciți studenți ai acesteia, așa încât Fundația „a găsit aproape firesc, aproape natural, ca premiul acesta de eminescologie să-i revină lui Alex Ștefănescu". ■

Întâlniri ale tinerilor la Putna

Rădăcini 2019 (ROYA Heritage Trip 2019)

8–14 iulie 2019

Tabăra „Rădăcini" a fost organizată pentru al cincilea an consecutiv de Asociația Tinerilor Ortodocși Români din America (ROYA), cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Nicolae, Mitropolitul Ortodox Român al celor două Americi, a Preasfințitului Ioan Casian, Episcopul Ortodox Român al Canadei, și a Înaltpreasfințitului Pimen, Arhiepiscopul Sucevei și Rădăuților.

În săptămâna petrecută la Putna, tinerii din SUA și Canada au participat la slujbe, au vizitat atelierele mănăstirii, au făcut drumeții la schiturile din apropiere. Într-una din zile au participat la Sfânta Liturghie în paraclisul Sfinților Apostoli Petru și Pavel, unde s-a slujit atât în română, cât și în engleză, iar tinerii au dat răspunsurile la strană. Sâmbătă, 13 iulie, s-a slujit un parastas la mormântul Arhiepiscopului Victorin Ursache, primul arhiepiscop român al Americii.

„Spune mult faptul că în fiecare an ne reîntoarcem la Mănăstirea Putna și stăm mai mult decât în anul precedent. Am observat multe schimbări în tinerii cu care vin: seriozitatea cu care își construiesc relația cu Dumnezeu, interesul crescut pentru aflarea rădăcinilor și tradițiilor strămoșești. Aflând despre viața Sfântului Ștefan cel Mare, ei sunt mândri de cine le-au fost strămoșii."

Florina Radu, organizator

Tabăra internațională de tradiție și spiritualitate

11–19 iulie 2019

Timp de nouă zile, 45 de copii români cu vârste între 8 și 16 ani, din Mitropolia Ortodoxă Română a Europei Occidentale și Meridionale (MOREOM), au participat la această tabără.

În ziua de 18 iulie, în tabără a fost prezent și Înaltpreasfințitul Părinte Iosif, Mitropolitul Europei Occidentale și Meridionale, care a slujit Sfânta Liturghie. După masă, în Casa domnească a avut loc o întâlnire între Înaltpreasfințitul Iosif și participanții la *Tabăra de tradiție și spiritualitate* și la *Școala de vară „Ținutul lui Ștefan Vodă"*.

„Motivul venirii [copiilor la Putna] este să zidească între ei punți și să lege prietenii care să

dureze nu o viață, ci să dureze până în veșnicie. Mai mult decât atât, să lege prietenii care nu sunt în duhul lumii – care este foarte concentrată pe trup, și nu pe suflet. În sufletul lor se leagă niște rețele și niște gânduri care se vor așeza și se vor cristaliza în timp."

Pr. Bogdan Cârdu, responsabilul și coordonatorul taberei

Școala de vară „Ținutul lui Ștefan Vodă"

15–21 iulie 2019

Această școală de vară a fost o parte a proiectului „Țigănești – Piscu – Țigănești. Pe firul istoriei dus-întors", realizat de Asociația Gaspar, Baltasar & Melchior, Școala de la Piscu, cu sprijinul AFCN, al Mănăstirii Putna, al Primăriei Ciolpani Ilfov și în parteneriat cu Primăria Țigănești, Raionul Strășeni, din Republica Moldova.

Au participat 16 elevi de la Gimnaziul din Țigănești și 4 copii de la Piscu. Elevii basarabeni au fost însoțiți de Valentina Țaca, primarul localității Țigănești, de Tatiana Țaca, directorul Școlii din Țigănești, și de Maria Melnic, directorul adjunct al școlii. Alături de elevii din România au fost Adriana Scripcariu, coordonatorul proiectului, și învățătoarea Mădălina Chițac.

„Pentru copiii și profesorii basarabeni, călătoria în Bucovina a fost un vis realizat și un pas important în conștientizarea istoriei românești care ne aparține în egală măsură, de o parte și de alta a Prutului. Sperăm că această călătorie este începutul unei prietenii rodnice între Mănăstirea Putna și Țigănești, vechiul sat de olari din codrii Basarabiei."

Adriana Scripcariu, coordonatoarea școlii de vară

„La Mănăstirea Putna am trăit emoții deosebite, pe care nu le-am simțit niciodată. Așezarea pitorească a mănăstirii și atmosfera plină de căldură sufletească m-au făcut să privesc lucrurile și din alte puncte de vedere. M-am convins încă o dată că noi, maturii, avem mult de muncit cu copiii pentru a crește o societate sănătoasă și adevărați patrioți ai neamului românesc, asemenea Sfântului Ștefan cel Mare."

Valentina Țaca, profesor și primarul localității Țigănești

ITO Putna 2019

19–20 august 2019

A cincea ediție a Întâlnirii tinerilor ortodocși din Protopopiatul Rădăuți, „ITO Putna 2019", a avut loc la inițiativa unui grup de preoți coordonat de părinții Adrian Platon și Vasile Bogdan Negrea. Desfășurarea evenimentului a fost posibilă prin colaborarea cu Mănăstirea Putna și cu Primăria Comunei Putna.

Au fost două zile pline de activități. În cadrul atelierelor, cei 120 de adolescenți de clasele VII–VIII au avut prilejul să discute și să învețe de la profesioniști ai unor meserii în care strămoșii lor au excelat: încondeierea ouălor, cusutul tradițional, cântatul din fluier, olăritul, țesutul. Festivitatea de încheiere a avut loc la Căminul cultural din Putna, în prezența Preasfințitului Damaschin Dorneanul. ■

